Szolgatárs

Baptista lelkésztájékoztató IV. évfolyam 1. szám • 1995. február

A TARTALOMBÓL

HIRDESD AZ IGÉT!

Lázi Sándor: Mindennek a vége pedig már közel van 1

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

A Szövetségi Tanács üléséről 2
Újvári Ferenc: Beszámoló 4
BTA karácsonyi legációs beosztása 7

BIBLIATANULMÁNY

Dr.Steve Booth: Az Ószövetség Péter 1. levelében 8

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Id.Almási Mihály: Prófétaság az Újszövetségben 16

Dr.G. A.Getz: A gyülekezet vezetése 19

TALLÓZÓ

Hafenscher Károly: A második naivitás embere /Meghalt Nyíri Tamás/ 24
Pátkai Róbert: A pásztori szolgálat 25

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr.Somogyi Imre: Az igehirdetés korszerű módszere 27
Dr.Szigeti Jenő: A vallási kisebbségek elfogadásának etikai problémái 30

A BAPTISTA MISSZIÓ TÖRTÉNETÉBŐL

Dr.Szakács Imre: Jubileumi megemlékezés /A Budai Gyülekezet 70 éves/ 32
Szebeni Olivér: Billy Graham védelmében 35

SAJTÓFIGYELŐ 40

SZOLGATÁRSNÉ

E.Mittelstadt: Egy asszony értéke (= 8 tehén?) 43

ÉNEK-ZENE A GYÜLEKEZETBEN

Jobbágy István: A magyarországi baptista gyülekezeti kóruséneklés múltja és jelene I. 44
Marschalkó Gyula: Ökumenikus énekjegyzék 48

"...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."

Sipos Ete Álmos: A sátánizmus 52
Dan László: Moon Egyesítő Egyháza 55

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE 57

VIDÁM ESETEK 59

CÍMLAPON: a Budai Gyülekezet imaháza

SZOLGATÁRS

Baptista lelkésztájékoztató

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Szerkeszti: Kolozs Nagy János
Lukács Tamás
Felelős kiadó: a Szövetségi Tanács
Szerkesztőség címe: 1062 Budapest, Aradi u. 48.
Tel: 132-23-32, 132-79-85, Fax: 131-01-94
Nyomja: Haraszti Print Kft. Vezető: Kun Gyula
A folyóirat önköltségi áron megvásárolható és előfizethető a Baptista Kiadónál.
Egy szám ára: 250- Ft. Előfizetési díj egy évre: 1.500- Ft,
külföldre: a mindenkori postaköltség felszámításával.
Megjelenik kéthavonta
ISSN 1218-425X

„Így tanultátok ezt
...
szeretett
szolgatársunktól,
aki
a Krisztus hű szolgája
értetek."
/Kol 1:7/

HIRDESD AZ IGÉT!

Mindennek a vége pedig már közel van

1Péter 4:7-11

Azt mondják, hogy nem az a fiatal, aki közel van a bölcsőhöz, hanem aki még messze van a koporsótól. Nem az az öreg, aki messze van a bölcsőtől, hanem aki közel van a koporsóhoz. Ha azt tudjuk is, hogy milyen messze vagyunk már a bölcsőtől, azt azonban egyikünk sem tudja, hogy mennyi ideje van még a koporsóig. Egy bizonyos: jó figyelni az Igére! Az életidőnk nem olyan hosszú, ezért igen fontos az időnk forgácsait is aranynak tekinteni, vagyis nagyon fontos az idő jó kihasználása, mivel amint ezt az elmúlt esztendő is mutatja, "Mindennek a vége pedig már közel van".

A hívő ember alapvető szempontja az a felismerés, hogy a testben hátralevő idő rövid. Ez a tény az apostolt is arról győzi meg, hogy nincs idő a tétlenségre, a megbízatás teljesítésének halogatására, mulasztásokra, mert minden munka, lelki feladat halaszthatatlanul sürgős. Az ítélet napja is bármikor bekövetkezhet, amint Urunk is utalt erre: "Azt a napot viszont, vagy azt az órát senki sem tudja..." /Mt 24:36/, ezért az mindig közelállónak tekintendő.

Sürgős feladat, elsősorban a saját lelkünknek rendezett állapota, hogy imádkozhassunk. "Legyetek mértékletesek és józanok, hogy imádkozhassatok..." – írja Péter apostol. A hívő ember legfőképpen az ima által ápolja a lelkét. Ez az a csatorna, melyen keresztül a Lélek ereje árad az imádkozóra.

Az imádság az elménket mennyei fénnyel világítja meg, s Isten és ember iránti szeretettel tölt el.

Az Úr megváltói munkásságának kezdetén negyven napig böjtölt és imádkozott. A tizenkét tanítvány kiválasztása előtt az egész éjszakát imádkozással töltötte. A Golgotára is az imádság órái után indult.

Ahhoz, hogy imádkozhassunk, az igei feltétel szerinti életformára kell eljutnunk, melynek jellemzői: a józanság és a mértékletesség. Józanság hiányában és mértéktelenségek között nem fakad igazi imádság.

A másik sürgető feladat: az egymás iránti szeretet. "Legyetek hajlandók az egymás iránti szeretetre!" – olvashatjuk a 8. versben. A száraz vessző nem hajlik, inkább törik. Az életnedvvel bíró ág hajlik. Ilyen a szeretettől átitatott ember is. Így hajolt meg Jákób is Ézsau előtt, miután a Jabbok révénél Istennel rendeződött a testvére elleni csalása dolgában. A szeretet meg tud hajolni a másik előtt. Ez az erő, ez a győzelem! Aki az Úrtól vett szeretettel él, annál nem az önzés, nem az énközpontúság határozza meg tetteit, hanem az Úrtól tanult irgalom. Így a szeretet egyben a mások szolgálatában való feloldódás. Ami ennél kevesebb, az nem is érdemli meg a szeretet nevet.

A harmadik sürgős feladat az igehirdetés, az Úr beszédével való sáfárkodás. Ezt azzal az erővel tehetjük, amit Isten ad.

Lehet sokat beszélni, de keveset mondani; lehet gazdag szókinccsel előadni a szegényes gondolatokat. Lehet az igehirdetést utánozni, kegyelmi ajándék nélkül is szólni, de az ilyen beszédben nincs benne az evangélium döntésre hívó és felkészítő ereje.

Az igehirdető abban különbözik minden más tanítótól és szónoktól, hogy nem a saját gondolatait közli, hanem azt, amit Isten a továbbadás céljából üzenetként rá bízott. A Szentlélek erejével szolgáljunk, ennek az erőnek pedig a csatornái: mértékletesség, józanság, rendezett imaélet és szolgáló szeretet. Ezekre kell nekünk feltétlenül ügyelnünk, mivel mindennek a vége már közel van.

Az igehirdetésnek mindig az a célja és rendeltetése, hogy a nyomában támadó élet Istent dicsőítse. Ezért mondja az Írás: "Ha valaki szól, mintegy az Isten igéjét szólja, ha valaki szolgál, azzal az erővel szolgáljon, melyet Isten ad: hogy mindenben Isten dicsőíttessék a Jézus Krisztus által, akinek dicsőség és hatalom örökkön örökké.

Lázi Sándor

KÖZÖSSÉGI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI

A SZÖVETSÉGI TANÁCS ÜLÉSÉRŐL

Szövetségi Székház Tanácsterme, 1994. december 13.

1. Bevezető áhítat

Győri Kornél főtitkár testvér buzdította imára a Szövetségi Tanács tagjait. Alapige: Róma 12:3-8 volt.

Az imára buzdító beszéd főbb pontjai:

– Az egy Test különféle tagjait Isten összetartó ereje készíti fel a közösség egységes szolgálatára.

– Fontos, hogy egy-egy tag képes legyen vállalni önmagát, azt, akivé Jézus Krisztusban formáltatott.

2. A missziókerületi választások után több új tagja van a Szövetségi Tanácsnak. Győri testvér köszöntésével kezdhették meg e testvérek is a közös munkát: Pátkai Béla a Kispest I. gyülekezet lelkipásztora, a Budapesti Missziókerület elnöke és Kovács Pál presbiter testvér, ugyanabból a gyülekezetből, mint a Missziókerület alelnöke.

3. A Tanácskozás napirendjét megvitatta, majd jóváhagyta a Szövetségi Tanács.

4. A tanácskozás mai napra tervezett feladatai előtt rövid visszatekintéssel szóba kerültek az előző tanácsülés határozatai és azok következményei.

Győri Kornél főtitkár testvér jelentésében említést tett, arról, hogy

– a Szövetségi Tanács október 11-ediki tanácskozásán a tanári kinevezések közül kimaradt Nemeshegyi Zoltán testvér, ezért történt a levélbeli megkeresés.
A 24 kiküldött szavazólapból 21 érkezett vissza, 20 igen szavazat és egy tartózkodás mellett.

HATÁROZAT: a Szövetségi Tanács kinevezte Nemeshegyi Zoltán lelkipásztor testvért a BTA gyakorlati teológiai tanszékének rendes tanárává.
Így összesen három új tanár kezdhette meg tanári szolgálatát az 1994/95-ös tanévben.

– A BTA benyújtotta SZMSZ-át az illetékes bizottsághoz. Az akkreditációs bizottság által meghozott kedvező döntés után nyerheti el Akadémiánk véglegesen a hivatalos főiskolai rangot.

– Az 1994. év zárszámadásának elkészítésének segítéséhez szerettük volna megnyerni Varga Boldizsárné testvért. Bár Varga testvérnő egyéb elfoglaltság miatt nem tudott tevékenyen bekapcsolódni e munkába, de ígérete szerint tanácsaival támogatni fogja.

– Az Eseménynaptárt 1995. január elejétől már szeretnénk kézbe adni. Addig azonban még néhány módosítást szükséges elvégezni.

– Személyi jellegű változások: a tanári kinevezésekkel kapcsolatos egyetnemértésének kifejezéseként lemondott Szövetségi Tanácsban betöltött tagságáról Papp János lelkipásztor, a Szövetségi Tanács választott tagja. Lukács Gyula lelkipásztor, volt missziókerületi elnök az Alkotmányügyi Bizottságból kilépett. Helyére a Szövetségi Tanács Csiszár István lelkipásztort póttagnak hívta be.

– A komádi imaház eladásából befolyt 200.000,-Ft-ot a Szövetségi Iroda Pénztára két egyenlő részletben megküldte az érintett missziókerületnek, így tartozás nem áll fenn.

– A 13. havi illetmény kifizetésével kapcsolatosan több panasz érkezett – tért ki e kérdéskörre is Győri testvér. Mint elmondta, alaptalanok a panaszos levelek, melyekben több gyülekezet is nehezményezte, hogy jóllehet beküldték lelkipásztoruk 13. havi illetményét, mégsem kapta meg a lelkipásztor. A főtitkár testvér hangsúlyozta, hogy a gyülekezeteket e tárgykörben értesítő levél nem csupán a pénzösszeg befizetését kérte, hanem levélbeli értesítést is, mert az elmúlt években háromféle gyülekezeti reagálás alakult ki:

– van gyülekezet, mely (– sajnos –) nem ad lelkipásztorának 13. havi illetményt;

– van olyan, mely ajándékformán adja át;

– a többség a Szövetségi Irodán keresztül juttatja el e járandóságot lelkipásztorának.

Nyilvánvaló, hogy az első két esetben – fedezet hiján – nem folyósíthatja a Szövetség a 13. havi illetményt. Ezért szükséges a dokumentumként is szolgáló írásos visszajelzés, mégpedig időben, és nem a csekk hátoldalán.

5. Révész Árpád egyházelnök testvér javaslatot tett a Szövetségi Tanácsnak a FAMISZ Alapítvány létrehozatalára.

Győri testvér hozzászólásában említette, hogy az egyházi alapítványok működésének megkívánt formája:

– Legyen megfelelő elhatárolódás az alapítvány és az egyház vezetése között;

– és ezzel együtt valósuljon meg a kontroll a rendeltetésszerű működés érdekében.

Győri testvér arról is szólt, hogy hivatalos rendelkezés szerint az igazgatótanács összetételét maga az igazgatótanács nem határozhatja meg.

Főtitkár testvérünk hangsúlyozta, hogy az egyház egészével harmonizáló részek működhetnek hasznosan. Ez különösen megszívlelendő szempont missziós jellegű alapítvány létrehozásánál.

Kovács Géza MF igazgató testvér javasolta, hogy az alapító okirat zárórendelkezésben működési- és pénzügyi szabályzat létrehozását irányozza elő.

Győri Kornél testvér felolvasta a FAMISZ Alapító Közgyűlés jegyzőkönyvét és felkérte a hitelesítését.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács határozatot hozott a Falumisszió Alapítvány létrehozatalára, 17 szavazatból 11 igen, 2 nem és 4 tartózkodás mellett.
Mellékletek: Alapító közgyűlés jegyzőkönyve
Falumissziós Alapítvány alapító okirata.

6. Szakterületi előterjesztések – Győri Kornél főtitkár testvér vezetésével

a/ a Diakónus Bizottság országos képviselőinek megválasztása titkos szavazás által történt.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács megválasztotta az országos Diakónus Bizottságot.

A szavazólapon felsorolt nevek közül az első 4 testvér felavatott diakónus, illetve presbiter, az utóbbi 3 jelenleg még nem. Azért volt szükséges fel nem avatott, de eddigi szolgálataikkal már odaszánásukról bizonyságot tevő testvéreket is beválasztani a bizottságba, hogy ezzel is hangsúlyozzuk a gyülekezetek előtt az avatás fontosságát.
A 7 megválasztott testvér mellé a missziókerületek is küldenek 6 testvért, így összesen 13 személy alkotja az országos Diakónus Bizottságot.
A választott tagok:

dr. Csóka István
Lakati Ádám
Magyar Gyula
dr. Meláth Ferenc
Marosi Nagy Lajos
Varsóci Károly

A Szövetségi Tanács egyetértett abban, hogy dr. Meláth Ferencet kéri fel a Diakónus Bizottság működésbe hozatalára.

b/ A Bethesda Bizottság és az újonnan megválasztott Tahi Bizottság a következő időben párhuzamosan fog ülésezni.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács titkos szavazás mellett megválasztotta a Tahi Programbizottságot.
Tagjai:

Kántor Tamás
Kovács István
Meláth Attila
Pátkai Béla

A bizottságnak hivatalból tagja a gondnok: Drenyovszki Pál és a főtitkár.

c/ A Szövetségi Tanács határozatot hozott a bel- és külföldi egyházi szervezeteknek küldött tagdíjfizetés rendjéről, mely szerint az éves tagdíjat havonként részarányosan fizetjük meg.

d/ A rendelkezési állományú lelkipásztorlista rendezése

Győri testvér ismertette a rendelkezési állományhoz tartozás előnyeit, majd rámutatott az oda tartozással járó jelentős jogokra. Ezért szükséges szabályozni a rendelkezési állományba történő felvétel rendjét.

Javaslat: A rendelkezési állomány várományosainak nyilatkozatát ki kell kérni a legitimációs kérés elbírálásához, a végső döntést a Szövetségi Tanács hozza meg.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács szavazattöbbséggel, egy tartózkodás mellett rendelkezett a rendelkezési állományba történő felvétel javaslat szerinti eljárásának bevezetéséről.

e/ Az MBE hivatalos névsorának kiadása

Több egyházi és világi szervezet kérte az MBE hivatalos névsorát.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács úgy döntött, hogy az MBE hivatalos névsora a rajta szereplők hozzájárulása nélkül nem adható ki semmilyen más szervezetnek.

f/ Segélykérelmek

– Albertírsa 800 ezer Ft kölcsönt kapott, kéri a kölcsön segélykénti átminősítését.

– Érd: Hargas Gyula építésügyi szaktitkár testvér megbízást kapott egy futam-terv elkészítésére.

– Bekölce: a hamarosan életveszélyessé váló imaház helyett új imaház építését kezdte meg a gyülekezet.

HATÁROZAT: A költségvetés elkészítésekor kell megvizsgálni e kérések kapcsán a segélyezés lehetőségét.

– Mátraszőlős: olajvásárlási segélyt kér.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács egyszeri 25 ezer Ft-os segélyt szavazott meg a mátraszőlősi gyülekezetnek.
A Szövetségi Tanács ugyanakkor felkéri a gyülekezeteket, hogy keressék az ésszerűsítési lehetőségeket a fűtés terén, mert e célra állami támogatás nem várható. E fűtési időszakra sem kapott egyházunk megfelelő kompenzációt. Az ésszerűsítést az ugrásszerűen növekvő energiahordozó árak is szükségessé teszik.

g/ A Szövetségi Tanács megvizsgálta az egyházi ingatlanok biztosításának kérdését, keresve a legelőnyösebb biztosítási feltételeket. Felmerült a Benczúr utcai ingatlan biztosítása kapcsán esetlegesen új biztosító társaság választása.

HATÁROZAT: A Szövetségi Tanács megbízta az Elnökséget a biztosítókkal való tárgyalással és a legmegfelelőbb biztosítási ajánlat kiválasztásával.

L.T.

BESZÁMOLÓ — tanulmányuton Virginában

Isten kegyelméből lehetőséget kaptunk arra, hogy az 1993-94-es tanévben tanulmányútra mehessünk az USA-ba. A virginiai baptisták által fölajánlott ösztöndíjat nyerhettük el, melyet a Partnermisszió keretében nyújtottak Szövetségünknek. Felségem megbízatása a vasárnapi iskolai munka tanulmányozása volt, szinte minden nap bejárt a Vasárnapi Iskolai Bizottságba, tanulmányozni munkájukat; én a BTSR-ra (Baptist Theological Seminary at Richmond) nyertem felvételt.

Különös érzés volt újra beülni az iskolapadba, teljes időben ismeretet gyűjteni, újra vizsgákra készülni, de mindenképp nagyon pozitív hatású. Még inkább megújító, megtermékenyítő egy merőben új kultúrában, új közösségben tenni mindezt. Egészen új nézőpontból vizsgálhattam saját közösségem, abban a gyülekezetek és a pásztori szolgálat helyzetét, tapasztalatokkal a háttérben ismét beletekinthettem néhány teológiai szakágba. Aki már próbálhatott hasonlót, az tudja ennek áldását. Lelkileg testileg feltöltődést jelentett így diáknak lenni.

Hadd adjam most a tiszteletet azoknak a nyugdíjas szolgatársaimnak, akik pihenés és megállás nélkül végezték évtizedeken keresztül a hosszú és fáradságos szolgálatot, s talán kevés elismerést kaptak ezért, esetleg értetlen megjegyzést, mert az elmúlt negyven évben is helyt akartak állni, mindenképp. Isten megbecsüli a Neki szolgálókat!

Elterjedt dolog a kinti baptistáknál, hogy a gyülekezetek több évi szolgálat után egy-egy töltekezési időszakot ajándékoznak pásztoruknak, tudván azt, hogy aki sokat ad, annak egy idő után szüksége van regenerálódásra, önfejlesztésre is. Megragadott még a virginiai baptisták vezetőinek az a felfogása, hogy szívesen invesztáltak pénzt és energiát új munkatársak képzésébe. Talán úgy gondolták, hogy ez sokkal inkább megtérül a közösség életében, ha bőven vannak jól felkészített embereik, mintha csupán a materiális dolgaikba fektetnék pénzüket. Mi sem vagyunk olyan gazdagok, hogy még inkább ne becsüljük meg a "szürkét".

Hadd köszönjem meg most a Szövetségi Tanácsnak, hogy támogatták tanulmányutunkat.

Mielőtt tanulmányaimról szólnék, szeretném elmondani tapasztalataimat a virginiai baptisták életéről. Az eltöltött idő alatt körülbelül két tucat gyülekezetet látogattunk meg az állam különböző részein, részt vettünk az évi közgyűlésen, egyik Főtanács ülésen, ahol áhítatvezetésre kértek föl, lelkipásztori találkozón, ifjúsági munkásokat továbbképző alkalmakon. Több gyülekezetben tartottunk beszámolót saját közösségünk életéről, s néhány alkalommal kipróbálhattam, milyen igét hirdetni idegen nyelven.

Nem mondhatom, hogy unatkoztunk, bőségesen és készséggel szervezték testvéreink a különböző programokat számunkra, hogy mind jobban megismerhessük életüket, nem titkolva a nehézségeiket sem.

Különös volt ezer fölötti taglétszámú gyülekezetekben megfordulni, részt venni az istentiszteleteken, a vasárnapi iskolai csoportban. Az istentiszteleti alkalmakat leginkább az ünnepélyesség jellemezte, jól szervezett program, palástos énekesek, (meglepő volt, hogy egyetlen kivételtől eltekintve istentiszteleten sosem hallottunk könnyűzenei énekeket, azt inkább az ifjúsági alkalmakon , esetleg ifjúsági istentiszteleteken használták) színvonalas igehirdetés. Alig-alig volt laikus szolgálat ezeken, inkább a vasárnapi iskolai csoportokban mondták el személyes bizonyságtételeiket a tagok, beszélgettek az ige alkalmazásáról életükben, imádkoztak egymásért. Az átlagos jelenlétet a nyilvántartott taglétszám 50-70%-ra becsültem. Minden istentisztelet végén van döntésre hívás, viszont ritkán láttam előremenni embereket. Ha volt, és tagságot, bemerítést kért valaki, ott elmondta ezt pár szóban, s a gyülekezet azonnal szavazott is – igennel. A bemerítés sokkal egyszerűbb, csak a normál istentisztelet végén néhány perces kiegészítés.

Vasárnaponként többnyire csak délelőtt jönnek össze, a délután a családoké. A hétköznap esti alkalom közös vacsorával kezdődik (sokan a munkahelyről jönnek), majd imaórával és a vasárnapi iskolai vezetőknek illetve érdeklődőknek bibliatanulmányozással zárul. Egyébként rendszeresen gazdag programot biztosítanak a különböző korosztályoknak, nőknek, férfiaknak. A vasárnapi iskolai csoportok havonta találkoznak egy-egy este egymás otthonában is, végeznek karitatív és misszió munkát. Nagyon fontos a gyülekezetnek, hogy mindenkit elérjen, biztosítsa a közösséget számukra. Az evangélizálás legfontosabb eszközének a kiscsoportos bibliatanulmányozást, azaz a vasárnapi iskolát tekintik, ahova rendszeresen hívogatnak, és jönnek is az érdeklődők akik közül aztán az új megtérők is kikerülnek. Külön szervezett evangélizáló alkalmat egyszer sem láttunk, ezt nagyon kis hatékonyságúnak tartják a személyes kapcsolatokon keresztül történővel szemben.
Egy-egy ezer körüli taglétszámú gyülekezetben 4-5 főállású szolgálattevő szervezi a közösség életét. A kis, néhány százas taglétszámú vidéki gyülekezetekben egy pásztor van, akinek a helyzete kísértetiesen emlékeztetett a mi körzeti lelkipásztoraink életére. Az itteni gyülekezetek élete is jóval szerényebb.
Érdekes volt látni, hogy odakint nem szokás a vendégnek mindig szószéket adni, vagy akár hozzászólást, a gyülekezet senki kedvéért nem teszi félre szokásos menetrendjét, előbb kontrollálják azt, akit szószékre engednek.

A VBGA (Virginia Baptist General Assotiation) gyülekezeteire jellemző az erős laikus-munkás gárda, akik viszont jó összhangban munkálkodnak a professzionális emberekkel. Bevett gyakorlat, hogy az elöljárók, akiket minden négy évben újraválasztanak, a gyülekezet tagságáért lelkigondozói felelősséggel tartoznak. Az anyagi ügyekért a gondnokok bizottsága felel. A VBGA ugyan a Déli Szövetségen belül van, de független, saját életet él. A helyi gyülekezetek teljes önállóságot élveznek, igaz, hogy anyagilag is önállónak kell lenniük.

A VBGA-ba tartozásuk egy minimális baptista hitvallási keret alapján lehetséges, beleszólásuk a taglétszám és az adakozás szerint van a közösség dolgaiba. Viszont

meglepően respektálják a vezetőséget, tartják magukat a közös irányvonalhoz.
A VBGB erős szakembergárda akik minden tekintetben próbálják biztosítani előadásokkal, kiadványokkal, tanácsadással a gyülekezetek életét. Külön-külön munkacsoportokat tartanak fönt a gyülekezeti és közösségi élet minden területére, akiknek az a fő dolga, hogy mindent biztosítsanak az eredményes működéshez.

SZEMÉLYES KAPCSOLATOK

Kedvesek, kollegiálisak, segítőkészek, de a magánéletükben igen tartózkodóak a virginiai baptisták. A főnökök meglepően figyelmesek a beosztottak személyes gondjai iránt, de ezek is tiszteletben tartják a vezetőt. Tetszett az, ha valakiben fantáziát láttak, mindent igyekeztek biztosítani a kifejlődéséhez, nem volt jellemző rájuk egyfajta revír-őrzés (felségterület őrzés). Számos emberrel ismerkedhettünk meg, s néhány mélyebb barátság is szövődhetett. Meglepően súlya van az adott szónak. Egy valamit nem szeretnek, ha kihasználják őket, önként szívesen segítenek, elsősorban nem anyagiakban, ez tabu. Egy idő után elvárják, hogy mindenki maga boldoguljon. Otthonunk a HRBC volt (Hugenot Road Baptist Church), kedves, meleg légkörű gyülekezet, valóban befogadtak bennünket ezek a testvérek, ami igencsak fontos a hazától távol, hogy valaki jó közösségre leljen.

AZ ORSZÁG

Összességében sokkal nyugodtabb az átlagember élete, talán unalmas is gyülekezet nélkül.
Kevésbé égetőek a megélhetés gondjai, nem olyan rém a nehéz gazdasági helyzet. Az emberek segítőkészek, az utakon udvariasak, kevesebb izgalmat éltem át 10 000 mérföld alatt, mint egy úton Miskolc és Budapest között. Magyar mértékhez viszonyítva szokatlanul nagyok a távolságok, a méretek, és a benzin szokatlanul olcsó. Autó nélkül megmozdulni sem lehet!
A táj csodálatos, de a városok messze elmaradnak Budapest szépsége mögött.
Az egyetlen dolog a bűnözés, amit soha nem tudtunk megszokni, hogy a szomszéd negyedben alig múlt el éjszaka, hogy valakit le nem lőttek volna. Sötétedés után nem ajánlatos az utcán sétálni, vezetés közben a kocsit be kell zárni, a gyerekeket egy pillanatig nem hagyhatod őrizetlenül!

A BTSR

Legjobb emlékeim ide kötődnek.
Ez a fiatal intézmény 1990-ben fogadta első diákjait, s azóta dinamikusan növekszik. A bejutás feltétele egyetemi, vagy főiskolai végzettség, gyülekezeti ajánlás, valamint gyülekezeti szolgálatra való indíttatás tanúbizonysága. Korra, nemre, fajra való kitétel nincs.
Az első évében 30-40 diákkal indultak, már a harmadikra 130 körül voltak, s most 140-150 között van a beíratkozottak száma.
Anyagi alapot önkéntes adományokból, gyülekezetek támogatásából és a CBF (Cooperation Baptist Fellowship) patronálásából teremtenek. Épületeiket A PSCE-től (Presbyterian School of Christian Education) bérlik. Pozitív Richmond négy teológiai intézményének szoros együttműködése, ahol az óralátogatást kölcsönösen lehetővé tették egymás diákjai számára, így is szervezték meg az órarendjüket.

A szeminárium a gyülekezetek szolgálatára kötelezte el magát, fő profilja a lelkipásztorképzés, de minden érdeklődő előtt nyitva tartja kapuit. Akik csupán egyes előadásokat akarnak meghallgatni, ez lehetséges. Az előzetes közvéleménykutatás alapján a leglátogatottabb előadásokat a délutáni, esti órákra teszik.

A BTSR fő vonzereje, a magas kvalitású tanári gárda. A 18 tanárból heten az intézmény főállású alkalmazottai. Heti 5-8 órát tartanak, a többi idő a felkészülésükre adatik, ezért fizetik őket, hogy színvonalat biztosítsanak.

Magas az elvárás a diákságtól is. Az előadások mellett a fókusz az önálló munkán van. Minden tárgyból bőven megadott szakirodalomban kell tájékozottságot szerezniük, rendszeresen kell önálló dolgozatokat is készítsenek. Mindehhez kitűnő forrásul szolgál a Union Theological Seminary óriási szakkönyvtára.

Minden diák önállóan választhatja meg, mit és mikor tanul. A BTSR csupán ajánlatot tesz a sorrendre, megszabja a fokozat eléréséhez követelt kreditek számát, s néhány szükséges alaptárgyat meghatároz.

Természetesen van tandíj is, ami a könyvekkel együtt évente 4.5-5.000 $. Ezen felül a megélhetés egyéb költségei. Ezért sok diák másodállást vállal, hogy bázist teremtsen magának. Egyáltalán nem könnyű diáknak lenni kint.

Az ismeretszerzés mellett hangsúlyt fektetnek a keresztyéni lelkület tanulására, gyakorlására, a spirituális fejlődésre.
A biblikumok mellett lelkigondozást, pásztorolást, gyülekezetvezetést, vallásfilozófiát, missziótant, világvallásokat, etikát, egyháztörténelmet, a baptista istentisztelet történelmét oktatják. Fontos, hogy a diákok jól megismerjék saját személyiségüket, előnyeit, hátrányait, korrigálják és felmérve a gyülekezetek karakterét megtanuljanak megfelelően munkálkodni.

Személyesen több előadáson vehettem részt a tanév folyamán: missziótan, a gyülekezet missziója, gyülekezet vezetés, nehéz lelkigondozói esetek kezelése, keresztyén spiritualitás, a Szentlélek, egyházi hatalom, a világvallások, valamint bibliai archeoloiát. Ez utóbbi független tanulmányom volt az ÓT professzor vezetésével két szemeszteren keresztül.

Ízelítő a tanulmányaimból:

Missziótan

A misszió alapja a Szentháromság; Isten elválasztja magát önmagától, elküldi a Fiút, a Szentlelket. Alapja a krisztológia. Isten missziója tágabb fogalom, mint egyes közösségek missziója. Nem program, hanem a gyülekezet élete. A nagy misszióparancs nem a manipulációt hangsúlyozza a tanítvánnyá tételben, hanem a tanítást, a belső meggyőződést.
A gyülekezet növekedés hét jellemzője (Peter Wagner): 1. A pásztor attitűdje és tekintélye, 2. a tagok hatékony mobilizálása, 3. változatos programok, szükséges helységek, 4. kapcsolat a tagok közt, közös cselekmények, kis csoportok, 5. hasonló típusú tagság, 6. hatékony evangélizáló módszer kiválasztása és használata, 7. új tagok gondozása egyik legfontosabb tényező, szociális munka.
A keresztyénség az egyetlen, mely "lefordítható" minden

kultúrára, az összes többi vallás a saját szülő kultúráját teremti meg, s a befogadót likvidálja.

Világvallások

A vallás magvai emberi szükségek: 1. Abszolút tekintély 2. rituálé 3. spekuláció-magyarázat az időlegességünkre 4. tradíciók 5. kegyelem 6. misztérium iránt.
A vallás dimenziói: 1. doktrínák 2. mitológia 3. etika 4. rituálé 5. átélés 6. szociális.
Az individualizáció a nyugati típusú civilizáció és kereszty énség terméke; szabadság, egyéni jogok, emancipáció – sokkal kevesebb jelentőséggel bír a keleti ember számára.
Ahhoz, hogy hatékonyabb legyen a keresztyénség, szükség meglátni hiányosságainkat is más vallások tükrében, megismerni véleményüket rólunk, s a köztük folytatott eredményes misszióhoz meg kell ismerni azokat értékeikkel együtt, egyébként súlyos károkat okozhatunk magunknak.

Bibliai archeológia

Kezdettől izgatta keresztyéneket, zsidókat, ateistákat a biblia történeteinek háttere. Különösen Szíro-Palesztina ősisége, mint egy óriási szabadtéri múzeum inspirálta a kutató emberi szellemet, hogy még többet tudjon meg múltjáról, ami segít érteni a jelent és sejteni a jövőt.
Már az Kr.e.. III-IV. századtól feljegyezték, hogy a szentföldre zarándoklók magpróbáltak azonosítani bibliai városokat bizonyos tell-ekkel, lakódombokkal.
Az igazi keresés a múlt század közepétől kezdődött. Angol, német, francia és USA-teológusok utaztak Palesztinába, próbálták azonosítani a tell-eket s ásatásokat kezdtek.
Sokszor a kezdetleges módszerek és a nagy lelkesedés több kárt okozott az archeológiai kutatásnak, mint ami haszna volt.
Az igazi mozgatórugó nem csupán a kíváncsiság, hanem korabeli teológiai viták lezárásához egzakt bizonyítékok beszerzése is volt. A tradicionális történelem-értelmezés képviselői valahogy úgy gondolták, hogy a biblia meglehetős pontossággal történelmi dokumentum, melyet az ásatások hívatottak igazolni. Velük szemben a német iskola képviselői – Wellhausen, von Rad, Albrecht Alt , Martin Noth az ÓT történetírását tradicionális történetírásnak tartották.
Ismétlem, nem professzionális régészekről, hanem teológusokról, Kelet-kutatókról van szó.
William Foxwell Albright a baltimore-i Johns Hopkins ÓT professzora kulcs-alakja e tudománynak. Az 1920-as évektől jelenik meg, s kezd ásatásokba. Az első olyan kutató, aki használja a korabeli régészeti módszereket, nagy részletességgel készít feljegyzéseket, s maga a korszerű kerámia-analizis megteremtője. Elsősorban teológus, történész, asszirológus, de fiatal kutatók sorát indítja el e tudományág felé. A biblia többé-kevésbé pontos történelem számára, s ezen keresztül értelmezi a bibliai helyszínek régészeti kutatását. Termékeny író is. Mindenképp nagy érdeme még, hogy megpróbálja a bibliai történések történelmi környezetét megtalálni. Rendkívül sok bírálatot kapott, mivel úgy ítélték meg – a német iskola, majd az új archeológia képviselői, mint aki bizonyos célért összevegyítette a teológia és az archeológia tudományát.

Albright talán legsikeresebb tanítványa George Ernest Wright, aki maga is ÓT teológus, a bibliai-teológia mozgalom főalakja vette át a stafétát a 30-as évek végétől. Teológiai látását – kijelentés a történelemben – melyet "Isten, aki cselekszik" című könyvében fogalmaz meg, vitte át a bibliai-régészeti kutatás területére. Mint pedagógus az új archeológiát elindító generáció megteremtője. Nevéhez több professzionális szintű régészeti munka fűződik, tökéletesebb munkamódszereket (réteg analízis, kutatóaknák, "gerendák") vezet be, legismertebb a Síkémi ásatása, amelyet kiképzőhelynek is használt. A leletek alapján kiadta a város történetét, ezt a munkáját is sok bírálat érte. A kijelentés a történelemben szemléletet tükrözi John Bright ÓT professzor munkája Izráel történetéről.

Az új archeológia egyik legjellemzőbb képviselője William G. Dever, Wright tanítványa. Ő már nem osztotta mestere látását, hanem két különálló tudománynak kezeli a teológiát és a bibliai archeológiát. Nem kívánatos szerinte, ha teológiai alapelvek befolyásolják az archeológus munkáját. A név is új, Sziro-Palesztin archeológia. Vele megvalósul e tudományág különválása a teológiától. Nem kívánja a teljes elkülönülést, fontosnak tartja a kettő folyamatos párbeszédét. A bibliai archeológia életrehívása nem kis krízist okozott a teológia tudományán belül, különösen a korai Izráel és Júda történelmének értelmezésében.
Dever úgy ítéli meg, e kettő nem ellensége egymásnak, mert az archeológia nem a hittel foglalkozik, nem feladata, hogy igazoljon, vagy cáfoljon bibliai történéseket. Amit a régész talál, csupán töredékes, de ha minden meglenne sem azon nyugszik a hit, hanem Isten lényén magán. Rendkívüli részletességgel, tömérdek segédtudományt felhasználva próbál minél teljesebb képet adni korokról, emberekről, életükről, környezetükről. Mindez csupán a színpad berendezése a megváltás drámájához. Aki meg akarja érteni, résztvevőnek kell lennie benne. Fontos adatokat nyújt a korról, melyek segítői a teológiának. Dever három lehetőséget lát: 1. Figyelmen kívül hagyni a PA eredményeit, 2. Egyedül meghatározónak tartani amit a PA mond, 3. Párbeszédet folytatni. Ez utóbbit látja az egyetlen járható útnak.

A palesztinai archeológiában a főszerepet szinte az izraeli archeológus gárda vette át manapság. Részben "otthon" vannak, másrészt pedig saját múltjuk kutatása országuk támogatását élvezi.
Manapság ez a kutatás rendkívüli költségekkel jár a hatalmas szakemberigény miatt, mivel teljes körű feltárást végez, rengeteg segédtudomány bevonásával.

A második szemeszterben egy adott helyszín – Jerikó – kutatási anyagait tekintettem át. A XX század során három alkalommal végeztek itt ásatásokat: az első évtized végén Ernst Sellin és Carl Watzinger német kutatók, a harmincas évek első felében John Garstang brit tudós, majd 1952-58-ig Kathleen M. Kenyon, angol régész, aki több felfedezést is tett különösen e hely korai történetét illetően, az eddig ismert legrégebbi állandó városszerű emberi település nyomait találta meg az Kr.e. 10. évezred elejéről. Engem elsősorban a késő bronzkori település érdekelt, mely Izráel korai történelmében szerepel.

"Én vagyok az Úr és több nincs, rajtam kívül nincs Isten!" Ézs 45:5/a.

Újvári Ferenc

Híradás

a Baptista Teológiai Akadémia legjelentősebb karácsonyi programjáról:

az 1994. karácsonyi legációs beosztásról

1.	Bóra Zoltán	Velence
2.	Fazakas Gyula	Sarkad
3.	Láng Emese	Rákoshegy
4.	Marton Imre	Galgaguta
5.	Pfaff Gellért	Bonyhád
6.	Putnokiné Kevy Ágota	Kaposvár
7.	Steiner Anikó	IE
8.	Szász Csaba Barna	Nagyvarsány
9.	Takács Sándor	Tuzsér
10.	Fóris Tamás	Varbó
11.	Major Zoltán	Erdély
12.	Nemeshegyi Anna	Angyalföld
13.	Nikodém Noémi	Orosháza
14.	Papp Dániel	Eger
15.	Steiner József	Délvidék
16.	Tóth Zoltán	Délvidék
17.	Bálint Andrea	Bogyiszló
18.	Gaál János	Recsk
19.	Lőrik Levente	Lénárddaróc
20.	Nagy István	Erdély
21.	Rabatinné Papp Mária	József u.
22.	Rabatin Gábor	József u.
23.	Szirtes András	Salgótarján
24.	Tömöri Gábor	Hosszúpályi
25.	Varga Sándor	Tarpa
26.	Vasadi Teodor	Sűlysáp
27.	Veress Efraim	Vác
28.	Bánsky Tibor	Felvidék
29.	Chiciudean Miklós	Erdély
30.	Dani Zsolt	Szokolya
31.	Giorgiov Adrian	Erdély
32.	Giorgiovné Kiss Ruth	Erdély
33.	Hajnal Zoltán	Nagydobos
34.	Juhász-Dóra Mária	Buda
35.	Kulcsár Ferenc	Neszmély
36.	Nagy Sándor	Bagamér
37.	Stelkovics Gyöngyi	Medgyesegyháza
38.	Szommer Hajnalka	Törökszentmiklós
39.	Urbán Gedeon	Karcag
40.	Veress Ernő	Erdély

Budapest, 1994. karácsonyán

BIBLIATANULMÁNY

Dr. Steve Booth

Az Ószövetség Péter 1. levelében

BEVEZETÉS

Noha annak módja, ahogy az Ószövetség megjelenik az Újszövetségben egészen a legkorábbi keresztyén évszázadokig visszamenően mindig is népszerű tárgya volt a tanulmányoknak, a Holt-tengeri tekercsek felfedezése óta megújúlni látszik ez az érdeklődés. A legújabb munkák, amelyek ebben a témában napvilágot láttak, vagy általános tanulmányok voltak, vagy azt mutatták be, ahogyan egy adott szerző használja írásában az Ószövetséget, illetve egy bizonyos ószövetségi szöveg újszövetségi előfordulásait vizsgálták. Jelen tanulmányunk középpontjában az áll, miként jelenik meg az Ószövetség egy bizonyos újszövetségi, apostoli levélben. A Péter 1. levelével szemben mutatkozó viszonylagos közöny ellenére is kevés olyan újszövetségi könyv van, amelyben ennyire jellemző az Ószövetség használata. Talán csak a Jelenések könyve tartalmaz több ószövetségi idézetet, mint az 1Péter. Levelének elején az apostolnak az Ószövetséghez való viszonyulása egyedülálló módon jelenik meg.

> *"...Amely üdvösség felől tudakozódtak és nyomozódtak a próféták, akik az iránttatok való kegyelem felől jövendöltek: nyomozódván, hogy mely vagy milyen időre jelenté azt ki Krisztusnak ő bennük levő Lelke, aki eleve bizonyságot tett a Krisztus szenvedéseiről és az azok után való dicsőségről. Akiknek megjelentetett, hogy nem maguknak, hanem nékünk szolgáltak azokkal, amelyeket most hírdetnek néktek azok, akik prédikálták néktek az evangéliumot az egekből küldött Szentlélek által; amikbe angyalok vágyakoznak betekinteni." (1:10-12)*

Tanulmányunk célja, hogy jónéhány kérdésre válaszoljon.

- Hány idézet (és/vagy erős utalás) található a levélben?
- Melyek ezek, és az Ószövetség mely részeiből származnak?
- Milyen következtetéseket lehet levonni ezen szakaszok tanulmányozásából?

Könnyen megállapíthatjuk, hogy nincs tudományos konszenzus ezeknek a kérdéseknek a megválaszolására. Az 1.TÁBLÁZAT az első kérdésre igyekszik választ találni. Az igeversek listáját tartalmazza, miközben kimutatja a vélemények sokféleségét az egyes igehelyekkel kapcsolatban. A 2.TÁBLÁZAT is tartalmazza ezeket a verseket ószövetségi származásukkal együtt, valamint azokat az újszövetségi írókat, akik még idézik őket. A 3.TÁBLÁZAT azt mutatja, mely ószövetségi könyvből hány idézetet tartalmaz az 1Péter. A bevezetésben Péter apostol úgy szólítja meg olvasóit, mint "választott jövevényeket", azonosítva ezzel őket az "Új Izraellel". Szép számmal akad még ehhez hasonló közvetett utalás (Pl. 1:17, 18, 19; 2:11, 12, 17; 3:3, 20, 21, 22; 4:17). Tanulmányunk előterében most azonban az a 23 vers áll, amelyet a legtöbb tudós azonosít, és verbális rokonságát illetően is megegyezik valamely ószövetségi szöveggel.

1 PÉTER 1

16.vers

διότι γέγραπται [ὅτι] Ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος [εἰμι].
úgy, amint meg van írva: "Szentek legyetek, mert én szent vagyok"

Emögött az igevers mögött a Leviticus könyve áll, akár a 19:2, akár 11:44. Ezek a szavak refrénként futnak végig az egész Leviticuson (11:44; 19:2; 20:7, 26), a "szent" szó pedig közel 90-szer fordul elő. Ez az idézet azonos a Lev. LXX-beli szövegével, eltekintve attól a különbségtől, hogy a LXX-ban az εἰμι nem szerepel. Ez azzal magyarázható, hogy a LXX-t fordító írástudó megpróbálta összhangba hozni a 19:2-t a 11:44-gyel, ahol az εἰμι is szerepel. Mindkét szöveg, valamint a 19:2 maszorétikus szövege (a továbbiakban MSZ) is tartalmazza "az Úr, a te Istened" kifejezést a második "szent" után.

Az idézet más lehetséges forrása a Lev 20:7, azonban itt más a szórend, mint a másik két szövegben (v.ö. még Num 15:40). A Károli-fordítás helyesen teszi felszólító módba a jövő idejű ἔσεσθε alakot. A διότι (διὰ + ὅτι)

megtalálható még az 1:24 és 26-ban is, mint megszokott bevezető formula, az idézet pedig alapját képezi a levél etikai tanításának. Péter már a levél elején rámutat nézőpontjára, hogy az Ószövetséget tekintélyforrásnak tartja olvasói számára.

24-25. vers

(24) διότι
σὰρξ ὡς χόρτος καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου:
ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν:
(25) τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
(24) *"Mert minden test olyan, mint a fű,*
és minden dicsősége, mint a mező virága:
megszárad a fű, és virága elhull,
(25) *de az Úr beszéde megmarad örökké."*
Ez pedig az a beszéd, amelyet hírdettek néktek.

Ez a kötött idézet És 40:6-8-ból való, és szorosan követi a MSZ-t és a LXX-t a következő néhány eltérést kivéve:

(1) Sem a MSZ, sem a LXX nem tartalmazza az "olyan mint" formulát a "fű" előtt az És 40:6/a-ban.

(2) Az És 40:6/b MSZ-e חסד -et (szépség, kedvesség) használ, Péter azonban a LXX-át követve a δόξα (dicsőség) szót írja.

(3) A MSZ-et szorosan követve Péter kiteszi az αὐτῆς személyes névmást a δόξα elé, míg az És 40:6/b LXX-beli szövegében az ἄνθρωπου szerepel.

(4) A héber נבל ציץ (a virág elszárad) helyett az exepesen (lehullott) szerepel a LXX-ban (És 40:7/b) és az 1Péterben.

(5) Úgy a LXX, mint Péter kihagyja az És 40:7 héber szövegének nagy részét.

(6) A MSZ-ben és a LXX-ban "Istenünk Igéje" szerepel, amit Péter megváltoztat az "Úr Igéjére", ezzel Krisztus személyéhez kapcsolja az Igét, aki maga az Úr (v.ö. 2:3).

Az idézet a 23. vers szavait és gondolatait kívánja támogatni, kiemelve a kontrasztot az emberi lét törékenysége és az Evangélium soha el nem múló volta között. A pesher (kommentár) a 25/b versben egyenlőségjelet tesz-e maradandó Ige, és az evangélium közé, amely Péter olvasóinak hírdettetett. εὐαγγελισθὲν nem fordul elő a Péter által idézett versekben, viszont az εὐαγγελιζομενος kétszer is előfordul éppen a következő versben (És 40:9), és talán ez lehetett az a "horog", ami Pétert erre a szövegre vezette. Ésaiás üzenetét evangélisták tették közzé (v.ö. 1Pét 1:12, 25/b). (Szintén v.ö. És 40:9-et 1Pét 2:25 és 5:4-gyel a "pásztor" motívumban.) Péter olvasói bántalmazásokat szenvedtek és fogságot, akárcsak Ésaiás próféciájának címzettjei. Az idézett szakasz nyilván fókuszpontja egy sokkal hosszabb résznek, amely gyakran szerepelhetett az apostol gondolataiban.

1 PÉTER 2

3. vers

εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.
mivel megízleltétek, hogy jóságos az Úr

Ezt a verset nyugodtan tekinthetjük a Zsolt 34:8 szabad idézésének (34:9 MSZ; 33:9 LXX). A felszólító módot kijelentő mód váltja fel. Nem az Igét, hanem magát az Urat ízlelték (v.ö. Zsid 6:4-6; 1Kor 10:4; Ján 6:53). Talán egy szójáték lehetett Péter gondolataiban χρηστὸς - (kedvesség) és Χριστὸς . Ez nem egy véletlen szójáték, és valószínűleg az egész zsoltár ott élt Péter gondolataiban, mivel a 3:10-12-ben visszatér rá. Vannak, akik úgy vélik, hogy ez a zsoltár közhasználatú volt Kisázsiában, talán mit egy katechumenátusi dokumentum, vagy hitvallási irat, esetleg egy bemerítési himnusz részlete.

6. vers

διότι περιέχει ἐν γραφῇ,
Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.
Ezért áll ez az Irásban:
"Íme, leteszek Sionban egy kiválasztott drága sarokkövet,
és aki hisz benne, nem szégyenül meg."

Ésaiás 28:16 (LXX) δια τουτο ουτως λεγει κυριος Ιδου εγω εμβαλω εις τα θεμελια Σιων λιθον πολυτελη εκλετον ακρογωνιαιον εντιμον εις τα θεμελια αυτης, και ο πιστευων επ αυτω ου μη καταισχυνθη.

Róma 9:33
καθὼς γέγραπται,
Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν

σκανδάλου,
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

amint meg van írva:

"Íme, a megütközés követ, a megbotlás sziklát teszem Sionba, és aki hisz ébenne, az nem szégyenül meg."

Ennek a sokat tanulmányozott résznek a jelentősége abban áll, ahogyan Pt az 1:6-ban és Pál a Róm 9:33-ban idézi. Mindketten És 28:16-ot idézik, és úgy tűnik, egyet is értenek, meg vitatkoznak is a LXX-val és a MSZ-gel.

(1) Mindketten a τίθημι-t használják az ἐγὼ ἐμβαλλω helyett.

(2) Mindketten ἐν Σιὼν -t írnak az ἐις τα θεμελια Σιὼν helyett.

(3) Mindketten kihagyják a πολυτελη ("drága") szót.

(4) Mindketten a LXX-át követik a MSZ-gel szemben, behozva az ἐπ᾽ αὐτῷ kifejezést a ὁ πιστεύων után, valamint a mondat végét "meg nem szégyenül"-nek fordítják a "nem fog sietni"-vel szemben (MSZ).

Ezek a szövegváltozatok háromféle módon jöhettek létre. Vagy Pál követte Pétert, vagy fordítva, esetleg mindketten egy közös forrást használtak. Nincs rá kézirati bizonyíték, hogy létezett volna a LXX-nak egy újabb változata, amit használhattak volna. Bizonysága lehet ez egy korai apologetikai hagyománynak.

7. vers

ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας

Néktek, a hívőknek drága kincs; a hitetleneknek pedig az a kő, amelyet megvetettek az építők, sarokkővé lett,

Ez az idézet megegyezik a Zsolt 117:22 (118:22) LXX változatával. Bár eredetileg nem messiási, később annak tekintették. A λίθος tárgyesetről alanyesetre változott, hogy beillessze az idézetet a szövegösszefüggésbe. Ez az ószövetségi rész Jézus ajkán is megjelenik (Mt 21:42; Mk 12:10-11; Lk 20:17) valamint Péternek a Szanhedrin előtti védekezésében (Csel 4:1).

8. vers

καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου: οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

megütközés kövévé és botránkozás sziklájává; azok beleütköznek, mert nem engedelmeskednek az Igének. Ők erre is rendeltettek.

Ez az idézet több egy utalásnál; És 8:14-ből származik. Egy egyszerű και-jal kapcsolódik a másik két idézethez, amely a 6. versben kezdődött. Megegyezik a Róm 9:33-mal, ami a héber szöveg λίθος προσκόμματος-ként való fordítását illeti (inkább genitívusz mint datívusz), hasonlóképpen a πέτρα σκανδάλου-nak a LXX-ban való helytelen tolmácsolására nézve is igaz ez. Ezzel a három idézettel kapcsolatban J.N.D. Kelly a következő megállapítást teszi a Péter 1. leveléről és Júdás leveléről írt kommentárjában (95.old): "Akármit is mondjunk a "tanúságtétel-könyvekkel" kapcsolatos feltételezésekről, nem fér hozzá kétség, hogy a keresztyének az apostoli korban ismerték az ószövetségi irat-láncolatok jelentőségét, és a qumráni IV. barlang felfedezése azt erősíti meg, hogy az ilyen gyűjtemény-összeállításoknak van előzménye a szektáriánus júdaizmusban." Akárcsak a már idézett 34.zsoltár esetében, Péter még ad alkalmat levelén belül az És 8-hoz való visszatérésre a 3:14-15-ben.

9. vers

Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς:

Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hírdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívott el titeket;

Az Ószövetség ismerete nélkül, néhány helyen, mint ez is, nehéz lenne megállapítani, hogy Péter éppen abból idéz. Az Írásokkal a háttérben azonban egyre nyilvánvalóbb, hogy Péter itt a leghatározottabban ószövetségi kifejezéseket használ, még ha nem is szószerinti idézésben. Azokat a jelzőket, amelyeket korábban csakis Izraellel kapcsolatban alkalmaztak, most a Gyülekezetre árasztja rá. Bár mint idézet nincs azonosítva a Nestle-Aland szövegben, a γένος ἐκλεκτόν valószínűleg És 43:20-ból származik a μου kihagyásával. Hasonlóképpen a βασίλειον ἱεράτευμα és az ἔθνος ἅγιον az Exodus 19:6-ban fordul elő, ott Isten mondja ezeket. A λαὸς εἰς περιποίησιν vagy az Ex 23:22-ből, vagy És 43:21-ből származik a következő változtatásokkal: a tárgyeset (λαὸν) alanyesetre változik, a μου kiesik, a ον περιεποιησάμην helyett εἰς περιποίησιν lesz, ami Mal 3:17, vagy Agg 2:9 hatását mutatja (v.ö. még Deut 7:6; 14:42 és Tit 2:14). Végül a És 43:21-ből való szintén, ismét kiesik a μου, a διηγεισθαι-t pedig az ἐξαγγείλητε váltja fel.

10. vers

οἳ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

akik egykor nem az Ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok.

Péter semmivel össze nem téveszthető módon tovább használja az ószövetségi nyelvezetet. Az utalások itt Hós 2:23-ra vonatkoznak, a könyv 1:6, 9 és 2:1 verseinek hatása alatt. Ez még jelentőségteljesebbé válik, ha figyelembe vesszük, hogy Pál, kiegészíti az utalást a Róm 9:25-26-ban a Hós 2:23 és 1:10 kötött idézésével, mindezt csupán néhány verssel azelőtt, mielőtt idézné (9:33) a Péter által is használt És 28:16-ot. Sokkal kevesebb hangsúly esik itt a vizsgált versekben a zsidók elvettetésére, és sokkal több a Gyülekezet elfogadására.

22. vers

ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,

Ő nem tett bűnt, álnokság sem hagyta el a száját

A 22-től 25. versig terjedő részt egy egységes szakasznak kell tekintenünk, mivel végig utalások találhatók benne És 53-ra. A 22. versben Péter a LXX-át követve belefoglalja a versbe az eureJh szót. Bár a MSZ-ből hiányzik, ott mégis előfordul. Péter a ἁμαρτίαν (bűn) szóval helyettesíti a LXX-ban szereplő ἀνομιαν-t (törvénytelenség), amelynek helyén a MSZ-ben a "ἔμες" (erőszak, rossz) áll. Vannak, akik úgy gondolják, hogy Péter Krisztus bűntelenségét helyezi reflektorfénybe.

A 23. versről nem mondhatnánk, hogy szószerinti idézetet, inkább erős célzást rejt És 53:7-re vonatkozólag, amikor leírja Krisztus szenvedésben tanusított türelmét. Péter ezt példaként teszi olvasói elé. "...Ráhagyta magát..." (t.i. az igazságosan ítélőre) - szintén az És 53:12-re utal.

24-25. vers

ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε. (25) ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

(24) Bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy miután meghaltunk a bűnöknek, az igazságnak éljünk: az Ő sebei által gyógyultatok meg. (25) Mert olyanok voltatok, mint a tévelygő juhok, de most megtértetek lelketek pásztorához és gondviselőjéhez.

A 24. verstől kezdve Péter a többes szám második személyt (21.v.) elsőre cseréli fel. A LXX-ban és a MSZ-ben ez áll: "sokak bűnét hordozá", Péter levelében azonban: "bűneinket maga vitte fel testében a fára." (A Nestle-Aland szövegben az apparátus idézi a P72-t és a B-t a ὑμῶν mellett. V.ö. És 53:4 és Zsid 9:28.) Mégis, amikor És 53:5-ben a próféta kijelenti: "sebeivel gyógyultunk meg" (MSZ és LXX), Péter így mondja: "gyógyultatok meg". Talán arról van szó, hogy sokkal direktebb módon szólítja így meg azokat az olvasóit, akik rabszolgák voltak. Mások szerint ilyen eltérések könnyen előfordulnak olyankor, amikor emlékezetből idéznek egy szöveget. Valójában elmondhatjuk, hogy ebben a részben Péter a saját gondolatait fejezi ki egy olyan nyelvezet segítségével, amely az ószövetségi írásokból közismert, és nem pedig idézi azokat saját tanításának alátámasztására.

1 PÉTER 3

6. vers

3.6 ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

ahogyan Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, és urának nevezte őt. Az ő leányai lesztek, ha jót tesztek, és nem féltek semmiféle fenyegetéstől.

A vers első felét leginkább Sára történetének a Genezisből való felidézésének tekinthetjük. Az egyetlen hely, amely megörökíti azt a tényt, hogy urának hívta Ábrahámot, a Gen 18:12-ben van megírva ("Nevete azért Sára önmagában... Vénségemre lenne-é gyönyörűségem? Meg az én uram is öreg!") Mások szerint a Gen 12 és 20-beli események egy egészen más ügyet szolgálnak. Ezekben a fejezetekben nemcsak mint az engedelmesség példaképe mutatkozik be, hanem példája azoknak az asszonyoknak, akik engedelmesek maradtak hitvesükkel szemben egy igazságtalan és rettenetes helyzetben is, idegen földön, ellenséges körülmények között is.

A 6. vers második fele szabadon követi a Péld 3:25 LXX-beli szövegét - καὶ οὐ φοβηθησῃ πτόησιν ἐπελθοῦσαν. Figyelemre méltó, hogy Péter idéz még a Péld 3-ból az 5:5-ben is. Szintén valószínű, hogy ez az ószövetségi fejezet is közhasználatú volt az ősegyházban.

10-12. vers

(10) ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον,

(11) ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν:

(12) ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

(10) *Mert aki szeretne örülni az életnek, és jó napokat látni, óvja nyelvét a gonosztól, és ajkait, hogy ne szóljanak álnokságot;*

(11) *forduljon el a gonosztól és cselekedjék jót, keresse és kövesse a békességet;*

(12) *mert az Úr szeme az igazakon van, és füle az ő könyörgésükre figyel, az Úr arca pedig a gonoszt cselekvők ellen fordul.*

Ezekben a versekben a Zsolt 34:12-16-ból találunk idézeteket (Zsolt 33:13-17 LXX; Zsolt 34:13-17 MSZ). A LXX szövege ügyesen lett visszaadva a következő változtatásokkal:

A 10. versben a γὰρ kerül betoldásra, az ἀγαπῶν-ból ἀγαπᾶν lesz, a ἡμέρας az ἰδεῖν után kerül, az ἀπο és a του előtti σου kiesik, és a παϋσον-ból παυσάτω lesz. A 11. versbe bekerül a δε, az ἐκκλινον-ból ἐκκλινάτω lesz, a ποι᾽ησον-ból ποιησάτω, a ζη᾽τησον-ból ζητησάτω, a δι᾽ωξον-ból pedig διωξάτω. A 12. versbe pedig a ὅτι kerül betoldásra. Az egyes szám második személyű felszólító igealakok szükségszerűen harmadik személyre változnak, miután az első két sor, ami eredetileg kérdőmondat volt, kijelentőmódba változott. A kötőszavak Péter retorikai szándékának felelnek meg. A szöveget zökkenőmentesen illeszti be a saját kontextusába. Talán azért hagyja ki a záró 17. verset ("hogy kiírtsa emlékezetüket a földről"), mert az továbbmegy azon, mint amit ő kívánna a gonosztevőknek.

14-15. vers

(14) ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε,

(15) κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἕτοιμοι ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,

(14) De még ha szenvednétek is az igazságért, akkor is boldogok vagytok; a fenyegetésüktől pedig ne ijedjetek meg, se meg ne rettenjetek. (15) Ellenben az Urat, a Krisztust tartsátok szentnek szívetekben, és legyetek készen mindenkor megfelelni mindenkinek, aki számot kér tőletek a bennetek élő reménységről.

Ezekben az igeversekben Péter az És 8-hoz tér vissza, és azt a két verset idézi, amelyik megelőzi az 1Pét 2:8-ban már idézett verset, vagyis a 12. és 13. versről van szó. Ismét a LXX szövegét követi, minimális eltérésekkel. A 12. versben az αὐτου-t αὐτὸν-ra változtatja, az οὐ és az οὐδε᾽ kiesik, viszont a μη helyett μηδε᾽ kerül a szövegbe. Ésaiásnak megmondatik, hogy ne féljen Asszíria királyától, mint az izraeliták. Péter pedig arra inti olvasóit, hogy ne féljenek üldözőiktől. A 13. vers egyetlen változása azonban figyelemre méltó. Χριστος váltja fel az αὐτο᾽ν-t, így azonosítja Krisztust Jahvéval. A "szívetekben" kifejezés, mint a megszentelés helye, hiányzik a LXX-ból.

1 PÉTER 4

8. vers

πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

Mindenekelőtt az egymás iránti szeretet legyen kitartó bennetek, mert a szeretet sok bűnt elfedez.

Ez egy újabb példája a szabad idézésnek, vagy talán egy emlékezetből történő idézés. A Péld 10:12 LXX-beli és MSZ-e jelentősen eltér egymástól:

παντας δε τους μη φιλονεικουντας καλυπτει φιλια;

ועל כל-פשעים תכסה אבה

Ennek a versnek a héber formája bekerült a keresztyén közhasználatba, talán mint közmondás (v.ö. Jak 5:20; 1Klement 49:5; 2Klement 16:4). Lehet hogy Jézustól származik ez a tanítás (v.ö. Ján 13:35).

14. vers

εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀναπαύεται.

Boldogok vagytok, ha gyaláznak titeket a Krisztus nevéért, mert a dicsőség Lelke, az Isten Lelke megnyugszik rajtatok.

Ezt valószínűleg nem a LXX szövegéből való idézetnek kell tekintenünk, sokkal inkább egy olyan megállapításnak, ami És 11:2 szavaira építkezik. Péter az ἀναπαύσεται jövő idejű alakját anapauetai-ra, jelen idejűre változtatja, hogy üzenetét közvetlenné tegye. A Lélek az olvasókon fog megnyugodni, és nem a Dávid házából való királyon. Megjegyezve hogy az 1Pét 3:14 Jézusnak a Mt 5:10-ben elhangzott tanítására utal, szintén érdemes megemlíteni, hogy ennek a versnek is van egy párhuzama Jézus tanításában a Mt 5:11-ben.

18. vers

καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῴζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

És ha igaz is alig menekül meg, akkor hova lesz az istentelen és a bűnös?

Ez az idézet a Péld 11:31-ből való, és nem tartalmaz bevezető formulát. Használata valószínűleg elterjedt volt az ősegyházban. A LXX és a héber szöveg itt is jelentősen eltér egymástól.

LXX - "Ha az igaz is csakugyan alig menekül meg, hova fog tűnni az istentelen és bűnös?"

MSZ - "Íme, az igaz elnyeri jutalmát a földön; hát még a gonosz és a bűnös!"

Ahogy eddig is, Péter szorosan követi a LXX szövegét (mindössze egy μεν szócska esik ki a vers első részéből), mégis egy eszkatológiai kitéréssel toldja meg az ószövetségi applikációt (v.ö. 17. vers).

1 PÉTER 5

5. vers

῾Ομοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις: δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι [῾Ο] θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

Ugyanúgy, ti ifjabbak: engedelmeskedjetek az idősebbeknek, egymás iránt pedig valamennyien legyetek alázatosak, mert az Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosaknak pedig kegyelmet ad.

Ennél az idézetnél a Péld 3:34 szövege ismét jelentősen eltér a LXX-ban és a MSZ-ben, és Péter ismét a LXX-hoz áll közelebb.

LXX - "az Úr ellenáll a büszkének..."

MSZ - "bizony Ő megcsúfolja a csúfolódót..."

Péter azonban egy váratlan változtatást alkalmaz. A LXX κυ῾ριος-t ír, amit Péter Θεο῾ς-ra változtat. Más esetben éppen az ellenkezőjét szokta tenni, de nyílvánvalóan úgy érezte, hogy ez a vers nem Krisztusra vonatkozik. Említésre érdemes, hogy Jakab pontosan ugyanezt teszi, ami néhányakat arra enged következtetni, hogy Jakab Pétert követi.

7. vers

πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ᾽ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

Minden gondotokat Őreá vessétek, mert neki gondja van rátok.

A sort ez az emlékezetből való idézet zárja, amely a Zsolt 55:22-ből (Zsolt 54:23 - LXX) származhat. A vers első fele áll ehhez a legközelebb: az ἐπιρριψον átváltozik ἐπιρίψαντες-re, a σου személyes névmást pedig kiterjeszti ὑμῶν-ra. Itt Péter ismét kicseréli a κυριον-t az αὐτόν névmásra, amivel visszautal a 6. versre, valamint az 5. versbeli változtatásra. Ez is valószínűleg Jézusnak a Mt 6:25-32-ben elhangzott tanításának a visszhangja. Mivel Péter végig Jézust tartja elénk példaként, nem meglepő, ha az Ő szavai csengenek vissza az apostol írásaiban.

ÖSSZEGZÉS

Ismét el kell mondanunk, hogy a Péter 1. levele tartalmazza a legtöbb ószövetségi idézetet és utalást az összes újszövetségi irat között. Nagyon gyakran az idézetet és az utalást elválasztó határvonal igen vékony. Néha Péter bevezető formulát használ, legtöbbször azonban nem. Néha szorosan idézi az Ószövetség szövegét (1:16, 24-25; 3:10-12). Más alkalommal egészen szabadon idéz (2:3, 8, 9-10; 3:6). Benne él az Ószövetség nyelvezetében, és azt saját céljaira használja, néha következetesen, más alkalommal talán kevésbé tudatosan. Az idézett szöveg valószínűleg egy sokkal szélesebb szakasz fókuszpontját képezi, ami ott élhetett az apostol gondolatvilágában.

Van néhány kedvelt szöveg, amit többször is használ még egy ilyen rövid levélen belül is (Zsolt 34, És 8 és 53, Péld 3). Az eredetileg Izraelnek címzett ígéreteket nem késlekedik a Gyülekezetre vonatkoztatni (2:1-10; 4:18). Hasonlóképpen a Jahvéról szóló Igéket Krisztusra vonatkoztatva interpretálja (4:15). Ha a levél mögött valóban Péter apostol áll mint szerző, nem meglepő, hogy gyakran találunk a Mester tanításából származó idézeteket. Jézust úgy mutatja be, mint aki beteljesíti a 4. Szolga-éneket Ésaiás 52:13-53:12-ből (1:19; 2:22-25).

Nem könnyű feladat meghatározni a szövegformát, ahogy Péter használja az Ószövetséget. Bizonyosnak látszik, hogy rendelkezésére állt egy catena (lánc) a "kő"-szövegekből (És 28:16, Zsolt 118:22, És 8:14, Hós 2:23). A qumráni IV.sz. barlangban tett felfedezésekkel egy tudományosan megalapozott vélemény kapott erőre egy lehetséges "hitvallásos"-könyv létezésével kapcsolatban. A Péter által használt idézetek többsége a LXX-ból származik, de túlzás lenne azt állítani, hogy mindegyik onnan való. Az a tény, hogy az idézetek szoros verbális hasonlóságot mutatnak a LXX-val, nem szükségszerűen jelenti azt, hogy a fordítás nem származhat a héber szövegből, ahol a fordító vagy maga Péter vagy egy számunkra ismeretlen szerző lehetett. Függetlenül a szövegformától, Péter tekintélyforrásként tartja az Ószövetséget úgy saját maga, mint olvasói elé.

1. TÁBLÁZAT

A levélben idézett versek listája, valamint azok nevei, akik azonosítják ezeket valamely ószövetségi szöveggel

1Péter	Br.	N-A	UBS	A/C	Lea	Toy	Sw.	Long.	Összesen
1:16	x	x	x	x	x	x	o	x	7
1:24-25	x	x	x	x	x	o	x	x	7
2: 3	x	x	o	x	o	x	o	o	4
2: 6	x	x	x	x	x	o	x	x	7
2: 7	x	x	x	x	x	o	o	x	6
2: 8	x	x	x	o	x	o	o	x	5
2: 9	x	x	x	x	x	x	o	x	7
2:10	x	x	o	o	x	x	o	x	5
2:22	x	x	x	x	x	x	o	x	7
2:24	x	x	o	o	x	x	o	x	5
2:25	x	x	o	o	x	o	o	x	4
3: 6	x	o	o	o	o	x	o	o	2
3:10-12	x	x	x	x	x	x	x	x	8
3:14-15	x	x	o	x	x	x	o	o	5
4: 8	x	x	o	o	x	o	o	o	3
4:14	x	x	o	o	x	o	o	o	3
4:18	x	x	x	x	x	x	x	x	8
5: 5	x	x	x	x	x	o	o	x	6
5: 7	x	o	o	o	x	x	x	o	4
Összesen:	19	17	10	11	17	11	5	13	

Rövidítések:

Br. – Robert Bratcher
UBS – UBS 3 rd ed.
Lea – Thomas D. Lea
Sw. – H. B. Swete
N-A – Nestle-Aland 26 ed.
A/C – Archer/Chirichigno
Toy – Crawford Howell Toy
Long. – R. N. Longenecker

2. TÁBLÁZAT

A levélben idézett ószövetségi igeversek listája, azok származási helyei és egyéb újszövetségi párhuzamok

1Péter	Ószövetség		Újszövetség
1:16	Lev 19:2	(Lev 11:44, 20:7)	
1:24-25	Ézs 40:6-8		v.ö. Jak 1:10-11
2: 3	Zsolt 34:8	(MSZ 34:9; LXX 33:9)	Zsid 6:5
2: 6	Ézs 28:16		Róm 10:11, 9:33
2: 6	Zsolt 118:22	(LXX 117:22)	Mt 21:42; Mk 12:10-11; Lk 20:17
2: 8	Ézs 8:14		Róm 9:33
2: 9	Ex 19:6, 23:22; Ézs 43:20-21	(Ézs 61:6)	Jel 1:6
2:10	Hós 2:23; 1:6, 8f; 2:1		Róm 9:25, 26
2:22	Ézs 53:9		
2:24	Ézs 53:4, 5, 11, 12		
2:25	Ézs 53:6		
3: 6	Gen 18:12 és Péld 3:25		
3:10-12	Zsolt 34:12-16	(MSZ 34:13-17; LXX 33:13-17)	
3:14-15	Ézs 8:12-13		
4: 8	Péld 10:12		Jak 5:10
4:14	Ézs 11:2		
4:18	Péld 11:31		
5: 5	Péld 3:34		Jak 4:6
5: 7	Zsolt 55:22	(LXX 54:23)	

3. TÁBLÁZAT

A levélben idézett ószövetségi igeversek összegezése

Ószövetségi könyv	Idézetek száma
Genezis	1
Exodus	2
Leviticus	1
Ézsaiás	10
Hóseás	1
Zsoltárok	4
Példabeszédek	4

Válogatott angol nyelvű bibliográfia

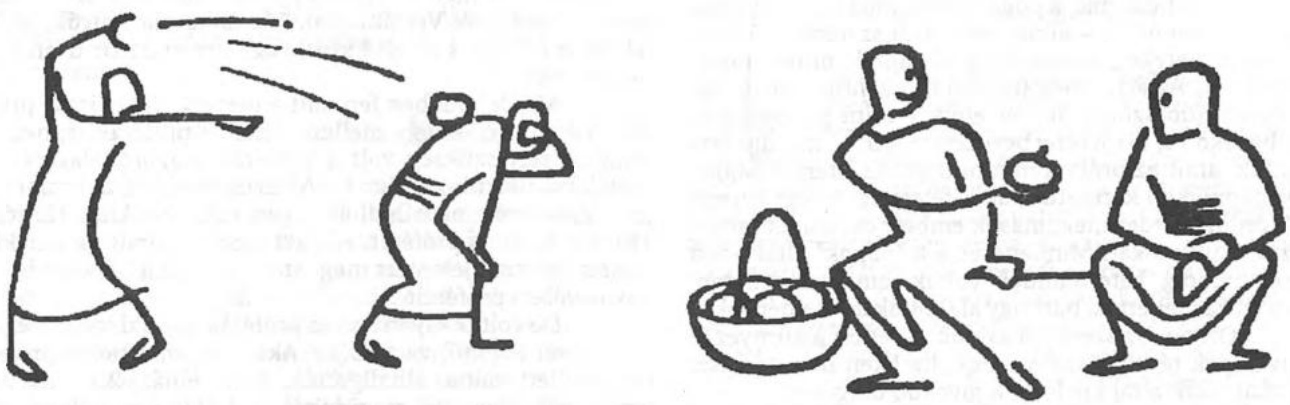
Ószövetségi idézetek az Újszövetségben

Archer, Gleason L. and Chirichigno, Gregory.
Old Testament Quotations in the New Testament. Chicago: Moody Press, 1983.
Bratcher, Robert G. *Old Testament Quotations in the New Testament.*
London: United Bible Society, 1984.
Dodd, C. H. *According to the Scriptures.* London: Nisbet & Co. Ltd., 1952.
Lea, Thomas D. "Peter's Use of the Old Testament." Ph. D. dissertation, Southwestern Baptist Theological Seminary, 1967.
Longenecker, Richard N. *Biblical Exegesis in the Apostolic Period.*
Grand Rapids, Mich.: William B. Eerdmans Publ. Co., 1975.
Shires, Henry M. *Finding the Old Testament in the New.* Philadelphia: The Wetsminster Press, 1974.
Swete, H. B. *Introduction to the New Testament in Greek.* 2nd ed. Cambridge: University Press, 1914.
Toy, Crawford Howel. *Quotations in the New Testament.* New York: Charles Scribner's Sons, 1884.

Kommentárok Péter 1. leveléhez

Beare, Francis Wright. *The First Epistle of Peter: The Greek Text with Introduction and Notes.*
Oxford: Basil Blackwell, 1947.
Best, Ernest. *I Peter.* New Century Bible Commentary. Grand Rapids,
Mich.: William B. Eerdmans Publ. Co., 1982.
Kelly, J. N. D. *A Commentary on the Epistle of Peter and Jude.*
Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1981.
Selwyn, Edward Gordon. *The First Epistle of St. Peter: The Greek Text with Introduction, Notes, and Essays.*
2nd ed. Grand Rapids, Mich.: Baker Book House, 1981.

Ford.: Csiszár István

"Ne fizessetek a gonoszért gonosszal, vagy a gyalázkodásért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjatok áldást..." /1Pt 3:9/

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

id. Almási Mihály:

PRÓFÉTASÁG AZ ÚJSZÖVETSÉGBEN

A cím által megjelölt témát időszerűvé teszi az a tény, hogy szórványosan ugyan, de mégis akadnak olyan személyek, akik azt sejtetik vagy hirdettetik magukról, hogy ők próféták. Ezek az emberek rajongásukkal vagy haszonlesésükkel sokakat megtévesztenek, zavart keltenek környezetükben.

Ahhoz, hogy e tárgyban igei és eligazító szót tudjunk mondani a ránk bízottaknak, vessük föl a kérdést: Napjaink gyülekezeteinek vannak-e prófétái? E kérdésre némelyek azt válaszolnák, szinte megütközve: Természetes, hogy vannak! És megneveznék: X. Y-t. Mások határozottan állítanák, hogy nincsenek! Némelyek arra emlékeztetnének, hogy a próféták kora lejárt. De talán ilyen feleletet is kapnánk: "Az a baj, hogy nincsenek! Ez a mai egyház nyomorúsága! Bárcsak lennének! Hol vannak az Úr prófétái?!"

A különböző látások, vélemények között aztán az őszinte kereső felteszi a kérdést, a Bibliától való elfordulás-e az, amit egyre többen csinálnak a prófétálás és a nyelvekenszólás kegyelmi ajándékával, vagy még MI nem jutottunk el ezen a ponton a Bibliáig?...

Ahhoz, hogy a felvetett kérdésre helyes választ adhassunk, meg kell vizsgálnunk, hogy mi a lényege, és mi a célja a prófétai szolgálatnak a Biblia tanítása szerint?

Ha figyelmesen tanulmányozzuk a Szentírást, meg kell látnunk, hogy prófétálás alatt nem mindig ugyanazt érti. Olyan hatalmas fejlődésen ment át a prófétaság intézménye, hogy – Dr. Pákozdy László szavaival élve – : "...ha a kezdetét és a végét egymás mellé állítjuk, szinte alig hisszük el, hogy együvé tartoznak."

1. Próféták, próféciák az Újszövetséget megelőző korszakban

A prófétálás már a pogány népeknél is ismert volt, mint jövendőmondás, – amit isteneiktől szereztek. Ezeket a híreket, feleleteket, amit kérésükre kaptak, orákulumoknak nevezték. Az értesüléseket mindig szentnek tartották. Lényegesebb dologban, döntés előtt, – mint pl. hadbavonulás, békekötés, új törvény bevezetése stb. –, mindig arra hallgattak, amit az orákulum mondott. Az istenek papjaikon és papnőiken keresztül adtak feleletet. A régi keresztyének ördögi eredetűnek, mások emberi csalásnak tartották az orákulumokat. Mindenesetre a "papok" által adott feleletek mindig kétértelműek voltak, amelyek mindenképpen igazak lehettek, bárhogy alakultak az események...

...Origenész szerint a zsidók föltétlen a környező pogány népek tévelygéseibe esnek, ha Isten nem támaszt prófétákat, akik által kijelenti a jövendő dolgokat.

Még így is erős volt a pogány behatás Izráel népére. Ezért csendült fel Mózes ajkán Isten üzenete: *"Ne menjetek igézőkhöz, és a jövendőmondókat ne tudakozzátok, hogy magatokat azokkal megfertőztessétek... En vagyok az Úr, a ti Istenetek"* (2Móz 19:31). És ezért volt szükség ilyen figyelmeztetésre: *"Mikor te közötted jövendőmondó, vagy álomlátó támad és jelt vagy csodát ád néked; Ha bekövetkezik is a jel vagy csoda, amelyről szólott vala néked, mondván: kövessünk idegen isteneket, akiket te nem ismersz, és tiszteljük azokat; Ne hallgass efféle jövendőmondónak beszédeire, vagy az efféle álomlátóra..."* (5Móz 13:kk). Egy alkalommal Saul is kíváncsiskodott, halottidézőhöz fordult (1Sám 28).

Isten főként három módon jelentette ki magát a prófétáknak: álomban, látásban és ihletés által. A zsidók a prófétai kijelentésnek azt a módját tartják legmagasabb rendűnek, ahogyan Isten Mózesben dolgozott. Isten Mózesnek közvetlen értelmét világosította meg.

A prófétálás különböző formái az ószövetségi időszak vége felé Malakiással – akit a zsidók a próféták pecsétjének neveznek – megszűntek. Az Urim és a Thummim használata pedig már sokkal előbb, Dávid kora óta megszűntnek tekinthető. Nem volt próféta sem. Nem volt aki Isten tanácsát, akaratát, a várható eseményeket megjelentette volna nekik. A zsidók azonban hamarosan segítettek magukon. Azzal kezdtek dicsekedni, hogy új kijelentési lehetőségük támadt, amit Bath Colnak neveztek. (Jelentése: A Szónak leánya. Ezt égből jövő szózatnak tartották, amit egy nagy mennydörgés követett). Lényegében egy költött jövendölési forma volt, ami pogány gyökérből eredt. Mert miként a pogányok a Vergilius műveinek kinyitása után, amelyik szó legelőször szemük elé került, abból jövendöltek, s azt orákulumnak tekintették, úgy a zsidók is, midőn Bath Col-hoz folyamodtak, a legelső szót, melyet valakitől hallottak, úgy tekintették, mint mennyei szót, s azt arra alkalmazták, amit tudni akartak.

Sajnos e babonaságtól a keresztyének sem maradtak mentesek, mert sokszor épp úgy bántak a Bibliával, mint a pogányok Vergilusszal. Ma is vannak hívők, akik felütik a Bibliát, s az első szót, vagy verset az Úr üzenetének veszik!

Minden időben fennállt a veszély, hogy igaz próféta hiányában – vagy mellett – hamis próféták lépnek a színre. Ezért szükség volt a próféták megpróbálására. A zsidók halállal büntették: 1./ A hazug prófétát, aki valamit jövendölt, amit nem hallott. Ilyen volt Sedékiás, (2Krón 18). 2./ A tolvaj prófétát. Aki azt mondta, amit nem neki, hanem másnak jelentett meg Isten. 3./ Aki a bálvány istenek nevében prófétált.

De voltak olyan hamis próféták is, akiknek megbüntetését Istentől várták: 1./ Akik azt, amit nekik prófétálni kellett volna, elhallgatták, mint Jónás. 2./ Akik az igaz próféta beszédét megutálták. 3./ Akik a maguk prófétálásával nem törődtek, mint a Béthelbe küldetett próféta (1Kir 13).

A hamis prófétákat a hetvenes nagytanács vizsgálta meg, a következőképpen: Megfigyelték, hogy teljesedik-e a próféta fenyegetése vagy ígérete. Ha a fenyegetés nem teljesedett, még nem minősítették hamis prófétának, mert Isten irgalmas, mint Ezékiás példája is mutatja, s a nép megtérhet, mint a ninivebeliek. De ha a próféta valami jót jövendölt és nem teljesedett be, akkor azt csalárd és hamis prófétának tekintették.

Isten prófétái is jövendöltek olykor, de működésük nagyobb része korukat értelmezte. S csak másodlagos értelemben a jövőt. Istennek éppen a mostani igényét, a néppel és az egyénnel szemben megjelenteni, és a következményekre figyelmeztetni: ez volt szolgálatuk lényege. A próféta héber neve: nabi, magyarul azt jelenti, hogy hírnök, beszélő, akinek a szájából szó buzog elő. Nem jelenti azt, hogy jövendőmondó. Az ugyanazon gyökből való igei alakok meg egészen mást jelentenek, mint jövendölést.

Isten bölcsessége időkhöz és emberekhez alkalmazkodott, hogy azok, akikhez szólni, és akikre hatni akart, megérthessék akaratát.

A Biblia néhol egészen különös dolgokat nevez prófétálásnak. Egy csapat ember síppal, dobbal, lanttal jár-kel, "más emberré" válva, ami mai nyelven azt jelenti, hogy eksztázisban, magánkívül van. Sault is magával ragadja ez a furcsa állapot, pedig egészen más szándékkal ment közéjük. A kármel-hegyi *"próféták ordítoznak és késekkel vagdalják magukat, egész estig prófétálnak"*, de akkor sem lett meghallgattatásuk. Ezt a furcsa, sőt olykor visszataszító magánkívüliséget is több helyen prófétálásnak mondja a Biblia (1Sám 10:5-6; 19:19-24; 1Kir 18:26kk, Ám 7:10-15). De így nevezi az ókori Kelet egyéb, biblián kívüli irodalma is.

A Bibliában Sámuel idejében találkozunk velük először. (1Sám 9:9). Az eddigi "nézők", látnokok nem léptek föl csoportosan. A nabi-k viszont legtöbbször csoportosan éltek és szerepeltek (ezeket hívják nem egészen helyesen próféta-iskoláknak). Sámuel Isten Lelkétől vezettetve fölismerte azt, hogy ez a nekünk furcsa intézmény abban a korban kiváló eszköz lehet Isten népének a fölrázására. Ez sikerült is, és Sámuel nagy szabadulást szerzett a megtért népnek (1Sám 7). Bizonyára az Úr lelke munkálkodott ezeken a prófétákon keresztül is, ahogy a Biblia is mondja, akik annak a kornak a nyelvén, gondolkodásmódjának megfelelően és a körülményekhez képest szolgálták az Úr szándékát. Amikor tehát megállapítjuk róluk azt, hogy hasonlítanak az ókori Keleten ismert ún. "prófétákhoz" viselkedésükben, ugyanakkor hisszük azt is, hogy az Úr eszközei voltak, – mondja róluk Pákozdy László.

Ma is lehetnek talán valahol az Úrnak ilyen prófétái, akik nem egy-egy vallási csoport elképzelése szerinti módon, és az adott nép nyelvén érthetően továbbítják Isten üzenetét.

2. Az újszövetségi prófétaság...

az Ószövetséghez kapcsolódik. Nem a pogányoknál található ekszatikus-misztikus jelenségvilághoz. Ezt az Út-nak az Ószövetségi próféciáról szóló bizonyságtétele is mutatja. Máté, Jézus életének szinte minden fontosabb eseményét a próféciák beteljesedésének tekinti, sőt sokszor az idézet a próféta nevét is megemlíti: *"Mindez pedig azért lőn, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által..."* (Mt 1:22). *"Ekkor teljesedék be, amit Jerémiás próféta mondott, amidőn így szólt: Szó hallatszott Rámában..."* (Mt 2:17kk). *"Hogy beteljesedjék, amit Ézsaiás próféta mondott, így szólván..."* (Mt 4:14).

De nemcsak Máté tesz így, hanem a többi újszövetségi író is. János néha még az engedetlenséget is prófétai idézetekkel okolja meg (Jn 12:38; 13:18; 15,25, 17:12; 19:24,28,36). Pál már nem fordít olyan nagy figyelmet a próféta személyére, mint az evangéliumok, a próféták nevét sem említi meg, viszont erősen hangsúlyozza, ahogy Isten az evangéliumot előre bejelentette a próféták által (Róm 1:2; 3:21). A Cselekedetek könyvében az evangéliumok módszere folytatódik: Jézus szenvedését, feltámadását, a Szentlélek kitöltetését a próféták előre megjövendölték (ApCsel 3:18; 3:22, 24, 2:25, 30, 2:16, stb).

Az Újszövetség óvása a hamis prófétáktól azt jelenti, hogy továbbra is fennáll az elhajlás veszélye. A prófétálásnak három forrása lehet: 1./ A Szentlélek. *"Az Úrnak lelke szólott énbennem..."* (2Sám 23:2, Jer 1:9, ApCsel 19:6, 21:11). 2./ A gonosz és hazug szellemek (1Kir 22:22, Mt 8:29, ApCsel 16:16-18). 3./ Az emberi szellem *"Ezt mondja a Seregek Ura: Ne hallgassátok azoknak a prófétáknak a szavait, akik néktek prófétálnak, elbolondítanak titeket: az ő szívüknek látását szólják, nem az Úr szájából valót"* (Jer 23:16, Ez 13:2-37).

Jézus nem vállal közösséget minden prófétával! Még akkor sem, ha csodákat művelnek! *"Sokan mondják majd nékem ama napon: Uram! Uram! Nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben űztünk-e ördögöket, és cselekedtünk sok hatalmas dolgot a te nevedben?"* És Jézus mégis elutasítja őket! (Mt 7:22-23). Az apostolok sem vállaltak közösséget Simonnal, s ez szemlélteti az első keresztyén gyülekezetnek a prófétálás tisztaságáért folytatott harcát (ApCsel 8:9kk).

Az Újszövetségben az első és mindennek a normáját jelentő próféta Jézus, de ő nem egy próféta csupán, hanem maga Krisztus. Népe körében prófétákat támasztott, akik tovább viszik az ószövetségi prófécia fonalát. Közben azonban nagy változás történt: az Ószövetség prófétái még csak előre jelentették Krisztus eljövetelét, az Újszövetség prófétáinak szavát pedig az határozza meg, hogy az eljött Krisztus követségében járnak. Jézus szavából megállapíthatjuk, hogy tanítványait az ószövetségi próféták utódainak tekinti (Mt 5:12).

Az ApCsel 15:32-ben két prófétáról olvasunk. Mi volt az a szolgálat, amit Júdás és Silás, mint próféták végeztek? *"Inték az atyafiakat és megerősíték"*, – olvassuk. A parakalein ige és származékai az Újszövetségben: kérést, intést és vigasztalást fejezhetnek ki. A szolgálata tehát a lelkigondozás-szerű igehirdetés végzése, a lelkigondozói meggyőzés lehetett, amely a gyülekezet elé tárta az evangélium vigasztalását, majd a jelen feladatai felé fordította a figyelmet.

Ha vannak ma a gyülekezetekben, akik ezt a szolgálatot végzik, akkor bátran vallhatjuk, hogy vannak prófétáink.

Mt 15:7-9-ben ezt olvassuk: *"Képmutatók, igazán prófétált felőletek Ézsaiás mondván: Ez a nép szájával közelget hozzám és ajkával tisztel engemet, szíve pedig távol van tőlem..."* Krisztus itt Ézsaiás történelmi látását, melyben örökérvényű üzenet van, a maga korára érvényesíti és alkalmazza. Aki ilyen szolgálatot végez ma a gyülekezetben, az próféta! Meg tudja állapítani a diagnózist, és alkalmazni tudja az örökérvényű üzenetet tartalmazó Igét!

Lk 1:67-68-ban ezt olvashatjuk: *"És Zakariás, az ő atyja beteljesedék Szentlélekkel és prófétála, mondván: Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét."* Az adott helyzetet üdvtörténeti összefüggésben értelmezi Zakariás. Ha vannak olyanok a gyülekezetben, akik egy adott helyzetet ilyen összefüggésben tudnak értelmezni és alkalmazni, felismerik a meglátoga-

tás és a megváltás tényét, s hirdetik azt, azok prófétai szolgálatot végeznek.

Lk 1:76kk-ban azt olvassuk Bemerítő Jánosról, hogy azért hivattatik a magasságos Isten prófétájának, mert: *"Az Úr előtt jár (utat készít számára), az üdvösség ismeretére tanítja népét, és lábaikat a békesség útjára igazgatja."* Akik ilyen szolgálatban fáradoznak, prófétai munkát végeznek ma is.

Ha vannak ilyenek...

És hála Istennek, vannak! Vannak ma is hűséges szolgái az Úrnak, akik komolyan veszik küldetésüket, és végzik a rájuk bízott feladatokat. Hiszen az előbb megvizsgált igeversekből világosan kitűnik, hogy a Szentlélektől ihletett lelkipásztori munka is prófétai szolgálat.

Több mint másfél évtizeddel ezelőtt – három teológiai akadémián – egy vendégprofesszori előadás hangzott el "A prófétai tisztesség a gyülekezetben" – címmel. Bevezetőben elmondta a professzor, hogy "Ehhez a tárgyhoz nyúlni annyi, mint a rajongás gyanújába keveredni. Általános ugyanis az a nézet, hogy az Ószövetség próféciája elmúlt, és az Újszövetségben jutott tökéletességre a Fiú igéjében (Zsid 1:1). Prófétai beszédre valló jelenségek az Újszövetségben az ugyancsak elsüllyedt őskeresztyén lelki ajándékokra való utalással intéződtek el. Ennek az ítéletnek a nyomán az egyházak régóta a szektáknak engedték át a prófétaságot. Ennek viszont az volt a következménye, hogy a prófétaság hitelét vesztette a gyülekezetben. Ma azonban a prófétaság iránt való érdeklődés újra időszerűvé vált a keresztyénségben, bizonyos tehát, hogy merőben új döntéseket követelnek az idők a keresztyénségtől." Az érdeklődésre méltó fejtegetés után, határozott hangon vonta le a nyílt következtetést: "Aki elveti a prófétálást, mint rajongást, nem áll az Újszövetség talaján. Aki ismeretlen jövendő dolgok megjósolásának tekinti, félreérti.

A prófécia abban áll, hogy valaki odalép a gyülekezet elé, hogy ELŐRE és ELŐTTE MEGMONDJA, MI A TEENDŐ... – "...A gyülekezetnek akkor van szüksége a prófétálásra, ha önmaga vagy egyik tagja adott helyzetben eligazításra szorul és nem találja meg az Írásban." Úgy gondolom, ezekkel teljesen egyet érthetünk.

A prófétálás kegyelmi ajándék (1Kor 12:10). Senki sem dicsekedhet vele, mert kegyelemből kapta. Tudni kell, hogy nem a saját komoly hívő életének terméke, gyümölcse, nem is Istentől kapott jutalom, hanem a szó szoros értelmében kegyelmi ajándék. *"Annak adja, akinek akarja!"* És Aki adja, vissza is veheti. Nem lehet megtanulni, "megszerezni", legfeljebb kívánni, kérni, törekedni, igyekezni rá. S ha valaki egy-egy kegyelmi ajándék birtokosa, nem jelenti azt, hogy a megszentelődésnek valamilyen magasabb fokára jutott el. Erre a legdöntőbb bizonyíték a korinthusi gyülekezet, amelynek tagjai engedetlenek voltak, többen pedig a legdurvább bűnökben éltek, Pál apostol mégis azt írhatja róluk, hogy *"semmi kegyelmi ajándék nélkül nem szűkölködtök"* (1Kor 1:7).

A kegyelmi ajándék – így a prófétálás sem – nem tesz senkit "magasabbrendű" keresztyénné, nem emel mások fölé sem itt e földön, sem az üdvösségben, hiszen a kegyelem üdvözít, nem a kegyelmi ajándék (Mt 20:14). A kegyelmi ajándékok több felelősséget és több szolgálatot jelentenek a megajándékozottnak, mert akinek több adatott, attól többet vár az Úr!

A prófétálás kegyelmi ajándékának is megvan az istenszabta határa. Nem csak azt határozza meg Isten, hogy kinek-kinek milyen karizmát ad, hanem azt is, hogy milyen mértékben, milyen konkrét esetre ad kijelentést. Megtörténhetik, hogy azt kell mondani a karizmatikus prófétának is, a hozzáfordulók kérdésére: *"Nincs ugyan parancsolatom az Úrtól, de tanácsot adok..."* (1Kor 7:25). Amikor azt olvassuk Róma 12:6-ban: *"Minthogy azért különböző ajándékaink vannak a nekünk adott kegyelem szerint, ha prófétálás, a hit szabálya szerint teljesítsük."* Ez azt is jelenti, ami a 3. versben áll, hogy: *"a hitnek Istentől adott mértéke szerint"* gyakorolja. Vagyis a próféta *"nem hozhat ki többet magából"*, mint amennyit a Lélek ajándékozott neki! Ezért minden karizma, így a prófétálás is csak rész szerint való (1Kor 13:9), S ha valaki mégis *"többet hoz ki magából"*, mint amennyit a Szentlélek ajándékozott, abban a percben hamis prófétává válik!

Helyes-e magunkra, vagy másokra nézve a karizmatikus prófétán keresztül kijelentéseket, választ, eligazítást kérnünk Istentől?

A Biblia alapján azt kell felelnünk, hogy az egész ÚT-ban egyetlen példa sincs rá, hogy akár egyesek, akár a gyülekezetek a prófétához fordultak volna az isteni akarat kijelentése céljából. Még csak utalás sincs rá, hogy valamilyen módszer által az Úr tanácsát kikérték volna. Még a felmerült tanbeli vitákban sem támaszkodtak a prófétálás ajándékára, hanem csak az Írásra, noha több karizmatikus próféta is volt köztük, mint pl. Pál, Barnabás, Júdás, Silás. Személyes kérdések eldöntésénél sem vették igénybe a prófétai ajándékot. Pl. Pál és Silás elváljon-e Barnabástól? Velük mehet-e Márk? Ott maradjon-e Silás Antiókhiában? (ApCsel 15:34-40). – Noha maguk is próféták voltak!

De miért van a prófétai karizmának titkok felfedésére is adománya, lehetősége, ha nem kérték bizonytalan helyzetekben útmutatásra?

Az ÚT ad példát arra, hogy Agabus megjövendölte a bekövetkező éhínséget (ApCsel 11:28), Pál jeruzsálemi fogságát (ApCsel 21:11), amikor világosan megmondta a próféta (prófétáknak!), hogy mi vár rá. De ez esetben is látnunk kell azt a fontos tényt, hogy Pál nem kérte, s a próféta nem ajánlotta fel a vezetést, csupán megkapta a felvilágosítást jövőjéről, s a döntés joga megmaradt számára. Ezek az esetek tehát csak arra a fenséges tényre mutatnak, hogy az első keresztyének nem kértek, hanem egyszerűen kaptak kijelentést az Úrtól a prófétákon keresztül, amikor Isten jónak látta ezt, s gondoskodott arról, hogy a kijelentés eljusson az érdekeltekhez (vitte a próféta!). Míg a pogány "próféták" csak kérésre jövendöltek, mert hiszen csak így igényelhettek dotációt, addig az igazi próféta kérés nélkül is továbbítja Isten üzenetét. Az ÚT tehát nem jogosít fel sem egyeseket, sem gyülekezeteket arra, hogy prófétán keresztül igényeljenek rendszeres vezetést az Úrtól a Szentírás tanulmányozása és a Szentlélek személyes vezetése helyett!

– Láthattuk, hogy Isten milyen bölcsen és türelmesen irányította népét, a pogány jövendöléstől az igazi prófétaság felé.

– Amiképpen Izráelben, úgy az újszövetségi gyülekezetben is felhangzott a prófétai szó.

– A prófétálás a Szentlélek által nyert kegyelmi ajándék, Isten kegyelmének jele a gyülekezet számára. Alapja a Szentlélek kijelentése.

A prófétai kijelentés elnyerésének és továbbadásának helye elsősorban a gyülekezet, ahol hangzik Isten üzenete.

A prófétai szó, emberek felé forduló értelmes, felelős, konkrét beszéd.

– A Lélek által munkált prófétálás egyik legjellemzőbb vonása a rend tiszteletben tartása.

– Az igazi prófétálás nem szenzáció keltésre való. Kerüli a külsőségeket, a feltűnést. Nem akar többet mondani, mint amennyit Isten kijelentett számára!

Dr. Gene A. Getz

A GYÜLEKEZET VEZETÉSE

Bibliai és gyakorlati szempontok

Mit tanít a Biblia a helyi gyülekezetek vezetéséről? Hogyan valósítható meg a Szentírás tanítása a huszadik századi gyülekezet gyakorlatában? Mielőtt megkísérelnénk választ adni ezekre a kérdésekre, vizsgáljuk meg azt az időszakot, amikor az apostolok és az őket követő misszionáriusok – mint Timóteus és Titusz – munkája nyomán az első újszövetségi gyülekezetek megalakultak! Ezután azt fogjuk megvitatni, hogy hogyan lehet az Újszövetségből tanult időtálló igazságokat az első századitól oly sokban különböző huszadik századi körülmények között alkalmazni.

Tisztségviselők és feladataik az Újszövetségben

A Szentírás beszámolójából egyértelműen kitűnik, hogy az újonnan létrejött gyülekezetek vezetésére előljárók lettek szolgálatba állítva. Pál és Barnabás is egy kitérőt tettek a Második Misszióúton, és – a városokat, ahol már előzőleg megfordultak újralátogatva – véneket állítottak a gyülekezetek élére (ApCsel 14:21-23).[1]

Tituszt is azért hagyta Pál Krétában, hogy az újonnan alakult gyülekezeteknek a segítségére legyen. Azt olvassuk, hogy presbitereket jelölt ki a szolgálatra (Tit 1:5). Hasonló céllal maradt Timóteus is Efézusban (1Tim 3:1-7).

A helyi vezetőkkel kapcsolatos igeszakaszok tanulmányozása több hasznos megfigyelésre ad alkalmat.

1. A Szentírás két elnevezést használ a helyi gyülekezet vezetőinek megjelölésére

Először is, a "vén" /πρεσβύτερος/ szóval azoknak a gyülekezeteknek a vezetőit jelöli, ahol zsidó háttérrel rendelkező hívők voltak többségben. A másik gyakran használt szó, a "püspök" /ἐπίσκοπος/, azokon a helyeken volt használatban, ahol a pogányságból megtért hívők voltak többségben. A "vén" kifejezés az izraelita közösség hagyatékaként (Mózes idejéig visszavezethető) került használatba. A "püspök" címet a görög és római kultúrában arra a tisztségviselőre használták, aki egy "új gyarmat vagy meghódított terület irányításával volt megbízva."[2]

Pál felváltva használta a fenti két kifejezést. (Hasonlítsa össze a következő utalásokat: ApCsel 20:17-18; Tit 1:5-7; 1Tim 3:1-2 és 1Tim 5:17-19!) Mindkét szó sajátságos kultúrákból lett kölcsönvéve. Az egyiknek vallásos, a másiknak világi háttere van. A keresztyén használatban azonban mindkettő új jelentést vett fel. A nyelv gyakran merít más kultúrákból a megértést elősegítendő. "Mindenkinek mindenné lettem, hogy mindenképpen megmentsek némelyeket" – írta Pál. A görögökhöz mint görög, a zsidókhoz mint zsidó szólt (1Kor 9:19-23). Ez nem egy kompromisszum volt. Pál csupán bölcsességet gyakorolt a formák és módszerek használatában.

A "püspök" szó jelentése rövid időn belül módosult. Az egyház annak a vezetőnek a megjelölésére használta később, akinek a felügyelete alá már több gyülekezet és/vagy lelkipásztor (vén) tartozott. A "vén" kifejezés használatban maradt továbbra is, az Újszövetségben kapott jelentéssel. A "vén" szó inkább elfogadott még ma is az evangéliumi közösségekben, mint a másik.

2. A helyi gyülekezetek vezetőire Isten népének a vezetése és/vagy pásztorolása volt bízva

A vének tennivalóit illetően is két különböző fogalommal találkozunk. A rájuk bízottak vezetése (igazgatása) és pásztorolása (legeltetése) volt a feladatuk. Bár mindkét kifejezés ugyanazon funkció leírására szolgál; míg "vezetés" alatt a szolgálat technikai oldalára gondolunk, "pásztorolás" és "legeltetés" színesebb illusztrációját adják a tevékenységüknek.

A gyülekezet vezetése

A "vezet" igét, az elöljáróknak a gyülekezetben betöltött szerepétől tanítva használta Pál. Érdemes megfigyelni, hogy az elöljárók munkáját, az apának a családban betöltött szerepéhez hasonlítja. Elöljáró az legyen, "aki a maga háza népét jól vezeti" (1Tim 3:4). A család és a helyi gyülekezet vezetése közötti hasonlóságra mutat rá ezzel.

Folytatás az előző oldalról
Id.Almási Mihály: Prófétaság az Újszövetségben

– Az igazi próféta tudja, hogy mások is elnyerhetik a Lélek kijelentését, s nem mindig rajta keresztül szól az Úr!

– A gyülekezeti prófétálás a Sátán által veszélyeztetett terület. Ezért a gyülekezet az Ige fényében, a Szentlélek segítségével vizsgálja meg a próféciát. A döntő ismertető jel és mérték: az egész életet átfogó, szóban és tettekben elmondott hitvallás.

Az egyháznak ma is szüksége van a prófétai szóra, a karizmatikus lelkigondozásra, vigasztalásra, intésre, eligazításra. Isten adja is ezt, ha nem adná, ez azt jelentené, hogy többé nem kegyelmes ahhoz az egyházhoz, amelyiknek a számára a prófécia a kegyelem egyik jele.

A prófétaság megszűnt ugyan, mint hivatal, de él mint karizma, mint szolgálat. Nélküle az egyház élete minden területén csődbe jutna. Hangzik ma is a prófétai szó, csak nyitott fül kell a meghallására!

(Győri Kornél gyűjteményéből)

"Mert ha valaki a maga háza népét nem tudja vezetni, hogyan fog gondot viselni az Isten egyházára?"(3:5).

Nos, ez egy nagyon fontos megfigyelés. Először is, ez arra világít rá, hogy Pál gondolkodásában a család és a helyi gyülekezet szoros kapcsolatban álltak. A család úgy is tekinthető, mint egy "miniatűr gyülekezet". Az apa azt a szerepet tölti be a családban, amit az elöljáró a gyülekezetben. Bizonyára voltak esetek, amikor egy kis családnyi gyülekezetben ugyanaz a személy volt az apa és az elöljáró is.

Másodszor, ez a hasonlóság gyakorlati módon illusztrálja azt, amit Pál vezetés alatt értett. Ez egy mindent átfogó gondolat. Nincs, ami ne tartozna bele. Minden a családot, vagy a gyülekezetet érintő kérdést átfog. Más szóval, ahogy a család vezetéséért az apát tartja felelősnek Isten, a gyülekezet vezetéséért az elöljárók felelnek.

Harmadszor, az előzőkben tárgyalt család-gyülekezet kapcsolat egy fontos gyakorlati igazságra is rávilágít. A Szentírásból egyértelmű, hogy a család vezetésével csak egy (nem több! személyt bízott meg Isten: a férjet, az apát. Vajon helyes lenne ebből arra következtetni, hogy a helyi gyülekezet vezetését is egy személynek kell ellátnia? Sokféle, egymástól lényegesen eltérő teóriára találunk példát a mai gyülekezetekben. Mielőtt azonban megkísérelnénk választ adni a kérdésre, vegyük figyelembe a többi idevonatkozó bibliai útmutatást is!

A nyáj legeltetése

Az elöljáró tevékenységére a leggyakrabban azonban nem a "vezet" vagy "igazgat" szóval utal az Írás, hanem / /-nel és a származékaival, ami legeltetést, pásztorolást jelent. Ez egy, a hétköznapokból jól ismert képre emlékeztette az első századi keresztyéneket. A tapasztalataikból meríthettek, amikor pásztor és nyáj kapcsolatáról hallottak az apostoloktól.

Az Újszövetség írói közül Péter apostol használta ezt a hasonlatot a leghatásosabban. Az első levélben így buzdította az elöljárókat: *"legeltessétek az Isten közöttetek levő nyáját."*Ezt szabadon (nem kényszerből) és tiszta szándékokkal (nem a maguk javára) kellett tenniük. Arra is figyelmeztette őket, hogy ne hatalmaskodjanak, ne uralkodjanak a "rájuk bízottakon", hanem úgy éljenek *"mint akik példaképei a nyájnak"* (1Pét 5:1-3).

A "vezetéshez" hasonlóan, a "pásztorolás" szónak is gazdag jelentése van. A juhász vállán van az egész nyáj gondja. Résen kell lennie, hogy ha a "dühös farkasok" (hamis tanítók) jönnének "megvédje" a nyájat (ApCsel 20:28-29). Az "Isten teljes akaratát" tudtukra hozva gondoskodik a fejlődésükről (ApCsel 20:27; Tit 1:9). Féltő szeretettel veszi körül őket, és imádkozik értük, amikor betegek (Jak 5:14).

"Vezetés" és "legeltetés" tehát hasonló értelmű kifejezések. Sokatmondó, gazdag gondolatok. Beletartozik a Krisztusról bizonyságot tevő életvitel, az evangélium hirdetése, a helyes magatartásra való buzdítás, intés, az Ige hiteles tanítása, és a betegekért való imádkozás. Ezek a feladatok várnak arra, aki Isten népének a vezetésére, pásztorolására kapott megbízást.

3. A szolgálatukat jól ellátó vezetők anyagi szükségeiről a gyülekezet gondoskodott

A gyülekezet ezirányú szolgálatáról a Timóteusnak címzett első levélben szólt Pál. *"A vezetésben bevált presbitereket kettős megbecsülésben kell részesíteni elsősorban azokat, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak"*– írta az apostol (1Tim 5:17). Az Ószövetségből vett idézetekkel támasztotta alá ezt a buzdítást: "Mert azt mondja az Írás: *"Nyomtató ökörnek ne kösd be a száját"és "Méltó a munkás a maga bérére"*(5:18).

A gyakorlat, miszerint főállású presbitereket és/vagy lelkészeket találunk a gyülekezetek élén, az idézett tanács következményeként alakult ki. Ha egy férfi az ideje nagyobb részét a gyülekezet szolgálatában tölti, nem marad ideje arra, hogy a saját családjának az ellátásáról is gondoskodjon. Amennyiben egy gyülekezet elvárja és elfogadja ezt az áldozatot, annyiban kell, hogy felelősnek is érezze magát e munkás erőfeszítéseinek a kárpótlásáért.

Vannak, akik két vezetői testületet látnak a fenti idézetben: "vezető presbitereket", és "tanító presbitereket". Én nem gondolom, hogy ez a kettősség megalapozott. Pál egyszerűen azt mondja, hogy vannak presbiterek akik "vezetői" szolgálatuk mellett különösen is sokat tesznek mint igehirdetők és tanítók. Mi, akik főállásban szolgálunk, tudjuk, hogy az utóbbira való felkészülés milyen sok időt vesz igénybe. [3]

4. Az újszövetségi gyülekezetek vezetését mindig több mint egy vén vagy püspök látta el

A Bibliában említett közösségek életvitelével kapcsolatos adatok nem egyértelműek. Nincs módunkban, hogy pontos következtetéseket szűrjünk le az újszövetségi gyülekezetek formáját és felépítését illetően. Mivel nem ismerjük a gyülekezetek felépítését, nincs módunkban az sem, hogy az előljárókra váró munka részletes leírását adjuk.

Néhány dolgot mégis megemlíthetünk, amire vonatkozólag az adatok egyértelműek. Először is, a Biblia mindig többesszámban beszél a gyülekezet "elöljáróiról". Ez alól kivételt csak ott találunk, ahol az elöljáróról, mint egy személyről szól (lásd, 1Tim 3:1, 2); de a kontextus ott is többesszámra utal.

Másodszor, a "gyülekezet" kifejezést – amikor egy meghatározott földrajzi helyen lévő közösségről volt szó – úgy használták a Szentírás írói, hogy az, azon a helyen élő összes hívőre vonatkozott, attól függetlenül, hogy módjuk volt rendszeres összejövetelre vagy nem. Például, Lukács a "jeruzsálemi gyülekezetről" ír (ApCsel 8:1), bár – mint tudjuk – az ott élő hívőknek nem volt módjukban, hogy egy helyen gyülekezzenek.

Az efézusi gyülekezetre is igaz a fenti megfigyelés. Az ottani "gyülekezet vénei"-ről tesz említést Lukács /ApCsel 20:17). Krétában is egy hasonló esettel találkozunk. Pál hátrahagyta Tituszt, hogy a környéken új gyülekezeteket alapítson. Az is a feladata volt, hogy presbitereket állítson "szolgálatba a városokban" (Tit 1:5). A "presbiter" szó itt is többes számban van. Titusz megbízatása nem csupán egy városra, hanem "városok"-ra szólt. Ezekből arra következtetünk, hogy minden egyes városban több mint egy presbiter lett a szolgálatra kijelölve.

Feltételezve, hogy Krétában is – a többi helyhez hasonlóan – "házi-gyülekezetekbe" tömörültek a hívek, néhány érdekes kérdés vetődik fel.

- Vajon, csupán egy elöljárója volt egy házi-gyülekezetnek? Mert ha igen, ez nincs ellentétben a fenti megfigyeléssel (a jeruzsálemi és efézusi helyzetet illetően), ahol többszemélyi vezetésről beszéltünk. Ez egyszerűen azt jelentené, hogy több mint egy "házi-gyülekezet" volt az említett városokban.

• Lehetséges, hogy több mint egy elöljáró állt az ilyen "házi-gyülekezetek" élén? Ez nem kizárt, főleg, ha a gyülekezet létszáma szükségessé tette. Több, száz személy befogadására is alkalmas gyülekezési helyről vannak régészeti adataink a keresztyénség korai napjaiból. Egy ilyen nagy létszámú gyülekezet vezetéséhez és pásztorolásához bizonyára több elöljáróra is szükség volt.

A bibliai példákból joggal következtethetjük, hogy a jeruzsálemi, az efézusi és a krétai gyülekezet vezetését több mint egy elöljáró látta el. Ez igaz a lisztrai, az ikóniumi és az antiókhiai /Pizidia/ gyülekezetekre is; hiszen azt olvassuk, hogy Pál és Barnabás "gyülekezetenként véneket választottak nekik" (ApCsel 14:23). És ennyivel be kell érnünk! A gyülekezetek szervezeti felépítését illetően, azzal kapcsolatban, hogy a gyakorlatban hogy is működött egy ilyen többszemélyes vezetői testület, nincsenek bibliai adataink.

5. Az elöljárók mellett, arra alkalmas férfiakra és nőkre lett bízva a gyülekezetben felmerülő mindennapos teendők ellátása.

Az Efézusban szolgáló Timóteusnak írva tett említést Pál az elöljárókkal kapcsolatos elvárásokról (1Tim 3:1-7). Ezt követően írt a diakónusokról is, akik a szolgálatban foglalatos férfiak voltak (3:8-10, 12). A szolgálatban foglalatos nőkről, a diakonisszákról is itt olvasunk (3:11).

Milyen feladatok vártak ezekre a szolgálattevőkre? Érdekes módon, az Újszövetség írói velük kapcsolatban nem válaszolnak erre a kérdésre. Mindkét csoportot (elöljárókat és diakónusokat) illetően egyértelmű utasítást olvasunk a velük szembeni elvárásokról (vagyis, hogy a szolgálatra alkalmasak-e?), de a diakónusok és diakonisszák feladatairól nem találunk részletekbe menő tanítást.

Vezetők	Elvárások	Feladataik
Vének, vagy püspökök	Megadva	Pásztorolás és tanítás /egyetemes/
Diakónusok és/vagy diakonisszák	Megadva	Változó /szükség szerint/

Miről is van itt szó? A kulturális különbözőségek figyelembe vétele diktálta, hogy a diakónusok tennivalóiról nem találunk egyértelmű tanítást. A vének feladatai a kultúrától függetlenek (szuprakulturálisak). A keresztyén gyülekezetnek mindig szüksége lesz arra, hogy vezetés, pásztorolás alatt álljon, hogy Isten Igéjéből taníttasson és, hogy az egészséges hívő élettel járó szükségeiben a vezetőinek a szolgálatából gyarapodjon. Vannak azonban olyan igények is, amik a kultúra függvényeként, vagy – még ugyanazon közösség életében is – időnként változnak. A diakónusok és diakonisszák tennivalói ezekhez a változó igényekhez alkalmazkodnak.

6. E lelki vezetők megválasztása igei szempontok szerint történt.

Két fő igeszakasz van, ahol az elöljárókkal kapcsolatos elvárásokról olvasunk (1Tim 3:1-13; Tit 1:5-9). Bár e két lista – egymástól függetlenül is – egy "a lelkiéletben érett férfi körvonalait" adja, mindkettőben ugyanazok az alapvető tulajdonságok kerülnek megemlítésre.

A Timóteusnak írt levélben a következő elvárásokról szólt az apostol:

Vezetői tulajdonságok

feddhetetlen
egyfeleségű férfi
megfontolt
józan
tisztességes
vendégszerető
tanításra alkalmas
nem részeges
nem kötekedő
megértő

a viszálykodást kerülő
nem pénzsóvár
aki a maga háza népét jól vezeti
nem újonnan megtért
a kívülállók is jó véleménnyel
vannak róla

HUSZADIK SZÁZADI FORMÁK ÉS LEHETŐSÉGEK

Arra a kérdésre keresve választ, hogy az első századi elöljárók a gyakorlatban hogyan is végezték szolgálatukat, kevés adatot találunk az Újszövetségben. A feladataik és a velük szembeni elvárások tekintetében a tanítás egyértelmű; de a következő néhány gyakorlati kérdésre nem találunk hasonlóan világos útmutatást:

1. Milyen idősek legyenek az elöljárók?

A kor mindig viszonylagos. Az "elöljáró", vagy "vén" megnevezés életkorra utal. Az az igazság, hogy vannak dolgok, amik megtanulásához időre van szükség. Kor és tapasztalat bölcsességre tanítja a hívőt, aki őszintén keresi Isten akaratát.

Az utóbbi tizenhat évben új gyülekezetek alapításán munkálkodtam. Személyesen három új gyülekezet létrejöttében és pásztorolásában vettem részt a texasi Dallasban. Ezenfelül több más gyülekezet elindításában is segítkeztem. A tapasztalatom szerint a legtöbb probléma abból adódott, hogy a vezetésben járatlan fiatalembereket választottunk a lelkipásztori, elöljárói szolgálat ellátására. Híján voltak a tapasztalatnak, a bölcsességnek, amit ezeknek a nagyvárosi kultúrában élő gyülekezeteknek a vezetése megkövetel. Előfordult, hogy a fiatalos "ki-ha-én-nem" hozzáállás a gyülekezet sorsát közvetlenül veszélyeztető személyi problémákhoz vezetett.

Találkoztam – természetesen – olyan fiatalemberekkel is, akik kivételes tehetséggel láttak el felelősségteljes vezetői szolgálatokat. Ezekben az esetekben azonban látni lehetett, hogy az illetőknek reális képük volt a maguk képességeiről, taníthatók voltak, és keresték is az alkalmat, hogy tapasztaltabb szolgatársaik tanácsait igénybe vegyék. Készek voltak mások eltérő véleményét, kérdéseit, komoly vitákat felnőttekként kezelni.

Timóteus az első, aki eszünkbe jut, amikor egy fiatalemberre gondolunk, aki fontos vezetői megbízatást kapott. Ne felejtsük el azonban, hogy ez a "fiatalember" legalább harminc éves volt, amikor szolgálatba állt. Idősebb és tapasztaltabb volt, mint a legtöbb, aki ma lép szolgálatba a gyülekezeteinkben. Ezenfelül, Timóteus (még távollétében is) Pál apostol tanítványa volt, aki fontos kérdésekben a tanácsaival támogatta.

Mivel a szemináriumaink végzősei közül a legtöbb harminc évnél fiatalabb, sok korral kapcsolatos kérdést kapok. Képesek lesznek a gyülekezetek vezetésére? Ez egy bonyolult kérdés, mivel a válaszhoz sok mindent figyelembe kell venni. Milyen érett és megfontolt az illető? Milyen nagy a gyülekezet? Mik lesznek a gyülekezet és a környezet elvárásai? Legtöbbször az a tanácsom, hogy a fiatal végzős (harminc évesnél fiatalabb) töltsön el néhány évet a szolgálatban egy idősebb és tapasztaltabb lelkipásztor vezetése alatt. Ez még akkor is hasznos, ha a látásuk bizonyos kérdésekben eltér egymástól. A célja az legyen, hogy az idősebb szolgatárs tapasztalataiból tanuljon. Ez nem egy könnyű feladat, de a lehetőségek a tanulásra, a szemináriumban tanultak csiszolására kiválóak.

2. Hogyan történjen a vezetők kiválasztása?

Megint csak azt kell mondanunk, hogy a Biblia nem ad részletekbe menő utasítást ebben a kérdésben. Tudjuk, hogy Pál és Barnabás maguk jelöltek ki vezetőket (ApCsel 14:23). Timóteus és Titusz is hasonló feladattal lett megbízva (1Tim 3:1; Tit 1:5). Mi azonban nem vagyunk apostolok, és nincsenek az apostolok által kijelölt vezetőink sem – mint Timóteus és Titusz – akiknek a feladata volt, hogy a missziós utak eredményeként létrejött gyülekezetek megerősítésén munkálkodjanak.

Fontoljunk meg egy ma is követendő alapelvet a Szentírás beszámolóiból! Egy fiatal gyülekezet vezetőinek a megválasztása előtt tanácsos egy olyan személy véleményét kikérni és tanácsa szerint eljárni, akinek tapasztalatai vannak ezen a téren, és maga is köztekintélynek örvend, mint lelki vezető. A gyülekezetek így néztek Timóteusra és Tituszra.

Bárhogy is történjen a kiválasztás, ami fontos az az, hogy akik a gyülekezet vezetésére lesznek kijelölve, köztiszteletben álljanak, mint a szolgálatra alkalmas egyének. A mi gyülekezetünkben az elöljárókat és feleségüket azok közül a házaspárok közül választjuk, akik már előzőleg bizonyították alkalmasságukat, mint a gyülekezet egyik kis csoportjának a vezetői. E csoportnak a jelöltről alkotott véleményét döntő fontosságúnak tartjuk, mivel előttük már ismertek az egyén vezetői tulajdonságai.

3. Hány vezetője legyen egy gyülekezetnek?

A Szentírás nem ad választ erre a kérdésre sem. Az azonban nem hagy kérdést maga mögött, hogy az újszövetségi gyülekezetek a kollektív vezetés elméletét követték. A helyi vezetők száma nincs megemlítve, mint az sem, hogy pontosan miből állt munkájuk.

Gyakorlati okokból javasoljuk, hogy a vezetők számának meghatározásában legyen fontos szempont a képesség gyors és bölcs döntéshozatalra. Amikor túl nagy az elöljáróság létszáma, a tanácskozásokon megjelenők száma mindig ingadozik, a döntéshozatal nehézkessé válik, és rövid időn belül problémák jelentkeznek a vezetőségen belül. Ez előbb-utóbb az egység rovására megy. Kérdéseket újra meg újra meg kell vitatni, és az egész ügyvitel megnehezül. A problémát még komplikálja az is, hogy a legtöbbször különböző korcsoportok vannak képviselve az elöljáróságban.

4. Milyen hosszú ideig szolgáljanak ezek a vezetők?

Ez megint csak egy olyan kérdés, amire nem találunk pontos választ a Bibliában. Egyértelmű utasítás hiányában arra következtetünk, hogy ha egyszer a gyülekezet megbíz valakit egy vezetői szolgálattal, a választás érvényben maradhat egészen addig, amíg a vezető megfelel a vezetői követelményeknek.

Gyorsan növekvő városainkban a gyülekezetek is gyorsabban nőnek. Ha az elöljárók száma nem korlátozott, a létszám a hatékonyság rovására nő.

A másik véglet is problémákhoz vezethet. Kettős veszély fenyegeti a gyülekezetet amelyik szigorúan ragaszkodik egy kis létszámú elöljárósághoz. Az első az, hogy ha nem vigyáznak, a vezetőség lemarad a gyülekezettől. A másik veszély az, hogy egy ilyen rendszer nem sarkallja a gyülekezet férfiait arra, hogy vezetői szolgálatra törekedjenek.

Több lehetőség is van a fenti problémák kiküszöbölésére. Az egyik az, hogy az elöljáróságon belül, egy szűkebb csoport felel a döntéshozatalért. Ez azonban oda vezethet, hogy azok, akik az említett szűk csoporton kívül maradnak, ezt úgy tekintik, mint a jogaiktól való megfosztást.

Egy másik lehetőség az, hogy a szolgálatot végzők bizonyos időnként cserélődnek. Vannak gyülekezetek, ahol az elöljárók három évig szolgálnak, és a csoport egy harmada évenként cserélődik. Egy év várakozás után újra lehetőséget kapnak a szolgálatra. Akik egy évre kimaradnak a gyülekezet elöljáróságából, továbbra is folytatják a kis csoportok vezetését. A gyülekezetet érintő döntéshozatalban azonban ez idő alatt nem vesznek részt.

5. Miben áll az elöljárók szolgálata?

Minden gyülekezet dolgozzon ki egy tervet a maga körülményei között. Részletesen írják le a lelkipásztor és az elöljárók tennivalóit. Egy ilyen terv hiányában a vezetők apró-cseprő ügyek intézésére lesznek kényszerítve. Ennek gyakran az a következménye, hogy a döntéseik nincsenek hatással a gyülekezet valódi igényeire.

A mi gyülekezeteinkben kiépítettünk egy kisebb csoportokból álló hálózatot. Ezeknek a kisebb közösségeknek a pásztorolását végzik az elöljáróink (bár nem követelmény, hogy elöljáró legyen mindegyik csoport vezetője). Azt azonban minden elöljárónktól elvárjuk, hogy a szolgálata idején az egyik közösség vezetőjeként tényked-jen. A férfiak, akik nem elöljárók, de egy csoport vezetőjeként dolgoznak, így lehetőséget kapnak arra, hogy vezetői képességeiket a gyakorlatban csiszolják. A testvériségnek is alkalma van arra, hogy megismerje ezeket a leendő elöljárókat.

6. Ki legyen az elsődleges vezető?

Említettük, hogy a kollektív vezetés elve biblikus. Minél több istenfélő vezetővel rendelkezik egy gyülekezet, a szolgálatuk annál átfogóbb hatással lesz a közösség tagjaira. Egy csoport odaszánt vezető a Krisztus-követés több árnyalatáról tud gyakorlati módon tanúskodni.

Vannak, akik a kollektív vezetés biblikus elvén azt értik, hogy a gyülekezet egy férfiakból álló "igazgató tanács" vezetése alatt működik. Ebben a vezetési módszerben nincsen elsődleges vezető. Több okra is visszavezethető a bibliai adatok ilyen értelmezése. Az egyik az, hogy

tévesen, a mai gyakorlatból kiindulva, egy huszadik századi formába próbálják az Újszövetség tanítását beleerőltetni.

Sokszor az ok, amiért inkább egy csoportra bízzák a gyülekezet vezetését, nem más, mint az önkényeskedő lelkipásztortól való félelem, aki a gyülekezet választott vezetőit (elöljárókat, diakónusokat) úgy tekinti, mint a szavait leső sakkfigurákat.

Nehéz lenne akármelyik, ma használatban lévő vezetési módszert egyértelműen igazolni a Szentírásból. Legyen az a gyakorlat, miszerint a vezető-lelkész mellett segédlelkészek és laikusok szolgálnak, vagy a kollektív vezetés elmélete, ahogy azt mi értjük – az Írásokban nem találunk rájuk egyértelmű példát.

Figyelmesen olvasva a bibliai beszámolókat, több utalást is találunk egyfajta rangsorra a gyülekezet vezetői között. Timóteus, Titusz és a többi szolgatárs úgy tekintettek Pálra, mint a vezetőjükre. Ugyanakkor Timóteus és Titusz is köztiszteletben álltak, mint akiknek joguk volt ahhoz, hogy vezetőket állítsanak a gyülekezetek élére, városonként. Ezek a férfiak elismert vezetői voltak az első századi keresztyéneknek.

Ne felejtsük el azt sem, hogy az újszövetségi gyülekezetre nagy hatással volt a zsinagóga. A zsinagóga vezetését egy ún. "vének tanácsa" látta el, de a Biblia személyeket is megemlít, mint egy helyi közösség elsődleges vezetőit (ApCs 18:8, 17).

Nemcsak a bibliai beszámolókra utalva tartjuk fontosnak azt, hogy a gyülekezet élére egy felelős vezető legyen állítva, hanem a gyakorlatból is látjuk a szükségességét. Ez különösen is igaz egy növekvő gyülekezet esetében, ahol már több főállású munkatársra is szükség van. Ha a munkatársak feladatai nincsenek egyértelműen megszabva, előbb utóbb bizonytalanság, egymástól való tartózkodás jelei bukkannak fel. Személyes ellentétek, majd pártoskodás követik ezt, mind a gyülekezet egységének a rovására. Ezért fontos az, hogy a gyülekezet munkásai készek legyenek a lelkipásztor, mint felelős vezető irányítása alatt dolgozni. Amikor a lelkipásztornak nincs nagyobb tekintélye a többi munkásnál, az viszálykodást eredményez. Az a gyülekezet, amelyben a tagok és munkások jogairól több szó esik, mint a kölcsönös engedelmességről, vezetés nélkül marad. Kisebb gyülekezetek esetében a lelkipásztor és az elöljárók feladatköre általában közelebb van egymáshoz, de ott is a lelkipásztor a felelős vezető.

A fentiek fényében fontos aláhúzni, hogy a lelki vezetőt felelőssége és tekintélye nem egy pozícióba, hanem szolgálatba emeli. Nem uralkodhat a rábízottak fölött. Igen, a lelkipásztor vagy az elöljáró mindenki szolgájaként vezet. Jézus maga adott erre példát, akinek nagyságát önfeláldozásában látjuk a legvilágosabban.

Hadd említsem itt meg, hogy én fontosnak tartom azt is, hogy a hivatásos vezető(lelkipásztor vagy elöljáró) engedelmes lelkületű és alázatos legyen a gyülekezet többi munkásával való viszonyában. Bár ők tőle várják a vezetést, a bölcs vezető mindig igénybe veszi mások tanácsait, és döntést csak a munkatársak véleményét is figyelembevéve hoz. A gyakorlatban a felelős vezető a lelkipásztor. A végső szó azonban mindig a gyülekezet választott vezetői testületét illeti meg. A Szentírás tanításával áll szemben az a vezető, aki nem hajlandó mások hatalma alá bocsátani magát; és az ilyen tűzzel játszik.

Én magam számadással tartozom az elöljáróknak; és ezt így tartom helyesnek. Akármilyen kiváló képességekkel lennék is megáldva, vannak kérdések, amikben segítségre szorulok. Biztonságérzetet ad az, hogy számíthatok a munkatársaim tanácsára, kritikájára. Természetesen, hogy ők őszinték lehessenek velem, nekem is nyitottnak és taníthatónak kell lennem.

Végül, hadd szóljak néhány szót a kapcsolatomról a gyülekezetünk elöljáróival, mint a Fellowship Bible Church vezető lelkésze.

Először is én munkatársaimnak és tanácsadóimnak tekintem őket. Felelősséggel tartozom nekik. Az ő részük viszont az a kapcsolatunkban, hogy mindent megtegyenek annak érdekében, hogy én mint a gyülekezet pásztora, képes legyek a lehető legjobb munkát végezni. Joguk és kötelességük számonkérni tőlem, hogy a szolgálatommal járó elvárásoknak (1Tim 3 és Tit 1) eleget tegyek.

Másodszor, egyenrangú félként kezelem őket a gyülekezetet érintő kérdések megvitatásában. Mint lelkipásztor, az én feladatom az, hogy a szolgálat új lehetőségeit és formáit keressem: de döntéseket mindig együtt hozunk. A célunk az, hogy minden döntésünk a vezetőség egységét tükrözze.

Harmadszor, mivel én vagyok a gyülekezet vezető lelkésze, ez azt is jelenti, hogy az elöljáróink lelki növekedéséért is felelek. Tudják, hogy mindig a szolgálatukra állok.

Ha vagyunk többen is, akik főállásban szolgálnak, az én feladatom az is, hogy e szolgatársak munkájáról rendszeresen beszámoljak, és ha szükséges, javaslatokat terjesszek az előjáróság elé.

Mint a fentiekből látszik, kötelességem, hogy mind a gyülekezetnek, mind a vezető testületeknek a szolgálatára legyek, mint lelki vezető. Felelős vagyok azért is, hogy munkatársaim eleget tegyenek a szolgálati területükkel járó elvárásoknak.

Hiszem, hogy amit magunkról írtam, szinkronban van az Úr Jézus tanításával, aki tanítványainak ezt mondta:

"Tudjátok, hogy a népek fejedelmei uralkodnak rajtuk, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De köztetek nem ez a rend: hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, az legyen szolgátok, és aki közöttetek első akar lenni, az legyen a rabszolgátok. Mint ahogy az Emberfia sem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy ő szolgáljon és életét adja váltságul sokakért" (Máté 20:25-28).

Utalások:

1. Az Újszövetségben ez az első eset, amikor helyi vezetők választásáról olvasunk.

2. J.P. Lightfoot, St. Paul: The Epistle to the Philippians (McMillan, 1881), p. 95.

3. E témával részletesebben foglalkozik a szerző egy másik könyvében. Gene A. Getz, The Measure of a Man (Glendale: Regal Books, 1974)

Ford.: Novák József,
Közös utak
A BILD International kiadványa, 1988.

TALLÓZÓ

Hafenscher Károly

A MÁSODIK NAIVITÁS EMBERE

Meghalt Nyiri Tamás 74 éves korában

A Lelkipásztor 1994. szeptemberi számából

Most, amikor e sorokat írom, temetik /augusztus 10/. Tudom, hogy július 21. óta nincs már közöttünk. Munka közben érte a halál. A hír hallatán Jézus szava jutott eszembe: "Boldog az a szolga, akit Ura munkában talál".

Lapunk szerkesztőjeként fontosnak tartom, hogy mi evangélikus lelkészek is megemlékezzünk róla, hiszen ő kétségtelenül túlnőtt felekezete határain.

Személyesen talán hatszor-hétszer találkoztam vele /a Központi Szemináriumban levelezők között, teológiai továbbképző napokon, a Pax Romana gyűlésein, előadótársként/, de írásain keresztül gyakori volt ez a találkozás a II. Vatikáni Zsinat óta. Figyeltem rá, mit mond, mi a véleménye az eseményekről, a kereszténység helyéről századunkban. 1976-ban, amikor megjelent Jézus könyve /Ki ez az ember?/ a Deák téri gyülekezetben részletesen ismertettem és értékeltem írását. A beszámoló végén ezt írtam:

"Valahányszor kézbeveszem, meghatottan olvasom. Boldog vagyok, hogy ezt is megértem: egy római katolikus teológus Jézus könyvet jelentet meg s benne a Testvér hangját hallhatom. Sehol egy idegencsengésű mondat. Még ott sem, ahol egyházról, kereszténységről van szó. Lehetséges, hogy túl vagyunk a holtponton: in sacris nem tudunk beszélgetni? A szent területén nem, de a Legszentebb közelében igen? Azon Nyiri könyve sem változtat, hogy római katolikus teológia évszázadokig más csapáson haladt, hogy kiépített közben egy csodálatos gondolatkatedrálist, a Thomizmust s mi evangélikusok mindig idegenül éreztük magunkat ebben a pompás épületben, de most ők is, mi is kiléptünk az évezredes épületből és Közös Urunknál találkozunk, egymásra csodálkozunk és értjük egymást. Becsülöm és imponáló voltában modellnek érzem mai protestánsok számára is, ahogyan Nyiri Tamás intellektuálisan bátor tud lenni és becsületesen akar hinni. Amikor P. Ricoeurre hivatkozik, saját ars poeticáját vallja: A hit nem mondhat le a megértésről, a megértés pedig a hitről. Ezzel a hívő megértéssel és megértett hittel halad előre Nyiri könyvében. Olvasói bátran követhetik, jó úton haladnak a tudós professzor sorait olvasva" /HK Egy új Jézus könyvről GI 1977. jan.10./

Örültem, hogy idei áprilisi számunkban közölhettem Ecclesia Semper Reformanda című jelentős cikkét folyóiratunkban.

Nyiri Tamás valóban nem a megszokott keretek között felekezetének teológusa. Szűkebb és tágabb értelemben az ökumené embere volt. Nyitott, másokat tisztelő, elfogadó, tudni-tanulni kész keresztény értelmiségi, útatmutató, modellértékű, nagy formátumú magyar keresztény teológus.

Filozófus-teológus. Magas szinten Aquinói Tamás Summa Theologica-ja éppen olyan fontos számára, Mint Karl Rahner gondolatai. Az ókor és a legmodernebb kor filozófusai iránt egyaránt érdeklődik. Latinul, franciául, németül, angolul /sőt olaszul és spanyolul is/ megjelent pbulikációk ismerete és továbbadása mutatja széleskörű műveltségét, európai tájékozottságát. Hegel, Marx, Marcuse, Garaudy, Teilhard de Chardin ugyanúgy érdekelte, mint ahogyan Freud értékeit és korlátait is jól ismerte. /A magyar Rádióban éppen Freud elemzését hozták a megemlékező műsorban./ Teológusként szinte alig tett különbséget római katolikus és protestáns teológusok között. Természetes módon hivatkozik R. Bultmannra. Ch. Doddra, E. Kasemannra, J. Jeremiásra, M. Dibeliusra. E. Staufferra, O. Cullmannra, II. Braunra, Albert Schweitzerre és Eduard Schweitzerre. A. Greelyre. "Beszélő partnerei" között ott találjuk II. Küngöt, W. Kaspert, P. Ricouert, Y. Congart, E. Schillebecht. Jó társaság!

A párbeszéd embere volt. Kereste a kapcsolatot másokkal. Nem volt megsértődve, mert egyháza már többé nem uralkodhatott a szekularizált világon. Nem tekintette "égi gyarmatosítónak" a keresztényt, inkább küldöttnek, akit a világ Teremtője, Megváltója, Éltetője küldött, hogy tanúságot tegyen. Nem kergetett illúziókat a jövőt illetően, de nem is félt a nehéznek tűnő holnaptól. Komolyan hitte, hogy intellektuálisan becsületesen is maradhat ma valaki hívő ember. Jól érezte magát a pluralista világban, s talán egyházán belül ezért nem félt attól, hogy a Piuszok monolitikus keresztény Európája eltűnt, s valami valóban új kezdődött a II. Vatikáni Zsinaton.

Lehet, hogy nehéz ember volt, mint ahogyan az igényes, önálló gondolkodók gyakran nehéz emberek. Lehet azért is volt gyakran népszerűbb kivülállók között, mint egyháza lelkészei vagy vezetői előtt. Többen féltek tőle, irónikus stílusától, otthonosságától, ahogyan nem-egyházi körökben mozgott.

Voltak, akik a római katolikus egyházat is féltették tőle, valamifajta túlzott modernizmus parttalan szabadságát sejtették benne, vagy túlzásnak érezték kompromisszumra is hajlamos nyitottságát. Tudatosan nem volt triumfalista római, aki diadalmaskodó egyházának örült volna, nem volt olyan értelemben lokálpatrióta sem, aki egyházán kívül nem ismert volna el emberi értékeket. Mások szerint egyértelműen a laikusok oldalára állt, akiket éppenúgy Isten népéhez tartozónak tekintett, mint a klérus tagjait. Komolyan vette korunkat. Szerette a mai embereket és jót remélt felőlük. Ezért próbált tolmácsolni, gondolkodó, kereső vagy már nem is kereső embereket elérni. A jó tolmács nem fordít szolgaian, hanem interpretál, keresi a megfelelő kifejezést, tanulja állandóan a másik nyelvét, hogy megértesse hallgatóival, amit ő már ért. Eközben nem engedte elterelni a figyelmét és a szót a leglényegesebb emberi kérdésekről s a szekularizáció embere számára is fontossá tette Jézust, aki tud valóban jelentőset mondani az élet értelméről, a honnan-hová kérdésről, sőt erőt is ad ahhoz, hogy vállaljuk a teljes emberség életstílusát.

Címünkben a második naivitás emberének neveztem. "A modern tudományosságra jellemző kritikus elemzés megfosztotta az igényes szellemi életet élő embert attól, amit Hegel első naivitásnak nevez" — írja az említett Ki ez az ember? című könyve első fejezetében. S az utolsóban: "...ez a könyv is afféle útikalauz Átokföldje vándorainak /Eliot ismert versére utal/, kiknek az első naivitástól a második naivitásig visz útjuk... A kritikus kérdés mégis csak ez: Miután megmagyaráztuk Jézust, mihez kezdjünk? Visszaküldjük-e a meghívót, vagy elmenjünk a bankettre" — Nyiri Tamás azon fáradozott, hogy a felnőtt ember, sok ismeret birtokában, a második naivitás gyermeki bizalmával újra higgyen. Ő maga a második naivitás embere, szüntelenül segíteni akart azokon, akik már túl vannak az első naivitáson, de nehezen találnak arra a másodikra. Ezért nem apologizál, mint egyházában az gyakorta szokásban volt, mégcsak nem is akar téríteni agresszíven, mint protestánsok néha, nem is csupán racionálisan érvel tudása fölényében, hanem tanúskodik, szembesít azzal a Jézussal, aki előtt döntési pozícióba kerülünk mindannyian újra meg újra. Átadja a meghívót a nagy vacsorára s szabaddá tesz, igent vagy nemet mondunk-e a Gazdának...

Az már csak részletkérdés, nem pazarolta-e el erejét társadalomtudománnyal, lélektannal, atheista filozófiával, amint azt többen gyanították TV-sorozatok, vagy rádiós kerek asztalbeszélgetések után. Döntő az intenció: csak egy ponton elkötelezetten /Jézushoz kötötten/ segíteni akart másokon, kortársain, útitársain, hogy megismerjék a valódi Valóságot és Jézus követésére szánják el magukat. Protestáns teológusok és lelkészek sokat tanulhatunk Nyiri Tamástól, korunk nagyformátumú magyar teológusától, aki valóban az egyház megújulását akarta.

Őt olvasva Ágoston szava érlelődik bennem is:

Domine Jesu, Novim Te!

Jézusom Uram, Téged kérlek, hadd újuljak én is!

Pátkai Róbert

A PÁSZTORI SZOLGÁLAT

"Légy bátor és erős, és kezdj hozzá, semmit ne félj és ne rettegj, mert az Úr Isten, az én Istenem veled lészen, téged el nem hágy, tőled el nem távozik, míglen elvégzed az Úr háza szolgálatának minden művét."/1Krón 28:20/

Ez év közepén, június 4-én volt negyven éve, hogy püspököm a budapesti Deáktéri templomban lelkésszé szentelt. Az előtte lévő néhány csendes nap alkalmas volt arra, hogy újra átgondoljam a lelkészi szolgálat lényegét. Harminchét évvel ezelőtt, a szívemhez nőtt gyülekezet beiktatási alkalmán a programról pédikáltam, felvázolva a pásztor feladatát egy gyülekezetben. Ma is azt szeretném tenni, visszagondolva az elmúlt negyven esztendőre, de egyben kiértékelve a lelkészi szolgálatot egyetemlegesen.

Hadd kezdjem egy idézettel: "A lelkészi foglalkozás elviselhetetlen teher azoknak, akiknek nincs határozott hivatástudatuk. Ma nincs igény papságra vallásos intézmények fenntartása érdekében. Évről évre csökken a lelkészképzőkbe jelentkezők száma. Vallásos testületek kétségbeesetten keresnek lelkészi utánpótlást. A megüresedett szószékek száma megsokszorozódik. Számtalan lelkész őrült aktivitásban vagy szüntelen elmélkedéssel keresi a valóságos elhívatásnak valamiféle értelmét. Megfigyelhetjük a hivatásos lelkészi szolgálatnak a halálát."

Ezt írta Robert Strom a lelkészi szolgálatról 1984-ben, pontosan tíz évvel ezelőtt. Hogy állunk ezekkel a jóslatokkal? Valóra váltak? Nem, nem egészen. Az egyház és lelkészi szolgálata nem halott. De a kivonulás a szolgálatból már több vékony szivárgásnál. Sokan a lelkészi szolgálatban ijesztően elbátortalanodtak. Van, aki nem tudja, merre forduljon.

Hadd beszéljek nyíltan a mai lelkészi szolgálatról. A jelen többet követel néhány kegyes és udvarias megjegyzésnél a lelkészi szolgálatot illetően. Sok kollégával beszéltem s tudom, hogy mit éreznek. Sokuk nincs meggyőződve arról, hogy életük és hivatásuk valami végső értéket jelent-e azoknak az embereknek, akiknek szolgálni igyekeznek. Erősen dolgoznak, de múlnak az évek és az embereken semmi változás nem látszik. A problémák megmaradnak és egyre leküzdhetetlenebbeknek látszanak.

Ismervén az akadályokat, amikkel mint pásztorok és lelkészek szembe kerülnek a szolgálatban és hogy ez mi-

képpen hat reánk, mai textusom üzenete egyszerűen ez: bátorság testvér!

Hálás vagyok mindazoknak, férfiaknak és nőknek, akik ezt mondták nekem az elmúlt 40 év alatt. Ők ugyanonnan vették, ahonnan ma szól mihozzánk. A hit ezt a bátorítást magától Istentől kapja. Nem akarok érzelgős lenni, de el kell mondanom, hogy látok ma arcokat magam előtt, gyülekezetünk tagjait, régit és újat, némelyikük már nem tagja többé, hitben élők, akik sokszor segítettek nekem. Amikor csüggedtem, így szóltak hozzám: bátorság, testvér! Felülről kapták, mint Dávid, amikor így szólt Salamonhoz, fiához: "Légy bátor és erős, és kezdj hozzá, semmit ne félj és ne rettegj; mert az Úr Isten, az én Istenem veled lészen, téged el nem hágy, tőled el nem távozik. Míglen elvégzed az Úr Háza szolgálatának minden művét."

Bizonyára egyetértetek velem abban, ahogy nekünk mint emberi lényeknek szükségünk van bátorításra, segítségre, és hogy egy gyülekezet közösségében, ami a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Teste, a személyes törődés, imádság a lelkipásztorért, sokat jelent. És ez az, amit éreztem és érzek a mi gyülekezetünkben. Néha kimondták, néha jelezték, néha pedig megéreztem a ki nem mondott üzenetet: bátorság, testvér!

Határozottan érzem, hogy a lelkipásztor számára nincsenek megszabott munkaórák. Ilyen a hivatásunk természete. Erről jut eszembe, hogy néhány évvel ezelőtt egy lelkész megkérdezte híveit, szerintük mennyi időt kell eltöltenie azokkal a különböző dolgokkal. Ezt az egyet a Szentlélek még nem cselekedte meg: nem adott még 32 órát a héthez. De nagyobbat tett: kapott egy embert, hogy dolgozzék vele, olyat mint én, fogfájásommal, korlátolt képességemmel, szüleimtől örökölt adottságaimmal, személyes és családi problémáimmal. Vajon nem ez az igazi probléma? Semmirekelő az, aki úgy állott a lelkészi szolgálatba, hogy 40 órás munkahétre számított szabad weekendekkel.

A zavar és csalódottság, amit ma a szolgálatban látok, a lelkészeknek inkább abból az érzéséből származik, abból a nagy erős érzésből, hogy igazában nem kellenek, nincsen szükség rájuk. A társadalomban betolakodóknak tartják és saját híveik úgy néznek rájuk, mint valami ékítményre, ami nem éppen hasznos, de jó, hogy van azért. Egyre több lelkész lesz bizonytalan, vajon egész élete és munkája számít-e valamit is. Az egyház kritikusai rámutatnak arra, hogy az egyház és szolgálata csak azzal törődik, hogy önmagát fenntartsa és nincsen igazi érzéke misszió és szolgálat iránt. Ez bizony túl gyakran igaz. Az egyház anélkül, hogy szava lenne Istentől az emberiség számára, gyakran működik mint egy társas klub, foglalatos mindenféle politikában, intrikában, személyes irigykedésben, rágalmazásban és haszontalan mozgolódásban, ami klubokra jellemző, hogy bizonyítsák: életben vannak. Nem tudván, mit tegyenek ebben a helyzetben, a dolgok majd csak jobbra fordulnak. Mások meg élvezik azt az érzést, hogy mindig üzemben vannak és sohase állnak le, hogy megkérdezzék maguktól, mit is vár tőlük Isten.

Ez támasztja az egészen alapvető kérdést számomra: minek vannak lelkészek a gyülekezetben? Noha ezt a kérdést nem így fogalmazzák, a gyülekezet tagjainak mégis vannak bizonyos ideáik és óhajaik a pásztori szolgálatot illetően, amiket elvárnak tőle. Kitűnt, hogy átlag 82 munkaórás hetet ajánlottak. Valaki előadta, hogy ő mit várna el s ez együttvéve 200 órát tett ki, 32-vel többet, mint ami egy héten van. Mindenki vár valamit a lelkésztől. Néha nehéz is megtalálni az utat a különböző és néha ellentmondó óhajok között. Mi hát a lelkipásztor feladata?

Számomra a válasz egészen nyilvánvaló: a lelkipásztor Krisztus üzenetvivője. Szent Pál ezt a korintusiak számára így foglalja össze: "Nem magunkat prédikáljuk, hanem Krisztus Jézust, az Urat, magunkat pedig mint szolgáitokat a Jézusért" /"Kor 4:5/. Igyekeztem Krisztus üzenetvivője lenni e gyülekezet számára és ez a programom jövőre is. E vallomásommal nem redukálom a lelkipásztor kötelességeit egyetlen fogalomra, hanem kiterjesztem, mert Isten üzenetvivőjének lenni igen gazdag, eseményteli életet és szolgálatot jelent!

40 esztendővel ezelőtt, amikor felszenteltek, nagyon alkalmatlannak éreztem magamat az előttem álló feladatra. Egyik professzoromnak a bátorító szavai még mindig a fülemben csengenek: "Gondolj arra, hogy nem a saját gondolataidat prédikálod, hanem Krisztus üzenetvivője vagy.

Krisztus üzenetvivője tolmács. Az élő Istennek szavát kell fordítania és továbbítania az embernek, aki a ma örömeibe és bánataiba bonyolódott. Annak az üzenetnek a lényege, amit vasárnapról vasárnapra tolmácsolnom kell, ez: béküljetek meg Istennel és béküljetek meg egymással.

Befejezésül szeretnék idézni John Coburn könyvéből "Minister: man in the Middle" /Lelkész: ember a közvetítésben/. Ezt írja: "A lelkész érintkezésben van egyrészt Isten hatalmával, másrészt az emberek életével. Mivel középen van, húzzák, rángatják. De ha azért van ott, mert Isten akarja, hogy ott legyen és ő maga is ezt akarja, akkor megtudja érteni a húzkodást, rángatást. Akkor meg tud állani szolgálatában örömmel és lelkesedéssel, mert az életévé válik."

Én is ilyen közvetítő ember szeretnék maradni Istennek és a Szentléleknek kegyelméből és kölcsönös bátorításunk által: ti engem, én titeket, kiemelve és betöltve a gyülekezet feladatát, amelynek én is része vagyok.

Nagyon hálás vagyok a sokszor megérzett törődésért, amely e rövid mondatban nyer összefoglalt kifejezést: bátorság, testvér!

Lelkipásztor, 69/1994/9.

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Dr. Somogyi Imre

Az igehirdetés korszerű módszere

"De nemcsak őérettük könyörgök, hanem azokért is, akik az ő beszédükre hisznek majd énbennem"
(Jn 17:20)

Az igehirdetés, mint beszéd és magyarázat, istentiszteleti rendünk középpontjában áll. A közvetlenül Krisztus után megalakult jeruzsálemi első gyülekezetnek reánk nézve is mérvadó gyakorlata szerint a gyülekezeti rendtartás az apostolok tudományából (tehát igehirdetésből), kenyértörésből (illetve úrvacsorából), és könyörgésekből (azaz ima-összejövetelekből) állott, amihez hozzájön természetesen a bemerítés, mivel a gyülekezet tagjaivá azok lettek, akik hittek és Jézus Krisztus nevében bemerítkeztek (ApCsel 2:38, 41, 42).

Feladatom: párhuzamot vonni a prédikálás és a tanítás között; rámutatni arra, hogy a prédikálás és tanítás, mint igehirdetés fogalmilag azonos ugyan és azonos célt is szolgál, de módszereiben különbözik egymástól. Mindenek előtt fontos megemlékezni magáról az igehirdetőről.

Sok szó esett az igehirdető személyéről a századok folyamán. Szerintem mindig téves meghatározás volt, amikor egyes igehirdetők személyén keresztül szabták meg az igehirdetés iskoláját, mert az Ige csinál iskolát magának, és abban az igehirdetők mind iskolások. Van-e az igehirdetők közül valaki, aki a saját igehirdetéséből ne tanult volna?... Vagy: van-e olyan igehirdetési rendszer vagy irányzat, amelyiknek egyedüli maradandó értéke és záloga nem maga az ige volna? *"Egy a ti Mesteretek"* – mondta az Úr Jézus –, *"ti pedig mindnyájan testvérek vagytok"* (Mt 23:8). A "ti" szón elsősorban a tanításra hivatott tanítványokat érthette.

Az igehirdetőt Isten, – aki az Igét adja neki –, úgy használja fel az igehirdetésben, amint van. A Bibliában a példák hosszú sorát találjuk arra nézve, hogy szolgáit maga készíti elő Isten, saját maga teszi őket alkalmassá a szolgálatra. Éppen ezért Isten önálló egyéniségeket keres, akiket meg is hagy a maguk egyéniségében: akik benső énjüknek újjászületése ellenére is eredeti személyiségek maradnak. Számos esetben volt ugyan eszmei vagy ismeretköri szempontból egymásra hatás (Illés és Elizeus, Pál és Timóteus), de ezeknek nem volt olyan mélyreható jelentőségük, hogy a maguk képére alakították volna egymást az igehirdetők. Ma is nyújthatunk egymásnak ismeretet, tájékoztatjuk, lelkesíthetjük egymást, de mindebből nem következik, hogy Isten rá volna utalva arra, hogy számára "médiumokat" preparáljunk. Ez okból a hívő lelkipásztor-képzés rendszere nem lehet azonos elvilágiasodott egyházi iskolai rendszerekkel. Az igehirdetőnek személyi szempontból Istenhez (újtestamentumi meghatározásban Jézus Krisztushoz), tartalmi szempontból pedig az Igéhez kell igazodnia.

Íme egy bibliai példa, Mózes elhivatásával kapcsolatban. Az Úr megjelenik neki egy égő csipkebokorban és beszélget vele. *"És íme a csipkebokor ég vala, de meg nem emésztetik vala"* (2Móz 3:2b). Az égő és meg nem emésztett csipkebokor szimbolizálja azt, hogy Isten nem semmisíti meg, sőt nem is rombolja össze az elhívott egyéniséget, csak elfoglalja azt és beszél, cselekszik általa. Jelképes magyarázata ez annak, hogy eszközök vagyunk Isten kezében; egyik ilyen egyéniséggel, másik olyan egyéniséggel, de mindig egy kézben. Az igehirdető típusa, formája és orgánuma lehet többféle, de az igehirdetés mindig egy és ugyanaz: Isten tolmácsolása. Egyik igehirdető ajándéka lehet egyszerűbb és a másiké ragyogóbb, de mindegyik gondolatszövésében egy a vezérfonal: Isten gondolata.

Mózes az elhivatás után is Mózes maradt; a kőtáblákat összezúzó és sziklát csapkodó Mózes temperamentuma élénken emlékeztet az egyiptomi emberrel "rövid úton" végző Mózesre. Mózes annyira Mózes maradt, hogy dadogó is maradt; nyelvhibája miatt Áront adta mellé az Úr. Áron elhivatása a szónoklat szükséges voltát bizonyítja. Áront "Mózes szájá"-nak nevezi az Úr (2Móz 4:16).

Áron hasonlóképpen Áron maradt; Mózes erős jellemével szemben gyengébb jellem, mint az aranyborjú esete is mutatja. De kétségtelenül mindketten hasznos és kiváló eszközök voltak Isten kezében; úgy olvasunk róluk: Isten velük volt (2Móz 4:16).

Mózestől napjainkig a kegyelmet magasztalják Isten igazi szolgái. Nem én – hangzik a bizonyságtevő ajkakon –, nem én művelem a jót, az üdvöset és a csodálatosat, hanem Istennek bennem munkálkodó kegyelme. Mindenkiben az egy és változatlan Szentlélek a ható és cselekvő erő, "hogy ne dicsekedjék őelőtte egy test sem" (1Kor 15:10, 1Kor 1:29, Ef 3:20).

Nézzük meg most, hogy mi a prédikálás és tanítás!

A "prédikálás" szó helyett szívesen használnám az "evangélizálást", de az előbbi napjainkban használtabb és megszokottabb. Egyik szó sem magyar eredetű, értelmük nyilvánvalóan rokoni.

A prédikálást és tanítást más nyelvekben is megkülönböztetik egymástól, például az angolban "preaching" fejezi ki a prádikálást és "teaching" a tanítást.

A prédikálás ébresztő és térítő jellegű beszéd, az életből vett példázatokkal illusztrált evangélizáló előadás, főként a tömegekhez intézve.

Míg a prédikálást általános hatások keltésére építjük, addig a tanítással – még akkor is, ha tömegekhez intézzük azt – inkább perszonális és individuális (személyi és egyéni munkát végzünk. A tanításnak – hittudományi szempontból – ismertető és elmélyítő jellege van.

A prédikálás legfőbb irányelve: kidomborítani Isten dicsőségét és nagyságát, vele szemben az ember gyarlóságát és kicsiségét; bűntudatra ébreszteni és rámutatni a bűn következményeire; közölni az Isten kegyelméről szóló örömhírt; bizonyságot tenni a kereszt erejéről és hatalmáról. Poklot, halált emlegetni nem szükséges mindig, viszont csak a szeretet áradozásából sem állhat prédikálásunk. Röviden: a prédikációban a megtérés evangéliumát adjuk.

A tanítás legfőbb célja: világosságot deríteni a lélek világában; ismereteket nyújtani a gyakorlati hitélet kérdéseire nézve; folytatni az építés és tatarozás munkáját a felébredt lelkekben; elmélyíteni az Istenbe vetett hitet és szeretetet. Vagyis: a tanítással megerősítjük az igemagból sarjadt életfa gyökereit.

Fölmerülhet most az a kérdés – miután ilyen párhuzamot vontunk a prédikáció és tanítás között – hogy más-e a prédikátor és más-e a tanító; lehet-e valaki prédikátor és tanító egy személyben?

Bizonyos, hogy akár az egyik, akár a másik tisztség – isteni ajándéktól függ. A tehetségjellegű talentumok számra és súlyra nézve különböznek egymástól. De az igehirdetésnek e két neme annyira összefügg egymással, hogy az igehirdető számára alig képezhet megoldhatatlan feladatot akár az egyik, akár a másik. Az igehirdetés valamely ágában – mondjuk – alkalmasabbak vagy járatosabbak lehetünk, de alig fordulhat elő, hogy egy prédikátor tanító is ne tudjon lenni egy személyben. Ne egyoldalúlag képezzük magunkat és akkor nem lesz egyoldalú a gyakorlatunk sem.

Bibliai példa szerint Péter apostol prédikátor egyéniség volt; mindig ott találjuk őt az élen s a tömeg előtt van igazán elemében. János apostol viszont tanító lelkületű, evangéliuma, levelei és a Jelenésekről írott könyve mind erről az oldaláról mutatják be őt. Pál apostolban mindkét tehetség egyforma mértékben egyesült. De vajon ki tételezné fel közülünk azt, hogy Péter apostol nem volt alkalmas a mélyebb tanításra és János apostol nem tudott a tömegekhez prédikálni? Vagy, hogy Pál apostol nem tudta a maga helyén és idejében alkalmazni a prédikálást és tanítást?...

Nem okoz tehát elháríthatatlan nehézséget, hogy milyen egyéniségek, hogyan és miként alkalmazzák az igehirdetés e két metódusát, a prédikálást és tanítást. A fő, hogy alkalmazzák. A további kérdés inkább az, hogy mikor alkalmazzuk az egyiket és mikor a másikat.

Eddigi gyakorlatunk szerint vasárnap délelőtt tanítunk, este pedig prédikálunk. Többféle szempont igazolja ezt a gyakorlatot, mert az alkalom önként szolgáltatja a lehetőséget arra, hogy vasárnap délelőtt közösségünk tagjaihoz, este pedig az általános hallgatósághoz szóljunk. De vajon elégséges-e csak vasárnap délelőttökre szorítkozni a tanításokkal?

Itt térek rá a prédikálásnak és tanításnak korszerű alkalmazására. És ez nem más, mint az apostoli módszer.

A történelem mutatja, hogy minden korszak megszülte a maga problémáit és megteremtette a maga módszereit az igehirdetés terén is. Ezek a módszerek ritkán ismétlődnek meg. Tagadhatatlan, hogy más volt Bemerítő János módszere és más volt Pál apostolé; más emberek, más igények és más körülmények vették körül Ágostont, Assziszi Ferencet, Savonarolát, Luthert, Wesleyt, Spurgeont, Moodyt, Onckent és a többieket – mint a jelenben élőket. A Lélek útja – metódusa – nem mindig egy és ugyanaz.

Amerikában és Angliában hosszú időn keresztül gyakorlatban volt Moody módszere, az "evangélizálás", mely módszerrel annakidején ezreket hódított meg Isten országa számára a nagy evangélista. Később is sokszor vitték győzelemre a szent ügyet Istennek kiválóan áldott emberei, a hagyományos "evangélisták", kiknek nagyerejű prédikációi nyomán könnyek árja omlott a szemekből és térdek verődtek a földhöz alázatosan. De, idők folyamán rájöttek arra, hogy az evangélizálás szükséges ugyan, de önmagában véve egyoldalúan gyakorolva nem képez egész munkát, s ma már őszintén keresik a helyesebb, megfelelőbb igehirdetési módszert. Ez az újabb mozgalom abból a meggyőződésből indul ki, hogy valamikor a nagy evangélisták századokon át olyan nép előtt jelenhettek meg, amely ismerte a Bibliát, és értette a "bibliai nyelvet", de a mai nemzedék – áthatva a mai világ istentelenségétől és a háborúk gyűlöletes szellemétől – bővebb felvilágosítást igényel az isteni igazságokról, meggyőzőbb erejű bizonyságtételt vár az élő Jézusról és tárgyilagosabb magyarázatot kér a gyakorlati keresztyénségről.

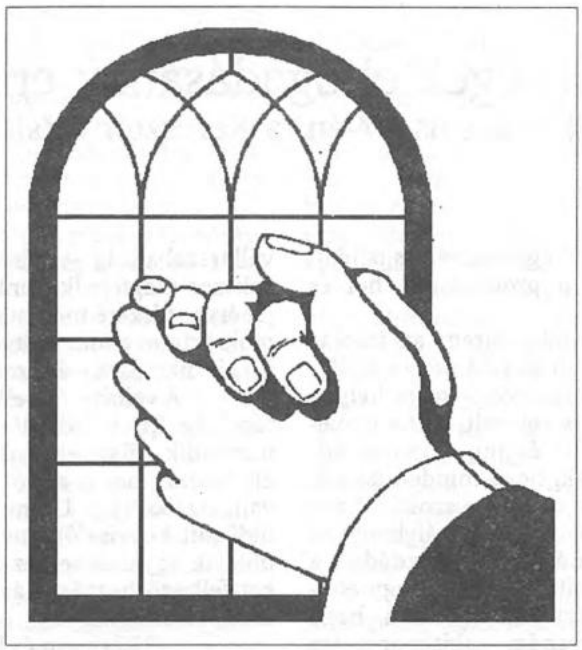
A fent említett és más okok alapján nemcsak Amerikában és Angliában, de itt hazánkban is revízió alá kell vennünk az igehirdetési módszerünket, és először is meg kell állapítanunk, hogy korunk követelménye szerint a prédikálásnak (vagyis az evangélizálásnak) és a tanításnak szorosan karöltve kell járniuk, másodszor pedig, hogy ne csak vasárnap délelőttönként, hanem vasárnap esténként és hétköznaponként is alkalmazzuk a tanítást, ha másként nem, legalább akként, hogy prédikációnkba szőjünk bele tanító tartalmat.

Hangsúlyozni kívánom, hogy a csupán tanítói tendenciával elmondott beszédek sorozata is csak egyoldalú igehirdetés volna. Mindkét módszert alkalmaznunk kell, miként alkalmazták azt az első században az apostolok. Valami különös hasonlóságot lehet felfedezni az apostoli kor és a mai kor között, mint akkor az apostolokat, úgy bennünket is a hitetlenség és tudományosság fellegvárai, valamint a színlelt vallásosság, de valójában merő pogányság kínai falai öveznek. Ezért az apostolok igehirdetési módszere a huszadik század legújabb szakának is igehirdetési módszere lett.

A prédikátor tehát nem végezhet egész munkát a tanítás nélkül, vagyis a személyes hitnek megerősítése és a lelki élet igazgatása nélkül – viszont a tanító sem hagyhatja figyelmen kívül azt a tényt, hogy vannak még a bűn álmát alvó és megtéretlen lelkek, akikkel szemben felelősséggel tartozik az Úr előtt. Spurgeon szerint a szószékről nem szabad elhangzani olyan beszédnek, melyben nincs felhívás vagy útbaigazítás intézve a bűnösökhöz. Az Úr Jézus is "vegyes" módszert alkalmazott beszédeiben; szólt a tömeghez, szólt az írástudókhoz, szólt a tanítványokhoz. Prédikált és tanított (Mt 11:1).

A prédikálás és tanítás munkájának együttesen kell elérnie azt, hogy bűntudat, bűnbánat és újjászületés nélkül ne váljanak egyesek gyülekezeti tagokká, s mint tagok ne maradjanak megfelelő ellenőrzés és továbbképzés nélkül. A prédikálás és tanítás együtt eredményezhetnek helyes megtéréseket, amennyiben a szív és az ész együttesen alázkodnak meg Isten előtt. Hatni kell a szívre és az észre egyaránt, nehogy érzelem nélküli felekezetváltoztatásból, vagy értelem nélküli rajongásból álljanak a megtérések. Az apostolok példáiból azt látom, hogy először a szívre apelláltak s azután az észre. Péter apostol

jeruzsálemi prédikációjának hatása alatt a hallgatók "megkeseredének szívükben" – Pál apostol, a nagy bölcsészek tanításaihoz szokott görögök között is először a szívekhez szól, mikor a megfeszített Krisztusról tesz bizonyságot. Napjainkban ésszel belátni azt, hogy a baptizmus apostolibb, mint a katolicizmus vagy a kálvinizmus, de ugyanakkor nem roskadni megtört szívvel a golgotai kereszt elé és nem tartani bűnbánatot; vagy az ésszerűség elvénél fogva hinni Istent, de nem törekedni szent életre és isteni szolgálatra: ez eltérés lehet egy régebbi álláspontunktól, de nem megtérés, amit pedig hirdetünk.

A szívhez való szólást azonban követnie kell az észhez való szólásnak is. Igehirdetésünknek igényelnie kell mind a kettőt, a szívet is és az elmét is. Ma már más időket élünk, és még a falvak viszonylatában is más emberekkel állunk szemközt, mint évszázadokkal, sőt akár csak évtizedekkel ezelőtt. A mai kor emberének szüksége van a prédikáláson kívül a tanításra is, mégpedig a tiszta, hamisítatlan bibliai tanításra, amelyben elvegyítve szívesen vesz egyes tudományos érveket, de célt tévesztene az a tanító, aki csupán tudományos érvek halmazával próbálná a figyelmet megragadni. A mai kor emberének nincs türelme a filozofáláshoz; a mai kor a sportnak és a könnyű játékoknak a kora.

Ebben a korban nem ragadhatjuk meg nagyobb erővel a széles úton járók tömegét, mint azzal az erővel, amelyet Isten igéjéből van módunkban meríteni és közvetíteni. Igehirdetésünkben erre az erőre pedig feltétlenül szükségünk van, mert a mai kor emberét hiábavaló futásának iramában kell megállítanunk és egy tartalmasabb, gyümölcsözőbb életre kell nevelnünk.

A mai kor szelleméhez alkalmazkodó igehirdetésnek állandóan napirenden kell tartania az erkölcsre, valamint a szociális gondolkodásra és tevékenységre való nevelést, mert nem végezhetünk lelkiismeretes és eredményes tanítói munkát a kor problémáinak figyelembevétele nélkül. Az elméletek ma kevésbé hatnak, ha még oly szépek is. Mindenki érzi és tudja, hogy gyakorlati keresztyénségre van szükség; ezt azonban meg kell előznie gyakorlati tanításnak és nevelésnek. De fontos a szigorúan bibliai értelemben vett korszerű tanítás azért is, mert korunk, elmerülve az anyagiasság gyilkos masszájában, végzetesen magán hordja az utolsó idők bélyegét, amikor már nem lehet messze az Úr Jézus visszajövetele. Nem kétséges, hogy az igehirdetők felelőssége ezekben az időkben súlyosan megnövekedett.

Nekünk baptistáknak ébreszteni, felvilágosítani és nevelni, más szóval téríteni és tanítani, vagy még más szóval: vezetni és táplálni kell hallgatóinkat. A mai kor ennek az irányelvnek hatványozottabb mértékben való érvényesítését követeli. Erről az útról lekanyarodni: az elegyháziasodás és elvilágiasodás útja lehet, mert a pásztorokkal megy a nyáj.

Az igehirdetés módszereivel kapcsolatban fontosnak tartom megállapítani még azt, hogy az igehirdetésnek kétségtelenül hátrányára van az egymás utánzása, akár tartalmi, akár mozdulati szempontból. Igyekeznünk kell minden tekintetben egyéneknek, eredetieknek lenni; azzá maradni, amivé elhivattunk: eredeti szűrővé az isteni italnak és önálló osztogatóivá az isteni ételnek.

Mozdulati szempontból minden szónoknak az a helyes testtartása, melyet sajátjának vallhat, akár gesztikulálással, akár gesztikulálás nélkül. Mivel az Úr Jézus gesztuselméletet nem hagyott hátra, ebből arra következtetek, hogy nem az a fontosabb, hogy hogyan adok elő, hanem hogy mit adok elő. Nem mondom ezáltal azt, hogy nem fontos a szónok tiszta beszéde, gondos megjelenése, csak lefokozom a mozdulati szabályok értékét, melyek megrögzítve és általánosítva nem állhatják meg a helyüket, mert a mozdulati szabályok a szükséghez mérten, az előadás tartalmához és céljához viszonyulva állandóan változásnak vannak alávetve.

Tartalmi szempontból senki sem kifogásolhatja a gondolatkölcsönzést, vagy egyes diszpozíciók átvételét, de tudni kell eredetit is adni – már amennyiben mi, kik az Igének csak tolmácsai vagyunk, eredetit adhatunk. *"Adjatok ti nékik enni"* (Mt 14:16). Ha mindjárt Jézus kezén keresztül is, de adni kell tudni, egyébként habozás nélkül vissza kell mennünk világi foglalkozásunkhoz, miután igehirdetői hivatásunk kétségessé vált. Spurgeon is kölcsönzött gondolatokat, képeket – sőt a textus kikeresése meglehetősen nehezen ment nála –, de olyan prédikátort, aki állandóan idegen tollakkal ékesítette magát és mindig mások köntösében tetszelgett: szellemi favágónak tartott.

Igehirdetői hivatásunkat vigyázattal és imádkozással kell betöltenünk. Szolgálatunkban egyik legnagyobb érték az alázatosság; soha nem feledkezhetünk meg arról, hogy könnyen tévedhetünk. Nemcsak mint tanítványoknak, de mint tanítóknak is tökéletesednünk kell évről-évre; ez a tökéletesedési folyamat végbe ment Péteren, Pálon és a többi apostolon is. *"Nem állítom, hogy a célt már elértem"*, – mondja Pál. Nincs csalhatatlan igehirdetés, mert csak az Ige csalhatatlan.

Ha valakinek, úgy a prédikátornak és a tanítónak szüksége van Isten Lelkének kettős mértékére. Vajha minden időben ez volna Krisztus szolgáinak legmagasabb fokú kvalifikációja: a Szentlélekkel való betelés. Hogy mi szolgák teljesen eltűnnénk és elfelejtetnénk, csak Urunk kegyelme és igazsága volna magasztalva örökké!

Vajha a keresztyén gyülekezetek tagjai őszintén értékelnék és megbecsülnék a prédikálás és a tanítás szolgálatát, imádkozván szeretettel az Ige szolgáiért és imádkozván hálával az Ige szolgáin át nyerhető isteni áldásokért.

És végül. Álljon bár az igehirdetés istentiszteleti rendtartásunk középpontjában, ne felejtsük el, hogy az igehirdetés – mint beszéd – nem cél az Isten országában, hanem csak eszköz a célhoz: Isten akaratának cselekvéséhez.

Konferenciai előadás, megjelent
a Békehírnök 1931. 44-47. számaiban.

A vallási kisebbségek elfogadásának etikai problémái

Elhangzott 1994. március 17-én, a Keresztény-Zsidó Konferencián

Engedjenek meg bevezetőül egy személyes példát. Azt szeretném elmondani, hogy a problémával hol és hogyan találkoztam először.

Szeptember első hetétől mindig féltem az iskolában. Sokfelé jártam az elemit, hiszen az első négy osztályt – Budapesten, Szombathelyen, Miskolcon – négy helyen végeztem. Apám adventista lelkipásztor volt, akit a gyülekezet gondja, baja sokfelé szólított és mi, a család követtük. Éppen ez volt az oka annak, hogy minden iskolakezdéstől féltem. Abban az időben az volt a szokás, hogy az első tanítási órán a tanító úr beírta az osztálykönyvbe az adatainkat. Amikor a valláshoz ért, akkor kezdődött a baj. Igaz, hogy idejekorán megtanítottak arra, hogy amikor a vallásom kérdezik, akkor azt kell mondani, hogy "ágostai evangélikus", mivel a nagyapám – akit már apám sem ismert, hiszen mindössze háromesztendős volt, amikor a korai halál learatta – evangélikus vallású hajós ember volt Győrött – ahogy nagyszüleim házassági anyakönyvéből – mely kelt 1905. nyarán – kibogoztam. Most is látom magam, ahogy elcsukló hangon vigyázba merevedve válaszolok az engem faggató tanító úrnak. Az igazi baj viszont csak ezután következett:

– "Apja foglalkozása?"

Mikor elsős voltam büszkén rávágtam: – "Adventista prédikátor" – hiszen megszoktam, hogy a gyülekezetben felnéztek rá az emberek, tisztelték, de válaszom nem tetszett a tanító úrnak. Megállt a toll a kezében. Homlokára tolta szemüvegét és rám kiabált:

– "Mondd meg naplopó, csirkefogó, szektás apádnak, hogy ideje volna már valami tisztességes foglalkozás után nézni!"

Eszembe villant, hogy apámat sokszor csendőrök keresték, és mi gyerekek soha nem tudtuk hova megy. Később tudtam, meg hogy 1939. december 2-án az adventistákat is, mint a "honvédelem érdekeit veszélyeztető szektát" betiltotta a kormány és új néven, mint a Bibliakövetők Felekezete szervezhettük újra egyházunkat. Igaz, hogy 18 éven aluliak nem látogathatták a gyülekezeteinket, ezt falun csendőrök, városon meg kevésbé feltűnő detektívek ellenőrizhették. Csak arra emlékszem, hogy elbőgtem magam.

A tanító úr – úgy látszik, az előbbiekért – egy kicsit elszégyelte magát. Visszatolta a szemüvegét és így dörmögött: – "Jól van na, ne bőgj" Írjuk azt, hogy magántisztviselő! Az is megteszi!"

Amikor leültem, az osztály rajtam röhögött. Nyitott, könnyen barátkozó típusú gyerek voltam. Mégis a szünetben mindenki elhúzódott mellőlem, pedig a legszebb üveggolyómat, minden féltett kincsemet szétosztottam, mert nagyon szerettem volna, ha szeretnének. Akkor kaptam az első leckét a "kisebbségi lét" című tantárgyból.

Azután az elsőt követte a többi. De ebben az előadásban nem keserű-édes, nosztalgikus emlékeimmel szeretném untatni Önöket. Pusztán néhány végiggondolandó tézisben megfogalmazott gondolatot akarok Önökkel megosztani, ami a vallási kisebbségek megítélését, elfogadását segítheti.

1. A demokrácia – a többség akaratára épülő, de vajon a kisebbség feletti uralom?! A szabadság – benne a vallásszabadság – mércéje a kisebbség szabadsága. Erről sokszor megfeledkezünk. A diktatúra gondolkodási módja, érvrendszere még ma is bennünk él, ami egy hamis demokráciafogalmat építgetett bennünk. A többség diktatúrája is diktatúra – és nem demokrácia.

A vallás- és lelkiismereti szabadság nemzetközi társaság III. világkonferenciáján történt, hogy az egyik harmadik világbeli iszlám ország vallásügyi minisztere elmondta, hogy az ő országában a legtökéletesebb a vallásszabadság. Utána egy mohamedán szekta halálra üldözött képviselője mondta el, hogy hittestvéreit halálra üldözik ugyanebben az országban. A drámai hangú tényeket felhozó hozzászólás után a vallásügyi miniszter válaszolt, valahogy így.

– "Hölgyeim és Uraim! Mint egy korábbi előadásunkban jeleztem, nálunk tökéletes demokrácia van. Mivel a többség nem kívánja ezt az utat, ezért mindent elkövetünk, hogy a többség akaratának érvényt szerezzünk."

Ez a demokrácia álarcába öltöztetett diktatúra jellegzetes érve.

2. Vajon a vallások egymás közötti viszonyát szabályozhatja-e a demokratikus egyenlőség elve, hiszen a vallás, a hit az igazság végső bizonyosságára tör? A többség által elfogadott igazsággal szemben lehet-e magánvéleményem?

Ezek a kérdések azért lényegesek, mivel az egyháztörténelem során minden reformáció és a nyomában kialakult új vallásfelekezet destruktív volt. Életformaváltással járt, ami nemcsak a gondolkodásmódot, hanem az ember társadalmi beilleszkedését is befolyásolta. A megélt új életforma akaratlanul is szembeáll a régivel, az elfogadottak számára tehát destruktívnak tűnik. Így volt az a keresztyénség indulásakor, a reformáció idején éppen úgy, mint bármilyen más vallás indulása esetén.

Egy valós, ma már tragikomikusnak tűnő példával hadd illusztráljam ezt. Alphonse Louis Marie Daudet (1840-1897) divatos múlt századi regényíró 1883-ban írta "Az evangélistanő" (L'évangéliste) című regényét, mely száz évvel ezelőtt magyar fordításban is megjelent Zempléni P. György munkája nyomán. Úgy kezdődik, hogy egy jobb, polgári családból származó tanítónő egy új vallási szekta hatására otthagyja családját. Édesanyja mindent megpróbál annak érdekében, hogy kiszabadítsa a szekta bűvköréből lányát, aki néhány hónap múlva hazalátogat ugyan, de teljesen megváltozott. Beszédmódja, viselkedése a szekta szabályai szerint alakult, úgy, hogy az édesanya öröme hamar szomorúságra fordul. Ma úgy mondanánk – eredményes agymosáson esett át. A regényt olvasva, pontosan megtaláljuk benne ugyanazokat a vádakat, amire a mai szekta-ellenes irodalom szokott nagy előszeretettel hivatkozni. Úgy látszik, igaza van Bölcs Salamonnak – semmi sem új a nap alatt.

A történet tragikomikus finálé ja az, hogy a regény hatására a múlt század végén Svájcban az Üdvhadsereget, akiknek szociális hasznát úgy gondolom felesleges bizonygatni, betiltották. Destruktív szektának tartották, deviáns magatartásnak.

3. A deviancia vádja egy nagyon mély és sokszor be nem vallott folyamat rövidzárlatos "megoldása". Ott-

hagynak gyermekeink, kiürülnek templomaink, elértéktelenednek erkölcsi, hitbeli igazságaink, akkor egyszerűbb az, ha minden rosszat, bűnöst és kártékony dolgot megpróbálok a "hitre" visszavezetni. A deviáns vallásfelekezet a bűnös. A megoldás: a nem működő régit úgy kell új életre kelteni, hogy a más utat, más megoldásokat (legyenek, ezek jók vagy rosszak) kínáló kisebbséget kiiktatom, felszámolom, és mindenkinek kötelezővé teszem a többségi jót, a történelmileg igazolt régit. A másság minősége ingerli a többséget, ugyanakkor a többség előítélete erősíti a kisebbség identitását.

Ennek a gondolkodási módnak a jellemzője, hogy a kisebbséget mindig kollektív felelősség terheli. Jól mutatja ezt a mindig tapasztalható tünet, amit újra meg újra megtapasztalhatunk. Ha egy kisebbséghez tartozó egyén bűnt követ el, azt nem az "egyén" – lehet az egy őrült nacionalista, egy zavarodottságig fundamentalista személy – hanem a kisebbség (a zsidók, a székelyek, a cigányok, az adventisták) követik el. Ezzel rögtön igazolva látjuk a múltbeli és a jelenben is előforduló diszkriminatív, intoleráns lépéseinket. (Lásd: Hebroni események – Auschwitz).

4. Kisebbségnek lenni – azt jelenti, hogy ellenszélben futni, többlet terhet vállalni. Minőséggel lehet győzni a mennyiség többsége felett. Ez, ha van erőnk, ha vannak okos jó barátaink, hatalmas erő.

Természetesen a kisebbség nem érdem (de nem is szégyen), hanem egy helyzet, lehet starthely és lehet börtön is. Kísértése is van a kisebbségnek: az elszigetelődés, a különcködés, az a fal, amit könnyen felépítünk önvédelemből, elveszítve ezzel nyitottságunkat. A gettó fala nemcsak belülről, kintről is épül.

A kisebbségben azt szokás utálni, ami belőlünk hiányzik. Ha nincs bennünk összetartás és közöttünk él egy összetartó közösség, akkor az összetartozásukat úgy szokás értékelni, mint összeesküvést a többség ellen. Ha gazdasági érzékünk rossz, akkor világszéles multinacionális maffiára illik kivetíteni saját tehetetlenségünket. A példák természetesen korlátlanul szaporíthatók. Lényegében minden kisebbség ellen megfogalmazódó vád mögött ott lapul az a felháborodott kérdés: hogy merészel más és több lenni a kisebbség, mint a többség.

A kisebbségi lét nyomasztó terhe alól a jobb minőség az egyetlen reális kitörési pont. A mindent körülölelő többség óceánjából csak "felfelé" vezet út. A kisebbségnek egyetlen reális kitörési pontja a többség gyengesége, hiánya. Ez viszont a többségben egy ellentétes reakciót indít el: minél jobban felfedezzük hiányunkat, annál nagyobb utálattal nézünk a kisebbségre, akik tudnak mások lenni. Így lehet az, hogy Tertullianus szerint azzal csúfolták a keresztyéneket: "Ni, hogy szeretik egymást!" A kisebbségi lét így egyszerre stigma és karizma is lehet.

5. Minden igazi közösség – kisebbség. Akkor érték, ha benne a másokat becsülő szeretet zártsága és nyitottsága valósul meg. Az intimitás zártsága és a másokat becsülő szeretet nyitottsága egyszerre teszi az igazi, toleranciára épülő, máshol is becsülni tudó közösséget. Ezért az egészséges társadalom többségének szüksége van a nyitott, toleráns kisebbségre.

A kisebbség természetesen nem abszolút jó, a többség meg nem abszolút rossz. Már csak azért sem lehet így kisarkítani a kérdést, mivel mindnyájan életünk különböző közösségeiben egyszerre éljük meg a többségi és kisebbségi létet.

Kisebbségi létünket viszont többféleképpen lehet megélni. Lehet élni a többség ellen, agresszíven, lehet úgy is, hogy kisebbségem feladom, beolvadok, mindent megteszek a minél gyorsabb asszimilálódás érdekében. Mind a kettő veszélyes identitás-zavart szül. Aki kisebbsége ellenére is a többséget provokálja, a kisebbség ellen vét, hiszen olyan indulatokat provokál, amelyek a kisebbség léte ellen törnek. A kisebbség akkor éli meg jól a másságot, ha a többséget egyre jobban meg tudja győzni arról, hogy őt nem asszimilálni kell, nem is gettóba zárva eltűrni, hanem meg kell találni hasznukat. Ezért minden kisebbségnek létérdeke, hogy egyre több pozitív információt juttasson el magáról, ami használ és nem csupán a különállást, a másságát mutatja.

Sajnos, ahogy ezt a történelem is igazolja – ezt meglehetősen nehéz elérni, ezek a vallási közösségek a kamaszkori lázadás korában vannak. Azért váltak ki, indultak el a többségből, mivel elégedetlenek voltak és olyan emberekből állnak ezek a közösségek, akik inkább ellenséges indulattal vannak a többség iránt, mint megértéssel. Sokszor nem is tudják pozitívan megfogalmazni programjukat, csak úgy, hogy a többség véleményével szembeállítják azt. Inkább a többség ellenében keresik identitásukat, mint a többségért való szolgálatban. Dávid és Góliát csatájában könnyen elrepül a parittyakő.

A kisebbség – nem rang és nem szégyen. Lehet jó és rossz, lehet lehetőség és ellehetetlenülés. Van a mítosz, "a" célt ez segíti, és van amikor a cél elérésének legnagyobb akadálya.

A mai egyházak – helyüket, küldetésüket keresik. Ez tolerancia-zavarokat eredményez. Könnyebb szektaveszélyről beszélni, mint hatékony, gyülekezeterősítő programokat megvalósítani. A legnagyobb vallásszociológiai vizsgálatok arról tanúskodnak, hogy hazánk lakosságának még az 1 %-át sem éri el azoknak a száma, akiket a nagyobb vallásfelekezetek elértek, viszont a szekularizálódás vesztesége annak a számnak a sokszorosa. Ezt a feszültséget nem oldja fel a kisebbségi egyházak sértődöttsége, "kamaszkori arroganciája", hanem csak az, ha egymás megértésével tanulunk toleranciát. A kisebbségi lét ugyanis kompromisszum-készségre, toleráns magatartásra is taníthat. A konfliktusok kompromisszumos megoldásában a kisebbségben élő embereknek könnyebb megtanulni, hogy a megértés még nem egyetértés. Megértése a többség enyémtől eltérő, másféle véleménye, hite késztet, míg az egyetértés a testvérre találás ritka öröme.

A kisebbséghez tartozni azt jelenti – otthon lenni. Otthon nincs intimitás nélkül, nincs anélkül a tudat nélkül, hogy az enyéim között vagyok, de az otthon nagyon terhes, ha ezt valaki, valakik ellen kell megélnem. Végsősoron a másság, a kisebbség is valakiért van. Mai, elvadult nemzetiségi, vallási indulatoktól küzdő világunkban fontos lenne megtanítani mindenkit, hogy a köztünk élő kisebbség – lehetőség arra, hogy a másságot, a másféle gondolkodást megtanuljuk tolerálni, becsülni. Ez különösen a Kárpát-medencében sürgető feladat, ahol az általunk megismerhető múltban mindmáig vallások, nemzetiségek sokasága élt együtt. Nemcsak a vallási türelmetlenségnek, a toleranciának, egymás jobb megértésére való törekvésünknek is vannak hagyományai. Jó volna a múltnak ezeket a hagyományait felkutatni és újra divatba hozni, hogy a kizárólagosságot hirdető ordas eszméknek még az utánunk jövők is ellenálljanak.

Dr. Szigeti Jenő

A BAPTISTA MISSZIÓ TÖRTÉNETÉBŐL

Jubileumi megemlékezés

a Budai Gyülekezet megalakulásának 70. évfordulóján

1924-1994

Visszaemlékezésünk bevezetéseként apostoli látomást idézek fel, amelyet János apostol a Jelenésekről írott könyve 1:12-16 verseiben a következőképpen rögzített:

"Megfordultam... és láttam hét arany gyertyatartót; és a hét gyertyatartó között hasonlót az Emberfiához, bokáig érő ruhába öltözve és mellénél arany övvel körül övezve. Az Ő feje pedig és a haja fehér volt, mint a fehér gyapjú, mint a hó; és a szemei olyanok mint a tűzláng; és a lábai hasonlók voltak az izzófényű érchez, mintha kemencében tüzesedtek volna meg; a szava pedig olyan, mint a sok vizek zúgása. Volt pedig a jobb kezében hét csillag; és a szájából kétélű éles kard jött ki; és az ő orcája mint a nap, amikor fénylik az ő erejében."

A Budai Gyülekezet az időben most visszafordul – s amikor áttekintjük a gyülekezet 70 esztendejének történetét – a lelki szemünkkel mi is az Emberfiát látjuk, a gyülekezet Urát, Jézus Krisztust, aki ott jár az arany gyertyatartók között és őrködik a Budai Gyülekezet gyertyatartója felett is. Az elmúlt 70 esztendő ennek fényes bizonysága, amiért hálával áldozunk a mi Urunknak, és magasztaljuk Őt a gondviselő kegyelméért.

70 esztendő történelmileg nem nagy idő. Bizonysága ennek az is, hogy azok közül a testvérek közül, akik 1924. november 17-én csütörtök este az árvaházi gyülekezet első istentiszteletén részt vettek, két testvérnő még ma is közöttünk van és velünk együtt ünneplik a 70 éves jubileumot. Ahhoz azonban nagy idő a 70 esztendő, hogy mindent elmondjunk a mi Urunk Jézus Krisztusunk kegyelméről, az Atya szeretetéről és a Szentlélekkel való közösség áldásairól, amelyet a Gyülekezet is megtapasztalt ez alatt az idő alatt. Ezért visszaemlékezésünkben nem a teljesség igényével, hanem csupán nagy vonalaiban tekintjük át a gyülekezet 70 esztendejét.

Ebben az áttekintésben három képet állítunk az ünneplő gyülekezet elé. Ez a három kép egyúttal a gyülekezet történetének három – egymástól jól elkülöníthető – szakaszát mutatja be.

Első kép: Az árvaházi gyülekezet
Második kép: az Árvaház nélküli gyülekezet
Harmadik kép: Az új gyülekezeti házban élő gyülekezet.

I.

Az árvaházi gyülekezet 1924. november 17-én alakult meg 28 taggal. A gyülekezet bölcsője baptista közösségünk árvaháza volt. Ismerve az árvaház alapításának a történetét kétségtelen, hogy az árvaházat alapító Joó Ferenc és felesége nem gyülekezetet, hanem árvaházat alapított és nem is gondoltak egyébre. Ez az árvaház 1914-től a Joó házaspár ócsai hajlékában, majd 1917-től a fővárosban, az I. ker. Torbágyi úton, 1922-től pedig a Hegyalja úti úgynevezett Novák házakban működött. A mennyei Atya gondolatai azonban magasabbak a mi gondolatainknál, és ezekben a magas és szent gondolatokban már benne volt az árvaházi gyülekezet is. Olyan engedelmes eszközökre van csupán szüksége minden időben, akik által az Ő magas és szent gondolatait véghez tudja vinni. Ilyen engedelmes eszköz volt Beharka Pál testvér, az árvaház gondnoka.

Természetes dolog, hogy árvaházunk életének fontos tényezője volt a rendszeres házi istentisztelet megtartása. Az árvaházi gyülekezet megalakulását mégsem számítjuk az árvaház megalakulásától, hanem annak az ünnepi istentiszteletnek a megtartásától, amelyet a Hegyalja úti kocsma helyiségből (ma: Alsóhegy u. 15.) kialakított első imateremben tartott meg a gyülekezet 28 alapító tagja, az árvaházi növendékekkel és a meghívott vendégekkel együtt, 1924. november 17-én.

A gyülekezet első képe eltér attól, amit a többi baptista gyülekezet képe mutat. Az eltérés abból adódik, hogy a gyülekezet az árvaház gyülekezete volt. Az árvaházban gondozott gyermekek és alkalmazottak létszáma időnként a százat is meghaladta. Amikor az árva gyermekek az istentiszteletre bevonultak, ez olyan kedves és egyedülálló képet mutatott, amelyet más gyülekezetben nem lehetett szemlélni, csupán itt, az árvaházi gyülekezetben. Akik látták ezt a képet, és hallgatták a sok árvaházi gyermek éneklését és a szolgálatait, azoknak szívéből ezt a képet kitörölni nem lehet. Egy-egy karácsonyi ünnepély az árva gyermekekkel, vagy egy anyáknapja az anyátlan gyermekekkel, és a gyülekezet vasárnapiiskolája az iskolás és iskoláskoron aluli gyermeksereggel olyan képet mutatott, amelyet csak az árvaházi gyülekezetben lehetett megtekinteni.

Alighogy megalakult az árvaházi gyülekezet, egyre többen csatlakoztak hozzá, főleg a budai részen lakó testvérek. Az 1925. január 11-én megtartott második gyülekezeti tanácskozási órán már úgy döntött a gyülekezet, hogy kiválik a Nap utcai gyülekezet felügyelete és irányítása alól, és önállóan folytatja gyülekezeti életét és szolgálatát. A taglétszám növekedésére jellemző, hogy alig hét esztendő elteltével 28-ról 97-re gyarapodott a bemerített tagok száma. Az anyakönyvi feljegyzések szerint az árvaházi gyülekezet legnagyobb taglétszáma 151 bemerített tagból állt.

A kép középpontjában a gyülekezet Urát, Krisztust látjuk, aki vigyázott a gyülekezet gyertyatartójára, tisztogatta a lángját és táplálta az Ő szeretetének a tüzével. Ennek a szeretetnek a tüze égett az áldott eszköznek és hű szolgának, Beharka Pál testvérnek a szívében is. Amilyen törékeny volt a teste, olyan erős és nagy volt a szíve. Nem rekesztett ki senkit az ő szeretetének köréből. Az Úrtól vette a szolgálatot, az árvák ügyének felkarolására is, a gyülekezet pásztorolására is kész volt, melyet hűségesen be is töltött 1943. január 18-ig. Ezen a napon hívta haza az Úr az ő jámbor és hűséges szolgáját az örökké- valóságba... Nagy űrt hagyott maga után Beharka testvér. Megkímélte őt a gyülekezet Ura attól, hogy átélje azokat az időket, amelyek az utolsó "ecsetvonást" is rátették az árvaházi gyülekezet képére.

A háborús idők kényszerítették ki ezeket az utolsó ecsetvonásokat, amikor az árvaház egy részét kitelepítették a fővárosból – a háború befejezését követő súlyos gazdasági helyzet és egyéb körülmények pedig felszámolták az árvaházat. Ezzel új fejezet kezdődött el a gyülekezet történetében is.

II.

A második: kép az árvaház nélküli gyülekezet képe.

Beharka Pál testvér halála után Reviczky Mátyás helyettes lelkipásztor testvér vette át a szolgálatot, aki 1974-ben ugyancsak hazaköltözött az örökkévalóságba. Amikor a II. világháború vérzivatara elvonult Budapest felett, kiégett és rombadöntött várost hagyott maga után. Lesoványodott, szenvedéstől és izgalmaktól meggyötört emberek jöttek elő a pincékből, ahova elhúzódtak a bombázások és lövöldözések elől. A legszomorúbb képet a fővárosnak éppen ez a része mutatta, ahol az árvaházi épületeink is voltak, mivel a fővárosban körülzárt német hadsereg a legvégsőkig a budai várban és a Gellért hegyen folytatta az ellenálló harcot. Ennek az értelmetlen és céltalan ellenállásnak a következménye az lett, hogy rommá lőtték és szétbombázták az épületek nagy részét, és a pincébe menekült emberek ezrei pusztultak el a romok alatt. Romokban hevert az árvaházi épületeink jó része is. Az egyik épület pincéjében 34 halott feküdt a romok alatt. Akna-belövések utcára döntötték az imaház falát is, és súlyosan megrongálták az egész épületet. A háború vihara szétszórta a gyülekezet tagjait is. Alig több, mint 50 tagja maradt. Amennyire lehetett, helyreállították a testvérek a romos imaházat, és elkezdődött az árvaház nélküli gyülekezet élete.

Nem volt könnyű és megpróbáltatások nélküli a gyülekezeti élet. A bajok legfőbb oka az volt, hogy nem volt a gyülekezetnek saját lelkipásztora. A háború utolsó hónapjaiban Szabó László rákospalotai lelkipásztor testvér vállalta a szolgálatot. Budapest ostromát ugyanis az árvaházi épületek pincéjében élte át Szabó testvér a családjával együtt. Az 1944. december 10-i jegyzőkönyvben olvassuk Szabó testvér szolgálatával kapcsolatban a következőket: "Szabó László testvér bejelentette a gyülekezetnek, hogy a gyülekezet elöljáróságának a kérésére bizonyos feltételek mellett hajlandó elvállalni a gyülekezet vezetését... Elmondta, hogy a jelenlegi háborús körülmények következtében lett budai lakos, s miután dolgozni szeret és akar, a kikötött feltételek mellett elvállalja a gyülekezet vezetését."

Amikor Budapest ostromának vége lett, Szabó testvér első dolga volt a megmaradt gyülekezeti tagok összegyűjtése és az istentiszteletek megtartása. 1944. december 10-től 1950. márciusáig látta el Szabó László testvér a lelkipásztori szolgálatot az árvaház nélküli gyülekezetben. A gyülekezet elöljárói azt igényelték volna, hogy a rákospolatai és budai kettős lelkipásztori szolgálatot fejezze be Szabó testvér, és teljes idejével és erejével álljon a Budai Gyülekezet szolgálatába. Szabó testvér azonban a rákospalotai gyülekezettől nem kívánt megválni, és Vida Sándor pestújhelyi lelkipásztor testvérnek adta át a Budai Gyülekezet szolgálatát.

Vida testvér 1956. március 25-ig pásztorolta a gyülekezetet. Igehirdetései igen alapos bibliaismeretről tanúskodtak és sok áldást jelentettek a kis gyülekezet számára. Jelentkeztek azonban azok a kívülről jövő problémák, amelyek különféle megszorításokat igényeltek baptista gyülekezeti életünk egyes területein, a személyi kultusz idején. Ezek miatt nem tudott összhangba kerülni a gyülekezet egy része a lelkipásztorral. A békesség érdekében Vida Sándor testvér azt a megoldást választotta, hogy lemondott a szolgálat ellátásáról.

Az árvaház nélküli gyülekezet útja azonban változatlanul a megpróbáltatások útja volt. Vida testvér szolgálatból való kiválása után egyre jobban ránehezedett a gyülekezetre a lelkipásztor-kérdés problémája. Hiányzott a hűséges szolga, Beharka Pál.

Rendkívül nehezítette a lelkipásztor-kérdés megoldását az, hogy az árvaházi épületekkel együtt elpusztultak a szolgálati lakások is. A hatóság egymás után telepítette ki a romos épületből a lakókat, és lebontásra ítélte az imaház épületét is. A gyülekezet azonban élni akart, és kereste az utat, amely a lelkipásztor-kérdés megoldásához vezet. Vida testvér távozása után úgynevezett ügyvezető lelkipásztor került a gyülekezet élére, Vass Ferenc országos misszióbizottsági titkár testvér személyében, aki az egyház elnökségének a felügyeletét is gyakorolta a pásztor nélküli gyülekezet felett. Az ügyvezető lelkipásztor gondoskodása mellett 1956. májustól 1957. szeptember 8-ig Kun Gyula csepeli lelkipásztor szolgált az árvaház nélküli gyülekezetben. A két gyülekezet szolgálata azonban Kun testvértől is olyan mértékű erő- és időmegosztást igényelt, amelyet hosszabb ideig nem lehetett fenntartani.

Ebben az időben a Tanács Építésügyi hatósága már megkezdte az életveszélyesnek minősített árvaházi épületek lebontását is. Mivel az imaházat magába foglaló épületet is életveszélyessé nyilvánították, még az erősebb hitű testvérek is arról kezdtek beszélni, hogy meg vannak számlálva a gyülekezet napjai. Akik belefáradtak ezekbe a problémákba, azok a testvérek egymás után átmentek a nagyobb pesti gyülekezetekbe. Az egyház akkori elnöke is annyira kilátástalannak látta e gyülekezet helyzetét, hogy egyetlen végső megoldást látott csupán: "be kell zárni az imaház ajtaját, s a még ott lévő gyülekezeti tagok helyezzék át a tagságukat a lakásukhoz legközelebb eső gyülekezetbe."

A gyülekezet Urának gondolatai azonban magasabbak az emberi gondolatoknál, legalább annyival, mint amennyivel magasabb az Ég a Földnél. Bármennyire is sötétté vált az árvaház nélküli gyülekezetnek a képe, az arany gyertyatartók között járó Jézus Krisztus az ő csodá-

latos szeretetével, türelmével tisztogatta a pislogó gyertya lángját. Ő is tudta, hogy be akarják zárni az imaház ajtaját, de az ő gondolatai szerint ennek ideje nem érkezett el.

1957. szeptember 9-én új fejezet kezdődött el az árvaház nélküli gyülekezet életében. Az alig több mint három évtizedes történetében, sajátos helyzeténél fogva, eddig nem volt választott lelkipásztora a gyülekezetnek. Ezért választás következett. A választás eredményeként dr.Szakács Imrét, a Wesselényi utcai gyülekezet vezetőségének tagját hívta meg a gyülekezet lelkipásztori szolgálatra.

Az új lelkipásztor 1957. december 1-én vette át a szolgálatot.

Sok mindent el kellene még mondani az ünneplő gyülekezetnek az árvaház nélküli gyülekezet életéből, melyekért hálával áldozunk a mi Urunknak és bizonyságot teszünk arról, hogy a gyertyatartók között járó Jézus Krisztus szereti ezt a gyülekezetet.

A második kép befejezésénél csodálatosan ragyog fel az Úr szeretete: miközben ugyanis imádkoztunk és fáradoztunk a lelki kőfalak megépítésében, kibontakoztatta a gyülekezet Ura az új kápolna megépítésének a lehetőségét. Nem úgy, ahogyan elgondolták azok a testvérek, akik már 1929. november 10-én a telekvásárlás gondolatával foglalkoztak, s ahogy ebben a jegyzőkönyvben olvassuk: a gyülekezet jegyzett is harminc ölet, a leánykör tízet, a nőegylet ötöt, a férfikör tízet, a legénykör ugyancsak tízet, összesen hatvanöt öl telket egy leendő imaház építéséhez. Nem is úgy, ahogy özv. Kenyeres Györgyné testvér elgondolta, amikor 1940-ben telket adományozott az építendő új imaház céljára, – s feljegyeztette a telekkönyvben, hogy: "ezt a telket kizárólag imaház építés céljára lehet felhasználni". Más megoldást készített elő a gyülekezet Ura. Megnyitotta az Egyesült Államokban élő baptista testvéreink szívét, hogy segítségül jöjjenek egy korszerű, igényes gyülekezeti ház felépítéséhez. 1961. tavaszán dr. Szakács Imre testvér felvetette ennek gondolatát, Genfből a Déli Baptista Szövetség titkárához küldött levélben. A testvéri segítőkészség az első válaszból nyilvánvaló volt. Amikor pedig tudomására hozta Szakács testvér azt is a Déli Szövetség titkárának, hogy árvaházi épületeinket és imaházunkat az amerikai bombatámadások tették tönkre, határozott ígéretben biztosított a szükségünket kielégítő segítség nyújtására.

Legyen áldott ezért is a mi Urunknak a neve.

Az új kápolna és a gyülekezeti ház tervezésének és megépítésének a történetében lépésről-lépésre csodálatosan megtapasztaltuk a gyülekezet Urának vezetését – s erről oly sok mindent lehetne elmondani, hogy nem térhetünk ki rá a 70 éves jubileumi emlékezésben.

Megemlítjük azonban azt a több mint két esztendeig tartó megpróbáltatást, amelyben éppen a kápolnaépítés ideje alatt volt része a Budai Gyülekezetnek és lelkipásztorának. Ezt a megpróbáltatást a lelkipásztor működési engedélyének a kommunista hatóság részéről történt bevonása jelentette, a lelkipásztor külföldi kapcsolatainak tisztázásáig.

A gyülekezet vezetősége erre az időre Nyári István lelkipásztor testvért hívta meg a felelős igehirdetői szolgálat ellátására. A körülményeket tekintve Nyári testvér – több mint két esztendeig – nem könnyű szolgálatot vállalt a Budai Gyülekezetben. A hetvenéves határkő mellett az ő szolgálatáért is hálásak vagyunk a gyülekezet Urának.

Az árvaház nélküli gyülekezet képe az utolsó ecsetvonással 1965. november 14-én, a vasárnap esti istentiszteleten fejeződött be. Ezt az utolsó ecsetvonást a régi imaházban megtartott utolsó istentisztelet jelentette. Nemcsak istentisztelet volt ez, hanem a volt árvaházi növendékek búcsúja is a régi háztól, a nagy családi otthontól, amelynek minden talpalatnyi helye a gyermekkori emlékeket őrizte.

Nem volt könnyű ez a búcsúvétel. Érezte a gyülekezet, és érezték a volt árvaháziak is, hogy a régi imaházban tartott utolsó istentisztelettel lezárult és történelemmé vált az életútnak egy fejezete. Az istentisztelet befejező éneke alatt a lelkipásztor előbb a szószék fölötti keresztet, majd a szószéki bibliát adta át egy-egy diakónus testvérnek – ezután hálaadó imádság következett azért a sok áldásért, amellyel a gyülekezet Ura pontosan 41 esztendőn át gazdagította az ő népét a régi hajlékban. Az ima után megilletődött csendben távozott a gyülekezet, a gondnok testvér pedig bezárta a gyülekezet nélkül maradt imaház ajtaját.

III.

A harmadik kép: az új gyülekezeti házban élő gyülekezet képe.

Az első pillantásunk ezen a képen nem kocsma helyiségre, nem is utcára döntött falú, romos imaházra esik, hanem egy szépen megépített, korszerű, Isten imádásához méltó kápolnára és gyülekezeti házra.A régi imaház ajtajának a bezárása után a gyülekezet lelkipásztora és elöljárói az új kápolnába jöttek. Hozták a bibliát és a keresztet, melyet bensőséges imaközösség mellett helyeztek el a szószéken, illetve a keresztet a szószék fölött. A következő napon pedig rendkívül nagy érdeklődés mellett megnyitottuk az új kápolnát. A délelőtti hivatalos megnyitás után az esti istentiszteleten folytatódott a gyülekezet kápolnaavató ünneplése. Ezen az istentiszteleten dr.Hughey testvér, az Amerikai Déli Baptista Szövetség képviselője hirdette az igét. Ő szolgált igével a két évvel korábbi alapkőletételnél is. Az istentisztelet utáni nyilatkozatában rendkívüli örömének adott kifejezést dr.Hughey testvér: "Sok kápolna építésében működtem közre különböző országokban – mondta –, de a budai kápolna megépülése az én szolgálatomnak a csúcspontja. Szívembe zártam ezt a gyülekezetet és rajta keresztül a magyar baptista testvéreket." Ez is öröm a számunkra, de még inkább az, hogy bizonyságot tehetünk arról, hogy a gyülekezet Ura is szívébe zárta ezt a gyülekezetet. Úgy tapasztaljuk – idézve Aggeus próféta könyvéből az igét (2:9) –, hogy nagyobb a második ház dicsősége, mint az első házé volt.

Kedves bizonysága a második ház nagyobb dicsőségének az a testvéri kapcsolat is, amelyet kiépíthettünk a mi Urunk kegyelméből ebben a kerületben a többi testvéregyházakkal és azok lelkipásztoraival. Szívünk mélyéig jutottak el Megváltó Urunk főpapi imádságának szavai, amelyekben azért imádkozott, hogy a benne hívő tanítványok mindnyájan egyek legyenek... hogy elhiggye a világ, hogy Őt az Atya küldte a mi világunkba.

Előretekintve a 70. határkőtől az apostoli igével erősítse meg a Szentlélek a jubiláló gyülekezet szívét, s mindazokét, akik velünk ünnepelnek.

"Azért, szeretelmes atyámfiai, erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban." (1Kor 15:58).

Övé a dicsőség mindörökké!

/Elhangzott: a Budai Gyülekezet jubileumi istentiszteletén, 1994. november 27-én./

Összeállította: dr.Szakács Imre
Felolvasta: Zákány Gábor

Szebeni Olivér

Billy Graham védelmében

A szerző ezt a dolgozatát 1991. második felében írta. Egy 153 oldal terjedelmű társadalom-tudományi íráshoz csatolta utószóként. Senki sem foglalkozott kívüle közülünk a televíziós riporterek által felajzott üggyel, aminek semmi más célja nem volt, mint az evangélista lejáratása. Az "utószó" azóta megjárta Amerikát, és most sorra kerülhet, szolgatársaink is megismerhetik. A fogalmazvány időközben jelentéktelen mértékben rövidült, és néhány szót módosított a szerző.

A Népstadionban, 1989. július 29-én, szombat este 7 órakor, közel 100 000 ember előtt prédikált Billy Graham, a "világ evangélistája", akinek szolgálatát több hónapig tartó intenzív munka előzte meg. Eddig 80 országban járt. 1981-ben volt a pápánál, 1982-ben utazott először Moszkvába. A világtörténelemben ő állt szemtől szembe a legtöbb emberrel, mint igehirdető prédikátor.

Már érkezése előtt ellenző hangok hallatszottak, az országban gúny, becsmérlés, jogtalan kritika kísérte dr. Billy Graham személyét, amióta csak szélesebb körben megismerték a nevét. Itt az ideje, hogy néhány oldal tárgyilagosan mutassa be az igehirdetőt. Legyünk tisztában életével, szolgálatával, céljaival, és a Magyarországon ellene felhozott vádakkal is.

William Franklin Graham (amerikai szokás szerint a William keresztnevét kicsinyítő képzővel használja: Billy). Az édesanyja Morrow Coffey, akinek első fia Észak-Karolinában, 1918. november 7-ikén született, 19 éves korában baptizált. 25 éves korában házasodott. Először tartott igehirdetése előtt 4 óra hosszat sétálgatva meditált, mígnem egy parkban letérdepelt a fűre, és így imádkozott: "Igen Atyám, ha neked szükséged van rám, átadom magam Neked!" Ezután sietve, szinte rohanva ment prédikálni (W.D. Lockard: The Unheard Billy Graham. Waco, X., London, 1954. Több újabb kiadás 1971-ig. 166 oldal. Az idézet a 16-17. oldalról)

Ez az odaszánás tiszteletet parancsol a mai kor keresztyén embereitől. Érthetetlen a bírálgatása.

Graham egyre jobban igénybe vette evangélizációihoz a korszerű eszközöket, miután Los Angeles-ben, 1949-ben elkezdte nagyszerű igehirdető körútját. Sajnos azóta állandóan hadakoznak ellene. Nemcsak néhai Kádár Imre teológiai tanártól tapasztaltuk ezt (Theol. Szemle, 1969. 7-8. szám borítólapján). Graham-et, az "evangélizátor sztárt", az amerikai elnökök "Támogatóját", "feloldozást áruló csuhásnak" nevezték, a világtörténelem legfurább szerzetesével, a kalandor Raszputyinnal állították párhuzamba. Mondták rá, hogy teológiailag "bakot lő" azzal, hogy "nem Krisztust állítja középpontba, hanem a bűnt". Reinhold Niebuhr "az USA javíthatatlan atomteológusá"-nak nevezi (Theol. Szemle. 1969. 9-10. szám 253. old). Az úgynevezett "evangélikálok" is zaklatják: kifogásolják a kapcsolatát Rómával, sőt a moszkvai kommunistákkal, pedig őket 1951-ben még "Isten ellenségeinek" deklarálta. "Mi ő, külügyminiszter, vagy evangélista?" (Fest und Treu, Bielefeld, 1983. 3. sz. 7-8. old.) Erőteljes ökumenicitását – úgy tűnik – a baptisták is rossz néven veszik. 1965-ben a Baptista Világszövetség így nevezi: "Baptista evangélizátor". Azóta Graham lépten-nyomon elmondja, hogy a "világ evangélistája", és nem a baptistáké. Ezt tudatosítja dr. Haraszti Sándor is Budapesten, aki 1972 óta a csapatában dolgozott (Billy Graham Evangelistic Association – rövidítve: BGEA).

Ahogy a régi hívők ezt mondani szokták, "ahol az Úr Lelke munkálkodik, ott az ördög sem marad tétlen". Ez sokszorosan beigazolódott Graham Budapesti szolgálata során.

Sokan félreértik őt. Magyarországon ezt írták: Billy Graham, evangélikus lelkész (Népszabadság, 1981. júl. 5.). A szándékát félreértve "békeharcosnak" mondták máskor, aki az "atomhalál ellen küzd". Annyi a valóság, hogy Krisztust prédikálja mindenütt. "Honoris causa"-t is ezért kapott Lengyelországban, és szinte egyidőben Debrecenben avatták diszdoktorrá, bár már viselt vagy negyven doktori címet.

Tárgyalt a magyar korona visszaadásáról, ezért "hazánkat a nemzet megszentelt kincseivel gazdagította" (Magyarország, 1982. szept. 19. szám, 13. old.). 65. születésnapján tüntették ki az USA legmagasabb kitüntetésével. Ennek ellenére tiltakozik, hogy ő nem "a fehér Ház udvari lelkésze". Annyi a tény a "politizáló baptistáról" (Nagy Kázmér, Magyarország c. lap, 1982. szept. 19-i sz., 13. old), hogy valóban nem érzéketlen politikai kérdések iránt, de semmi esetre sem célja a politizálás.

A Mai Nap riportere írta az evangélizáció utáni napon: "Angyal szállt a Népstadionra!" A cikk megjárta Amerikát. Átvette az Evangéliumi Hírnök (Gospel Messenger). Sajnos vasárnap este megszólalt Sugár András a képernyőn, és Graham szemére vetette, hogy nem volt 3 percnyi ideje a romániai magyar református "lelkésztársáért imádságra", vagy érdekében mondandó szavakra.

Billy Graham az Egyesült Államok összes eddigi elnökével kapcsolatban volt D.D. Eisenhower elnök óta. Ezzel az életrajzírója is büszkélkedik (J.Pollock: B. Graham, 102 old.), ám nagy hiba volt a budapesti evangélizációt követve ezt Magyarországon dr.Haraszti Sándornak kijelentenie. Az újságírók fel is kapták a fejüket: "Nekik nem szimpatikus az államfőkkel, politikusokkal parolázó evangélista". Ez a tendenciózus beállítás sokat ártott Graham magyarországi evangélizációja tekintélyének, és az utógondozó tanfolyamok eredményességének. Kár, hogy arra nem figyeltek: Parolázott Graham az amerikai négerekkel, sőt az indiai páriákkal is, akiket fehér ember meg sem érint az angol és a hindu tradíciók alapján.

Sugár András, majd később Chrudinák Alajos, népszerű televíziós riporterek visszatértek még az eseményre, egy elég szerencsétlen mentegetődzéssel. A magyar vallásos tízezrek hideg zuhanyként hallgatták a televízió és a rádió bírálatait. Maga a sorozatosan kezelt téma hatástalanította Graham evangélizációját, amihez később felzárkózhatott az egyházak sajtója is, szinte tucatszámra.

A Magyar Televízió riporterei két dolgot hagytak figyelmen kívül: 1. Az olyan konfliktusokkal terhelt határvonal két oldalán egymást követve úgy nyilatkozni, hogy az mind a két oldalon tessék – legyen ez a határ Irak és Irán, vagy sajnos Magyarország és Románia között – lehetetlen. A riporterek ezt bizonyára tapasztalták nem sokkal korábban a saját bőrükön. Billy Graham amerikai. Semmiképpen nem állt érdekében sem a román

kormányt, sem Magyarország népét, még kevésbé a romániai református egyházat megbántani. Ha tartózkodó lett volna, az teljesen érhető. – 2. De nem volt az! A budapesti repülőtéren, a megérkezése után nyilatkozott erről az ügyről. A nyilatkozat ("Statement by dr. Billy Graham Budapest Airport, Hungary, Tuesday, July 25., 1989") kissé hosszúra sikeredett. A magyar sajtó csak kivonatosan közölte. Ha elolvassuk az egész angol szöveget, a következő "meglepő" részletek tárulnak szemünk elé (szintén csak kivonatosan, fordításban):

"Karl Marx londoni sírkövén ez áll: A filozófusok csupán magyarázzák a különféle változásokat, amelyek a világban voltak; Jézus Krisztus nem magyarázni jött a változásokat, hanem megváltoztatta a világot. A 12 évvel ezelőtti Magyarország és a mai, 1989-ben nem ugyanaz". Majd folytatja: "Két héttel ezelőtt a világ szeme Magyarországra figyelt, amikor George Bush látogatott Magyarországra. Először jött ide amerikai elnök. Ez év június 16-ikán, a világ valamennyi lakosával érdeklődve és együttérzéssel figyeltük azt a félmillió magyart, akik összejöttek a Hősök terén, hogy végtisztességet tegyenek a néhai magyar miniszterelnöknek, Nagy Imrének és mártírtársainak" (Nyilatkozat, 2. oldal).

"Jelenleg azzal vonják magukra a világ figyelmét, hogy hazájukba fogadták ezerszámra a menekülteket".

"A szívem megindul mindazokért, akiket a körülményeik szülőföldjük elhagyására kényszerítenek. Biztosíthatom önöket, hogy e világ minden pontján támogatom az emberi jogokat, beleértve a vallás- és lelkiismereti szabadságot. Támogatok mindenkit abban a jogában, hogy saját nyelvén hallgathassa Isten Igéjét, fenntartva kulturális, történelmi identitását és örökségét" (Nyilatkozat, 3. oldal).

"Legyen a budapesti nagy evangélizáció a kezdet, hogy ez az ország társadalmi, gazdasági és morális értelemben megújulhasson" (Nyilatkozat, 4.old.).

Kedvezőbben jellemezni Magyarországot és a jelenlegi magyar belpolitikát nem lehet. Ennélfogva tennünk kell néhány megjegyzést az egész ügyhöz.

A repülőtéri nyilatkozat részleteit olvasva nyilvánvalóvá válik, hogy nem volt közömbös Graham, álláspontja összhangban állt evangélizáló küldetésével, kifejezte szolidaritását "a világ minden pontján" élők iránt, akik emberi jogaikban, kulturális, történelmi identitásuk és örökségük őrzésében korlátozottak, diszkriminált emberek, kisebbségiek; mindez egyértelműen a romániai magyarságra vonatkozott, akikhez Tőkés László tartozik.

A magyar nyelv használatára nézve, igehirdetés közben, volt személyes erdélyi tapasztalata is Grahamnak. Kolozsvárott, 1985-ben az angol prédikációját fordította magyarra dr.Haraszti Sándor, a helyi lakosság és a jelenlévők többségére tekintettel. A beszéd elején, hamarosan románul belekiabáltak és a szónokot kifütyülték, követelve, hogy hagyják abba a tolmácsolást magyarra és fordítsák Graham szavait román nyelvre. Nem sokat törődve az illemmel, ami megkívánható tiszteletet parancsol, és tiszteletteljes magatartást kíván bármilyen vallásos megnyilvánulás esetében.

Kár, hogy erről Sugár Andrásék nem tudtak. Az epizód bizonyára más színben tüntette volna föl mind Graham, mind Haraszti személyét. Hiszen nem csak beszéltek az erdélyi magyarokról, hanem együtt szenvedtek is velük.

Dr. Haraszti a szigetszentmiklósi baptista imaházból közvetített vitája során megpróbálta visszaterelni a szót a repülőtéri nyilatkozatra, mondván: "Graham mondta, hogy megindult a szíve a romániai magyarokért". Csakhogy a vita hevében ezt az érzelmi jellegű kijelentést Chrudinák Alajos elengedte a füle mellett. Riposztja éles volt és valósággal lesöpörte Harasztit, aki olyan szánalmasan vergődött, mint a kifogott hal a száraz parton. Pedig egész életében nagy vitatkozó volt. Mindig helyén volt az esze és a szava. Most azt a megjegyzését is kiforgatták, hogy néma maradt a magyar sajtó. Pedig igaza volt! A nyilatkozatot ugyanis egész terjedelmében nem közölte a magyar sajtó. Részleteket közöltek, amit éppen akartak. Ki gondolta, hogy a későbbi bonyodalom elkerülésére, Chrudinák és Sugár erőltetett vádjára a teljes repülőtéri nyilatkozat lenne a legjobb érv? Talán a magyar sajtó képviselőinek némelyike abban volt érdekelt, hogy Graham-mel szemben, és ne mellette foglaljon állást?

Tőkés László református lelkész nevét addig a pillanatig semmiféle fórum nem említette. Róla először az őt szükségtelenül védelmező riporterek szavaiból szerezhetett értesülést az átlagos magyar állampolgár. Tudott-e róla többet a "kelet-európai szakértője", vagy nem, erről nem beszélhetek. Kinek, milyen nyelvi nehézségei adódnak egy nemzetközi találkozón, kiélezett pillanatokban, s gyakorlottsága ellenére mennyire képes követni az amerikai angolságot, erre nézve már vannak tapasztalataim. A puszta tény, hogy egy embert névleg említenek hirtelen és minden különösebb bevezetés nélkül, miközben az amerikai nyilatkozó éppen mással foglalkozik, egy protokoll hajszolt pillanatában, a nevet – ha olvasta angolul, vagy ha hallotta volna, mindegy – számára kiejthetetlen ő betűvel, és mindezek után az orra elé tartott mikrofont egy hirtelen mozdulattal félrelöki; Chrudinák és Sugár praxisában nem először fordulhatott elő. A riporterek ezt mindig békével túlélik, és csak olyankor csinálnak belőle ügyet, amikor a nyilatkozat elmaradásáért egyébként a riportalanyt el kell marasztalniuk. Előttem kétségtelen, hogy a mi két népszerű riporterünk szándékosan akarta népszerűtleníteni Graham evangélistát. Ebben a kétségtelen diszkrimináció volt a cél, ami mind az amerikai, mind a hazai baptistákat sújtja, a hazai társadalom változása előtt, de sajnos azóta is. A Magyar Televízió semmit nem tudósított a nagy nemzetközi feszültséget kiváltó lutheránusok világkonferenciájáról, illetve ügyeiről, de a Jehova Tanúi valamivel későbbi világkonferenciáját is békével tűrte, ha éppen nem propagálta. Graham evangélizációját viszont egy elhanyagolható epizóddal hatástalanította. Ki kellett éleznie mulasztását.

Haraszti Szigetszentmiklóson ezután már nem tudott, vagy nem is akart érvelni. Különös kerülőutat választott, felajánlotta pertuját. Kitüntető gesztus, bár én ebben a helyzetben ezt nem találtam megoldásnak. Egy idősebb ember jogán azt a barátságos gesztust megtehette, de ezt egyáltalán nem "méltatta" a győzelemittas riporter. Elfogadta, de álláspontjából jottányit sem engedett. Nem elégedett meg annyival, hogy ellenfelét kiütötte, meg sem hallotta új pertu barátja szánalmas könyörgését: "Kérlek, segítsetek!"

Megérdemelte ezt az 56-os amerikai magyar orvos, a filozófia és az orvostudomány jelessége, aki éppoly ügyes kézzel nyúl a szépirodalomhoz, mint a szikéhez? Aki saját kórházában, Georgia-ban ingyen ápolja a színeseket, a pénzesebb fehérek pedig annyit fizetnek a műtétjeiért egy nap, mint egy hazai sebész egész évi jövedelme. Aki jövedelme nagy részét arra fordítja, hogy évente 8-10-szer hazajöjjön a régi hazájába saját költségén, hogy mentse az amerikai magyarság hitét és anyanyelvi műveltségét. Aki Magyarországra ezerszámra hoz gyógyszert, gyógyeszközt, oktató berendezéseket, hogy megtanuljuk a hirtelen szívhalál gyors elsősegélyezését, úgynevezett "ambubabákon". Hozza, mégpedig ingyen. Ha Jelcin becsületén esett csorbát 1 millió injekciósütőért és egy bocsánatkérő nyilatkoza-

tért érdemes volt kiköszörülni, nem kellene-e a baptista Haraszti megalázásáért elégtételt adni nyilvánosan? Graham személyi hitelének és szolgálata érdemeinek semmibevételéért, esetleg illendő lenne valamit pótolni. Azon a Magyarországon, ahol nagy parlamenti ünnepséget rendeztek a korona visszahozatalakor, amiben ennek a "politizáló baptistának" része volt, nem érdemelne-e meg egy kevésnyi riporteri jóhiszeműséget? Ennyire tapintatlan és tiszteletlen emberek lennénk, vagy olyan sok barátunk van Amerikában, hogy közülük a baptistákat kockázat nélkül negligálhatjuk?

A vitában az is felvetődött, hogy Graham nem kapott magyarországi látogatás előtt kellő tájékoztatást szakértő munkatársaitól. Ehhez tudnunk kell, hogy Graham Társasága Budapesten, a Sportcsarnokban, már áprilisban irodát nyitott. A rosszmájúak akkor felvetették: Kinek a költségére? – Természetesen a saját költségére – talán írnom is felesleges. Ha elolvassuk Graham könyveit – erre vonatkozólag nyolc, itt fel nem sorolt kiadvány állt rendelkezésül a tanulmány elkészítésekor a szerzőnek. Valahogy bejöttek a negyven év alatt, elkerülve "éberséget", kontrollt. Ezeknek az utalásai több száz szakértőre vonatkoznak. Fizikus, csillagász, író, közgazdász, politikus, műszaki szakember, sportoló, színész, énekes, sok szociológus, többféle felekezet főpapja, lelkésze – legyen az keresztyén, zsidó, moszlim vagy sintoista – nyilatkozott az evangélista jóindulatáról, nemes céljáról; valamennyien támogatólag. Mint volt munkatárs, a Graham-iroda telepítésétől, a külföldiek megérkezésétől szerzett tapasztalataim alapján írhatok a munka nemes szándékáról, a társulat mély humanizmusáról, tapintatos figyelmességéről, eszményi keresztyénségéről. Graham és társai odafigyeltek egy magyar sportolóra, egy volt rekorderre, bár csüggedő lelkületű, javakorú férfire, akit egyéni balszerencséje boldogtalanná tett. Bár az angol tudása szerény volt, beválogatták a felsőbb előkészítő bizottságba. Fontos hatáskört kapott, csak azért, hogy olyan lelkiállapotba jusson, amikor az evangélizáció nyomán esetleg útmutatást kap, és dönt az új élet mellett, hogy boldog ember legyen, ne csak a sportban, hanem egész életében boldoguljon.

Graham Amerikában

Az evangélizációs munkát 1949-ben kezdte. Hozzá hasonló korúakból toborozta munkatársait, és sajátos eszközévé az Amerikában akkor kiteljesedő elektronikus kommunikáció készülékeit választotta, hogy minél többen hallják az evangélium jó hírét, amit hirdet. 1949 óta, a régi baráti kört nem cserélgette, legtöbben halálukig aktív munkatársai maradtak igehirdető "hadjáratait" (ang.: Crusade = kereszteshadjárat) fokozatosan terjesztette. Már a hatvanas években tervezte a kelet-európai evangélizációt. Bécsben 1969 augusztusában, az Európai Baptista Szövetség kongresszusán tartott evangélizációja után hívta azokat az önkéntes jelentkezőket, akik készek lennének egy vállalkozását segíteni. Így kerülhetett a csapatába 1972-ben dr.Haraszti Sándor.

Akkor Kelet-Európában az a hír járta, hogy semmi egyéb célja nincs, mint "az ideológiai fellazítás". A legjobb szándékú keresztyének sem mondhattak neki mást Bécsben, minthogy Kelet-Európa kapui egyenlőre zárva vannak előtte. A stáb akkor már rendszeresen imádkozott azért, hogy Isten nyissa meg ezeket az acélkemény kapukat. Graham megbecsülte ezeket a munkatársait, vagy imatársait. A Los Angeles-ben készült képen látható első segítőit mind megtalálhatjuk évtizedekkel később készült képein, az életrajzi kötetében. Nagyon sokat rejt magában az, hogy akár munkaadói minőségét, akár lelki kvalitását jellemzi a környezetében élők megbecsülése.

Graham Evangélizációs Társaságnak (BGEA) Minneapolis városában lévő székhelye nem a "kapitalizmus fellegvára". A világjáró turisták is elkerülik. Nem nagy nevezetesség, vagy látványosság. Magyar állampolgár nagyon kevés láthatta, mégis úgy beszéltek róla Magyarországon, mint valami kéjlakról, ahol szertelen fényűzés van, és a prédikátor "vizet prédikál, de bort iszik", és ott piheni ki fáradalmait két utazása között. Graham igazán nem szolgált rá, hogy dőzsölő, légkondicionált, kényelmes szobák foteljébe süppedő, puhány pap hamisított formáját kényszerítse rá bárki. Amerikai otthona ugyanis – a körülményekhez viszonyítva – egyszerű, vidéki ház; a közéleti szerepléséhez méltó, de cseppet sem túlzó, legfeljebb egy magyar riporter számára bámulatos.

Két utazása között tanulmányozza a megcélzott állam körülményeit. A nagyvárosok milliós lakóinak sorsát, kultúráját, gazdasági viszonyait. Nagyon sokat olvas, számtalan szakértővel tárgyal. Egyáltalán nem kevés időt tölt a térdein, és imádkozik. Sok olyan evangélistánál egyszerűbb a lakása, mint azoké, akik kevesebb eredményt mutathatnak ki lelkiekben, de valóban fényűző környezetben. Graham csak úgy él, ahogy egy "farmer" (azaz amerikai parasztember). Nem szívleli környezetében a luxust, sem a rajongást. Nem szereti, ha bókolnak neki. Igazi hívő keresztyén. Bármelyik magyar hírközlési kiválóság választékosabb környezetben él, főleg, ha az országban, az amerikai viszonyokkal össze sem hasonlítható körülményeket vesszük figyelembe.

Koros, de edzett ember. Egyszerűen étkezik. A világ eseményeiről, természetesen az erdélyi körülményekről is, jól értesült. Végtelenül szorgalmas, és saját maga meg a környezete számára fő célul nem kisebbet tűzött ki, mint a világ lakossága erkölcsi megjobbítását az ezredfordulóig. Ezért prédikál, nem a hírnévért és nem a pénzért.

Graham amerikai tömegek előtt tartott nagyon eredményes szolgálatairól a magyarországi baptista lelkipásztorok elég korán értesültek. Érdekes időbeli egybeesés, 1956 tavaszán, stenciles sokszorosítvány formájában adták ki Haraszti Sándor fordításában Graham egyik világhírű könyvét, Békesség Istennel. Herjeczki András titkár megszervezte, hogy mindenki kapjon a füzetből, és hosszú ideig több értekezleten hallhatott mindenki közülünk róla. Megtudtuk, hogy a "déli baptisták" szövetségéhez tartozik, felesége ugyan más evangéliumi közösség tagja, de mindketten, egyetértésben szolgálják Isten országa terjesztésének szent ügyét. Ruth Bell Graham asszonyt egy német női folyóirat "szeretetteljes, kedélyes és lelkesedő asszony"-nak jellemezett /lásd lapunk 1993/ I. szám 62. oldal/. Nem volt mindig könnyű az élete, de mégis csodálatosan szépnek tartja. Férjénél két évvel fiatalabb, öt gyermekük született. Leánykorában külmisszionárius szeretett volna lenni, de megnyugvással veszi tudomásul, hogy férje melletti szolgálattal végezheti ezt el.

Családi életük a kor tipikus amerikai életformáját mutatja. Gyermekeinek korán meg kellett szokniuk apjuk gyakori távollétét, hiszen a világot járta. Két fia sok fájdalmat, gondot okozott. Eltávolodtak Istentől, barátaikra hallgattak és az amerikai diákok tömegeivel a kábítószer rabjaivá váltak. Az idősebbik fiú, Franklin most orvosi és egészségügyi missziót vezet Amerikában, a fiatalabbik a Szentírást terjeszti Kínában. Grahamné a szomorú családi emléket ezzel zárja le: "Sok álmatlan éjszakám volt, és kizárólag az imádságba menekültem. Hála Istennek, aki visszahozta fiaimat még az életemben. Most

boldogok vagyunk, ha látjuk egymást!" Mindez egybeesett egy olyan korszakkal, amikor Billy Graham evangélizációiban külön hangsúlyt kapott a kábítószeresek mentése. "A férjem és én bizonyítottuk a fiainknak, hogy feltétel nélkül szeretjük őket. Billy mindig derülátóbb volt, mint én" – ismeri el az evangélista felesége.

Az 1985-ös evangélizáció után Graham magyarországi útjáról filmet mutattak be az Egyesült Államok legnagyobb és legnézettebb televíziós programja keretében. Volt olyan este, amikor több mint 25 millió ember nézte Budapest panorámáját, és hallgatta az evangélizációt, ami kifejezetten a magyarságról szólt. Ennek az országnak ekkora propagandát még senki nem csinált Amerikában. Ott, ahol az átlagos állampolgár untalan összekeveri e három, számára alig megkülönböztethető, jelentéktelen európai és földrajzi fogalmat: Budapest, Bukarest, Bulgária. Fogalmuk nincs, melyik város, melyik állam és melyiknek mi a fővárosa. Mindegyik egy kis ország, "valahol a kommunista-blokk területén", mondták még akkor. Ismerjük el, hogy közülünk sem tudná sok felsorolni névről az Egyesült Államok tagállamainak nevét és fővárosát. Azon az estén azonban bevésheték milyen a magyar főváros, a parlament, a Duna-part és az Erzsébet-híd.

Ezek után döntsük el, hogy Graham közömbös-e, vagy támogató-e a magyarság ügyében.

"Angyal szállt a Népstadionra"

Graham igehirdetése, nyelvezete olyan szárnyaló, amilyen angolságot a nyelv legjobb ismerői is ritkán hallhatnak. Beszéde vázlatait géppel írja, felnagyítva másolja, aztán összefűzi, mint könyvet. Szinte mondatonként lapozhat, könnyedén, szembeötlően osztályozva a lapokon gondolatait, hogy tökéletes retorikájához kifogástalan segédeszközt kapjon. A legjobb igyekezettel végzett tolmácsolással is szinte követhetetlen a módszere. Dr. Haraszti törekedett mindent nyelvünkre átültetni a Népstadionban, és utánozta a gesztusait. (Sajnos csak a humoristáinknak adott ezzel ötletet.)

Amikor Graham, 1985-ben nálunk szokatlan ruházatában dobogóra lépett, magyar hallgatói közül akadt, aki megkérdezte: "Ilyen az amerikai baptista püspökök ruhája?" Baptistákat lelkészi ornátusba nem öltöztetnek, püspök pedig náluk egyáltalán nincs. Graham a rajta lévő, számunkra furcsa, sötét és vörös színű köpenyét annak az iskolának doktorrá avatási díszruhájaként viselte, ahol ezt a címet és tudományos fokozatot először megszerezte. Öltözetével Graham megtisztelte "az alma matert". Graham egyháza, az úgynevezett "Déli Baptista Konvenció", több milliós taglétszámú ugyan, de nincs püspökük, az egész világra nézve jogarát kiterjesztő főpapjuk, és a centralizáló törekvéseket általában elvetik. Ismeretlen közöttük a "klérus", és egyháztagjaik társadalmi összetétele főleg az "amerikai kisemberekből" áll. A "déli baptisták" független gyülekezeteiben szövetségi rendszer működik, választott és a legtöbbször 1-től 4 évig terjedő ciklus után újra nem választható, ügyvezetőként működő vezető képviselettel.

Amikor fülébe került a magyar hallgatóság idegenkedése, meg az, hogy többet foglalkoznak a külsejével, mint igehirdetése témájával, elhatározta, hogy a Népstadionban nem az iskolai diszruháját veszi föl. Hadd figyeljenek az emberek a Megfeszítettre, akiről prédikál! 1989. június 29-ikén, szombat este 7 órakor kezdődött a Népstadionban az evangélizáció. A hatalmas sportpálya minden ülőhelyét elfoglalták különböző vallású hallgatói; de legalább ugyanannyi alkalmi hallgató, a hosszabb időszak óta vallástól, templomtól, hittől elszakadt emberek ezrei. A létszámot nagyon ellentmondásosan becsülték meg. Volt olyan, aki 60, más 90 ezerre. A nagyobb tömegek felbecsülésében jártas magyar televíziósok és amerikaiak úgy mondták, körülbelül 100 000-en lehettek. A magyarok szerint hosszú ideje nem volt a Népstadionban ennyi ember, a labdarúgó mérkőzéseken, de a modern, dübörgő zenés koncerteken sem.

Énekkari, zenekari bevezetés után bemutatták Graham frissen kiadott két könyvét. Több egyházi és világi vezető személyiség felszólalt, vagy üdvözletet adott át. Amerikai magyar személyek, és az egykor balesetet szenvedett sportolónő, Joni Eareckson Tada nyilatkozott. Oldott légkörben kezdődött az evangélizáció, bár sötét felhők gyülekeztek, és ez némileg zavarta a szabad ég alatt üldögélő hallgatóság egy részét. Már türelmetlenkedtek, mikor jön Billy Graham.

Egyszerű angol öltönyben lépett az aréna gyepén felállított pódiumra, és talán a korábbi, szokatlan öltözetét figyelőknek címezve többször elmondta: "Ne reám figyeljetek! Nem magamhoz hívlak titeket! Jézus Krisztus az, aki itt megszólít és hív egy új életre benneteket!"

Amikor a Népstadionban Graham először említette, ki fogja hívni azokat, akik döntöttek; talán a tolmács nem emelte ki kellőképpen ezt a jövő időt. Az emberek talán felnéztek a viharfelhőkre, bár inkább az elsodró erejű beszéd hatására százával felálltak a zöld gyepen, majd a lelátókról sietni kezdtek a szószék felé. Graham még jó ideig tovább prédikált, de a gyepen, az előtte lévő fél pályányi hely tele volt már emberekkel. A hetekkel előbb készülődő munkatársak és önkéntes tanácsadók, élükön az amerikai segítőkkel, ennyi ember döntésére nem számítottak. A magyarországi viszonyokat ismerve, legfeljebb néhány ezerre számítottak. 170 segítő készült sorbaállítani azokat, akik kijöttek. Lapokat töltetni ki velük, kis csomagot szétosztani köztük, és beszélgetni, ha kell az esetleges felvetődő kérdésekről. A hosszú, sárga szalaggal megjelölt tanácsadókat összepréselte a kizúduló tömeg. Legfeljebb közvetlen környezetükkel értettek néhány szót. Nem jutott se csomag, se kérdőív a tizedének sem. Talán húszezer csomagot voltak képesek szétosztani könyvekkel, szórólapokkal, kérdőívekkel. Graham még mindig beszélt, amikor a kitöltött kérdőíveket nagy hullámlemez dobozokban, üggyel-bajjal gyűjtögetni kezdték és vitték a szószék felé. Közben a tömeg egészen a dobogó széléig nyomult, kezdték osztogatni a sebtében összeállított tartalékcsomagokat. Mire felhangzott az énekkar lágy, kedves hívogató éneke, amire másutt kiszállingóztak néhány százan az emberek, a Népstadionban megbecsülhetetlen tömeg akarta demonstrálni, hogy Jézus Krisztus mellett döntött. Graham csapatának tagjai mondták: "A világ egyetlen pontján nem volt tapasztalható soha ilyen kirobbanó lelkesedés."

Mindazok, akik részt vettek az evangélizáción és a leírtak szemtanúi voltak, egyértelműen kijelentették, hogy az evangélizáción megnyugodott Isten áldása. Graham ismét eredményes volt, mint bárhol eddig a világon. A riporter még leírta, és a sajtó elkészítette a közvetlen jelentést: "Angyal szállt a Népstadionra!"

Már másnap lelohadt a lelkesedés, mert a Magyar Televízió közzé tette Graham "érdektelenségét és közönyét" Tőkés László iránt. Az emberek csak akkor tudták meg, hogy ki a temesvári magyar, református lelkész. Hangsúlyozom, csak 1989. július 30-ikát követően. Lehet az, hogy újságírók, diplomaták már előbb ismerték, de a lakosság csak Graham állítólagos elutasító magatartásának hírülvétele után. Attól kezdve azután többször szóba került. Mindig azzal a konklúzióval,

hogy Graham "nem volt hajlandó érte imádkozni, vagy nyilatkozni."

A evangélizáció után

A tömegek evangéliumi meghívását, a személyes döntést, mint a tudatosan vállalt hitet Istenben, beleértve akár az evangélista felhívásához kötődő felekezethez csatlakozást vagy bármely másfajta vallásossághoz a kötődést, a magyarországi népegyházak köreiben nem lehet elképzelni. Ezért megzavarja a nép-egyházakat az evangélizáció, általában védekező reflexeket vált ki a papság körében. A maguk módján tiltakoznak, az áttérőket óvják a "szektásságtól", az igehirdetőket a már sokszor bevált vádakkal illetik. Az emberekben így hűtik le az Isten iránti újszerű ragaszkodást. Mivel Magyarországon valószínűleg először és nagyobb gyakorisággal a baptisták tartottak evangélizációkat, az amerikai baptista igehirdető kétszeresen válik kritika tárgyává. Graham érkezését is megelőzte az ilyenféle előítélet.

Graham csapata gondoskodik arról, hogy az evangélizáción hitre lobbant emberek "utógondozása" táplálja a buzgóság lángját. A kérdőívek adatai ezért kerülnek értékelésre, amelyeken a név és lakáscím mellett az is szerepel, hogy melyik vallásfelekezet tagjai, illetve hol remélik az utógondozást.

Az evangélizáció befejezése után a Népstadionban a bérelt irodahelyiségek és a telefon fővonalak nem túl sokáig működtek. 1989-ben még néhány önkéntessel bonyolították le a forgalmat. Több ezer kartonlap jött vissza. A Baptista Egyházhoz 1500 jelentkezési cédulát küldtek. Más egyházak ennek többszörösét kapták.

Ezután a Billy Graham Evangélizációs Társaság bérbe vett egy irodát, alkalmazott egy magyar állampolgárságú titkárnőt, számítva a további együttműködésre az utókezelő csoportokkal. 1991 novemberében járt le az iroda bérlete. A várt levelezésnek legfeljebb 25 %-át bonyolították le. Nyitrai Erzsébet – több nyelvű levelezésre képes titkárnő – már hónapokkal november előtt nem talált tennivalót az irodában.

A televízió "felvilágosítása" megtette a maga destruktív hatását. Szemléltetheti ezt egy fiatal értelmiségi nő véleményének változása. A zöld gyepen lelkesedett, a túláradó boldogságáról beszélt, ígéretet tett a kérdőív kartonján a rendszeres gyülekezeti látogatásra. Mindössze három nappal később, utalva Graham érdektelenségére Tőkés László ügye iránt, már elvetette korábbi szándékát. "Ha én hívővé válnék, minden időmet imádkozásra pocsékolnám. Nem tudnék társadalmi életet élni. Amint hallom, Graham különben is begubózott szentek vezére."

Entscheidung

Az elért eredmény azért nem ennyire negatív. A gyülekezetekben sokfelé kérdezgették az evangélizáció után, hogy vannak-e új megtértek egyáltalán? Hallottam róluk különféle egyházak köreiben, és saját gyülekezetünkben is volt bemerítkező, aki Graham szolgálata nyomán ébredt föl. "A jó mag tehát hozott termést" – mondhatjuk.

Ma is hirdeti az evangéliumot a világ evangélistája, és munkatársai ebben hathatósan támogatják. Filmjei, a World Wide Pictures külön evangélizációs sorozatot hoznak. A televízióban, könyveiben és önálló iskoláiban (Buffalo-ban és újabban a Wheaton Graham Center-ben) ismerteti az evangélizációs stratégiáját és közlik eredményeit. A nagy világvárosokban és sportpályákon fáradhatatlanul beszél a megtérés mindent megváltoztató, jobbító lehetőségéről. Immár meghaladta 75-ik esztendejét. Húsz évi együttműködés után dr.Haraszti Sándor kivonult a BGEA csapatából. Készül áldásos élményeiről könyvet írni.

Bepillantást szerezhetünk abba a rejtett világba, amikor egy érett korú egyén szembenéz saját kérlelhetetlen emberi sorsával. Graham testtartása még erőtől sugárzik, bár kora láthatóan megtörte. Ereje fokozatosan, lassan hanyatlik. Lába fáj, mélyvénás trombózisa volt. Gondol végórájára, és ez egyik könyve címéből megérthető: Szemben a halállal és a halál utáni élettel (Facing Death and the Life After, Grasson, MN., USA, 1987. 280 oldal terjedelemben). Nem véletlenül említette a Népstadionban, mennyire csodálkozik, milyen rövid az élet.

Az Evangélizációs Társaság több lapot ad ki. Talán legnépszerűbb köztük a "Döntés", amely 1960 óta jelenik meg, több világnyelven egyszerre. Az angol Decision 1965-re három milliós példányszámot ér el 163 országban. Az 1989-es evangélizálás óta angol és német (Entscheidung) példányai bőségesen érkeznek a központi irodába. Vannak, akik devizáért kénytelenek beszerezni, miközben hír-anyagát, cikkeit baráti áldozattal fordítják magyarra és teszik közzé. 1992-es Megújulás címen Moszkvában is adtak ki ilyen szellemű lapot (Vozrozsdényije).

Jelentős szervezeti lépés volt, amikor megalakult a világméretű evangéliumi összefogás Svájcban, 1974-ben. Billy Graham-nek része volt a létesítésében (Lausanne-i Nyilatkozat). Kezdeményezésével ez a terület az ezredfordulóra két milliárd ember evangélizálását vállalta. A Föld számtalan országában élnek ennyien, akiknek nincs semmi lehetőségük, de eddigi külmissziós módszereinkkel kilátásuk sem arra, hogy életükben valaha meghallják anyanyelvükön Jézus Krisztus szavát. Ez a szövetség nem nyugszik bele a kialakult körülményekbe.

Következtetések

Isten áldott igéje nem eredménytelen sem Budapesten, sem sehol a világon; de vállalnunk kell az evangélizálással ki nem kerülhető konfliktusokat, sőt személyes megaláztatásunkat is.

Egy erdélyi magyar baptista igehirdető, Kiss László mondta évekkel később, hogy élete legszebb napja volt az, amikor Budapesten Billy Graham csodálatos evangélizálását hallgathatta, és mások teljesen azonos véleményéről is tud, "bár az ördög is munkálkodott. Talán jobban tette volna Haraszti doktor, ha nem áll kamerák elé Chrudinák Alajossal és Sugár Andrással".

Nem nélkülözhető az egyre jobban felszabaduló kommunikációs eszközök költséges igénybevétele. Szükséges a közvéleményt formáló egyének előzetes támogatását is megnyernünk, legalább annyira, mint más felekezet teszi. Lelkipásztorainknak jó lenni fölismerni, hogy személyes társadalmi vagy politikai nézetükkel nem kellene talán terhelniük azt a minden erőfeszítést érdemlő szolgálatot, ami az evangélizációban kifejezésre jut. Missziónk változatlan gyengélkedéseit bizonyítja, hogy valamennyi szinten nem vagyunk még képesek egyénileg jónak látott gondolatainkról esetleg lemondani a lélekmentés kizárólag egyedül önérdek nélküli szolgálata javára.

A budapesti evangélizációt ismertető, szokásos amerikai televíziós beszámolóban kiemelték, hogy mi volt Graham számára a legörvendetesebb: "A Népstadion hangosításán át elhangzott a budapesti Metróig: Királlyá Jézust koronázzátok!"

SAJTÓFIGYELŐ

A "SUMMA THEOLOGIAE" MAGYARUL

Igazi könyvritkaság jelenik meg hazánkban. Aquinói Szent Tamás SUMMA THEOLOGIAE című nagyszabású alkotása lát napvilágot bilingvis kiadásban. Ez lesz a világon az ötödik teljes kétnyelvű SUMMA THEOLOGIAE kiadás. A Szent Domonkos rend magyarországi tartománya rendfőnöke P. Dr. Dóczy Zsigmond felkérésére a TELOSZ Kiadó jelenteti meg a katolikus filozófia és teológia egyik alapművét. Aquinói Szent Tamás SUMMA-ja 35 kötetben jelenik meg folyamatosan. A magyar kiadás tudományos értékét növeli az eredeti latin szöveg közlése és a jegyzetapparátus. A fordítást és lektorálást a Domonkos rend tagjai végzik.

Aquinói Szent Tamás (1225-1274) "SUMMA THEOLOGIAE"-ja 1266-1273 között keletkezett. Előszavában a szerző a következőképpen fogalmazta mega mű célját:

"Mivel a katolikus hit tanítójának nemcsak haladókat kell oktatnia, hanem kezdőket is, miként az Apostol mondja: Mint Krisztusban gyermekeknek tejet adtam, nem szilárd ételt (1Kor 3), ebben a műben feltett szándékunk az, hogy a keresztyén vallás igazságait oly módon tárgyaljuk, hogy az a kezdők okulására szolgáljon... Isten segítségében bízva az a szándékunk, hogy a szent tudomány igazságait röviden és világosan tárgyaljuk, amennyire ezt az anyag lehetővé teszi."

A SUMMA THEOLOGIAE magyar kiadása is követi a szerző eredeti célját. Az eredeti mű I. része (Prima pars) 9 kötetben és a második egysége (Secunda secundae) 9 kötetben, a III. rész (Tertia pars) 5 kötetben és a Supplementum szintén 5 kötetben jelenik meg. A magyar kiadás kötetbeosztása lehetővé teszi, hogy az egyes kötetek önállóan is érthetők legyenek, s egy adott témakör kifejtését tartalmazzák.

A SUMMA THEOLOGIAE megrendelhető a TELOSZ Kiadó címén: Budapest, Hungária körút 109. 1143. Az egyes kötetek előjegyezhetők (az első kötet ára 600,- Ft). A Kiadó számlaszámára MNB 218-98141/536-030803-2, OTP XIV. ker. Nagy Lajos király útja 19. 50 % előleget befizetők 20 % kedvezményt kapnak. A papság (nem csak a katolikus és a diákok 10 % fizetési kedvezményben részesülnek.

KERESZTYÉN POLITIKA – LÉTEZIK EGYÁLTALÁN?

A közelmúltban Zürichben nyilvános pódiumbeszélgetés során neves politikusok, mindkét nembeli és több felekezetet képviselő egyházi, valamint világi személyek vitatták meg a címben feltett kérdést, anélkül, hogy létrejött volna a téma fogalmi tisztázása. Az alábbiakban ízelítőt adunk az elhangzott véleményekből és hozzászólásokból:

Az ilyen politikának síkra kell szállnia a fokozottabb szolidaritásért és igazságosságért. A politika vonatkozásában a Biblia nem szolgál "szabadalmakkal". A "keresztyéni"-séghez a politikában valamennyi hívőnek köze van, mindazonáltal az eszmecsere résztvevői nem jutottak közös nevezőre abban, mi a "keresztény" politizálás kitüntető jellege. Ugyanakkor egyetértettek abban, hogy az ember embertársaival való közössége, továbbá a környezet iránti aggodalma eredhet nem keresztény gondolkodásból is.

A Szentírás nem "receptkönyv" a mindennapi politikai kérdések megoldása számára. A bibliai kijelentések könnyen manipulálhatók, és olyan célokra is felhasználhatók, amelyek ellene mondanak az evangélium tulajdonképpeni jelentésének.

Politikai ügyeket elsősorban szakértelemmel kell kezelni. Csak a döntéshozatal során érvényesíthetők keresztény értékek. Volt, aki szerint a két kategória között nem húzható éles határvonal. A keresztény politika olyanokért kell hogy elkötelezze magát, akik nem hallathatják szavukat a közéletben. Az embertársaink és a környezet érdekében kinyilvánított elkötelezettségnek az emberi cselekvés középpontjában kell állnia, mindazonáltal ettől még nem válik feltétlenül "keresztyéni"-vé. Ugyanakkor a kereszténységgel túl gyakran éltek vissza keresztényietlen politikai célok érdekében.

A keresztény politikának elsősorban embertársainkra kell irányulnia, szolidaritást kell képviselnie a harmadik világgal, valamint a környezetünkkel és felelősséget kell viselni ez utánunk következő nemzedékek iránt. Eközben viszont az embernek nem szabad elfeledkeznie a saját hazájabeli szegényekről. A keresztyén politikának olyan magasak az igényei, amelyek kihatnak a mindennapokra is.

A szegényekkel való törődés mellett a keresztény politikát "kritikus magatartás" is jellemzi. Az Újszövetség prófétái gyakran kényelmetlenek voltak a hatalmasok számára. "Keresztény" pártok politikusai különösen éles megvilágításba helyeződnek, ami olykor megnehezíti politikai tevékenységüket.

A vita résztvevői egyetértettek a "kis lépések politikájában", mivel a keresztény politikának "reálpolitikának" kell lennie. Sajnálatosnak nevezték, hogy Svájcban gyakran a "pénztárca" szabja meg az állampolgárok döntését. KIPA/MK

NŐK VILÁGIMANAPJA

A keresztyén világ egyik fontos ökumenikus eseménye minden év tavaszán a Nők Világimanpaja. Eredete a múlt századra nyúlik vissza (USA, 1871). Az Egyházak Világtanácsa indítására 1949 óta a keresztyén nők az egész világon együtt imádkoznak ezen a napon, közös istentiszteleti renddel és előre meghatározott tárgyú imádságokkal. A közös liturgia előkészítését egy nemzetközi bizottság kijelölése alapján minden évben a világ más-más országának keresztyén asszonyai végzik. Erre az évre a bizottság döntése alapján a palesztin keresztyén nők kaptak megbízást az előkészítésre.

Az idei ökumenikus imanapot március 4-én 170 ország keresztyén asszonyai ünnepelték együtt. A világ egyes egyházaiban azonban ezúttal heves viták előzték meg az előkészületeket. A palesztin nők előkészítő bizottsága ugyanis a kiválasztott bibliai szöveggel, Jézus szenvedéstörténetével, összefüggésben a világ e részének mai szenvedéstörténetére utalt, egyes vélemények szerint nyilvánvaló módon a palesztínok elnyomására és üldöztetésére Izrael államban. Voltak, akik élesen bírálták az "egyoldalú kritikát a palesztin-zsidó vitában. Mások ugyanilyen határozottan védelmükbe vették a pelesztin nők jogát, hogy súlyos helyzetükben kérjék a világ keresztyén asszonyainak értük mondott imádságait. Német teológusok, egyházi vezetők és női szervezetek az egyoldalú ítélkezés elkerülésére hívtak fel a világ-imanap előtt; másfelől alternatív szövegű imádságok használatát javasolták a vitatott imaszövegekkel kapcsolatban.

A viták ellenére egyedül Németországban 1,3 millió imanapi liturgiaszöveg került használatba, és az egész világon sok millió keresztyén nő könyörgött mind a palesztinok, mind a zsidók jövőjéért, a békés és igazságos megoldásokért a Közel-Keleten és a hebroni esztelen vérengzés áldozataiért Izraelben.

epd-ev inf

VATIKÁN – A 2. EZREDFORDULÓ ELŐTT

A Vatikánban tartott júniusi találkozásukon a világ kardinálisai elsősorban a közeledő kétezer éves jubileum megünneplésének terveit vitatták meg. Francis Arinze nigériai bíboros nyilatkozata szerint a sok javaslat közt előtérbe került a bűnbánat-tartás és az adósság-elengedés gondolata, az utóbbi főleg az adósságoktól gyötört szegény országok bíborosai részéről. Egyes résztvevők véleménye szerint bűnbánatot kellene tartani az egyház részéről az elmúlt kétezer évben történt mulasztások miatt is. Mások véleménye szerint viszont ennek a lelkiismeret-vizsgálatnak elsősorban a jelenkorra kellene korlátozódnia.

(epd - ev inf)

Hit és vallás közt vívódnak Nagy-Britanniában

Hívek nélkül marad az anglikán egyház?

Egy ideje Nagy-Britanniában a harmadik világból, Dél-Amerikából, Afrika és Ázsia több országából érkezett misszionáriusok tevékenykednek, éspedig azzal a céllal, hogy visszatérítsék a hittől eltávolodott, vallástalan briteket ahhoz a keresztyén hithez, amelynek terjesztése végett még nem is olyan régen ők küldtek hittérítőket idegen földrészekre. Miért e váratlan fordulat? Hogyan sáfárkodott Anglia és Wales állami egyháza, az anglikán egyház a rábízott vagyonnal: az anglikánok hitével? Hiszen a katolikus egyház nem tapasztal olyan nehézségeket, mint az anglikán; templomai, éppúgy, mint a nonkonformista felekezetek gyülekezeti termei, hétről hétre megtelnek hívőkkel. Zsidók és mohamedánok nem kényszerülnek olyan kérdések megválaszolására, hogy kihez imádkozik az a pap, aki nem hisz Istenben, a görögkeleti vagy görög katolikus britek számára nem probléma, hogy hívő-e, aki tagadja Krisztus feltámadását, lehet-e keresztyén, aki nem hisz a Megváltó megfeszíttetésében.

Ilyen és ezekhez hasonló kérdések gyötrik az anglikán egyházat, miközben egyre-másra zárnak be gyülekezet nélkül maradt templomokat.

Az elmúlt két-három hét meglepetéstermését főcímek alatt közölték a lapok, s a viták még egyáltalán nem ültek el. Az első meglepetést egy Anthony Freeman nevű anglikán pap okozta, amikor könyvet írt arról, hogy miért nem hisz Isten létében. A könyv s a vallomás nem okozott volna talán ekkora feltűnést, ha Freeman nagytiszteletű úr kilép az egyházból, s mint humanista ateista gondolkodó, közíró próbálja megkeresni kenyerét, vagy ha a gyülekezet azzal a kéréssel fordul az egyházmegye püspökéhez, hogy adjon nekik olyan papot, aki hisz Istenben. Ehelyett azonban, amikor a püspök úgy döntött, hogy ilyen felfogású pásztorra nem bízhatja a falu anglikán nyáját, a gyülekezet tiltakozott a püspöki döntés ellen, mondván, hogy Anthony Freeman kiváló ember és remek pap.

Augusztus közepén arról értesültek a hívők, hogy egy mélységesen vallásos meggyőződésű nyugalmazott politikus, a nyolcvanas éveit taposó Enoch Powell egykori tory miniszter, könyvet ad ki, amelyben tagadja Krisztus megfeszíttetését (vagyis az anglikán egyház által is elfogadott apostoli hitvallást). Szerinte a Megváltó nem a római helytartó opportunizmusának lett áldozata, nem a gyarmati római joggyakorlat végezte ki, hanem a zsidók követték meg a Szanhedrin döntése alapján. Vagyis akár mai szemmel, akár a korabeli római felfogás látószögéből nézzük: meglincselték, mert szentségtörő módon Isten fiának vallotta magát. Powell saját, mostelkészült Új Testamentum-fordításának magyarázata gyanánt írt könyvével kifejező angol szólással élve "macskát tett a galambok közé". Egy katolikus egyházi méltóság szárazon megjegyezte, hogy "ha Powell úrnak igaza van, akkor gyökeresen meg kell változtatnunk egyházi építészetünket", míg Vermes Géza professzor, a "Jézus, a zsidó" című könyv szerzője, s minden bizonnyal a világ egyik legelismertebb Biblia-szakértője azt mondta, hogy Krisztus megfeszíttetés talán az egész Biblia legjobban dokumentált ténye.

Ha mindehhez hozzávesszük még, hogy az akkor még aktív David Jenkins durhami püspök tagadta Krisztus feltámadását, s hogy az anglikán papság és hívők egy része áttért a katolikus hitre, amikor az Általános Zsinat megengedte nők pappá szentelését, könnyű átlátni, milyen forrongásban van a brit anglikanizmus.

Sokak szerint az anglikán egyház számára mind nagyobb teher az, hogy a brit állam hivatalos egyháza, amely szorosan fonódik össze nemcsak az íratlan, s ennélfogva nehezen változtatható alkotmánnyal, hanem a mindennapi politikával is. Elvégre liturgiáját, szerkezetét, legfontosabb adminisztratív eljárásait csak a parlament hozzájárulásával lehet változtatni.

Olyanok is vannak, akik úgy érzik, hogy az anglikán egyház sokszor kéretlenül beleártja magát a mindennapi politikába. Ezek közé tartoznak olyan jobboldali konzervatív politikusok, mint például Margaret Thatcher, vagy Tebbit lord.

Volt idő, amikor a brit baloldal gúnyosan azt mondta az anglikán egyházról, hogy az nem más, mint a tory párt, amint éppen imádkozik. Ám ha ez valaha igaz volt is, ma semmi esetre sem az. A mindjobban politizáló anglikán klérus, az általános zsinat ma sokkal inkább a liberális Reform Klubra, semmint a Konzervatív Pártra emlékeztet, egyes csoportjai az európai kontinensen használatos politikai szóhasználatban a keresztény-szocialista megjelöléssel illethetők. Arra a felfogásra, amely szerint a kereszténységnek nem az istenhit, nem Isten Krisztusban való emberré válásának, minden egyes ember bűneit megváltó kereszthalálának, majd a halál fölött aratott s minden keresztyént reménnyel eltöltő diadalának hite az alapja, hanem az, hogy milyen társadalmi magatartást tanúsít az ember. Némi ironikus túlzással: nem az a fontos, hogy Istenben hiszel-e, hanem az, hogy hiszel-e a jóléti államban.

Lehet, hogy ez a politizálódottság már eleve az anglikán egyház terhes öröksége volt, hiszen a politika szülte, egy erőteljes egyéniségű, ellentmondást nem tűrő abszolút uralkodó vonakodása attól, hogy elfogadja Róma főhatóságát önmaga és országa fölött. Ez az elpolitizálódottság búját meg az első Erzsébet-kor barbár katolikusüldözése és az 1688-as "dicsőséges forradalom" mögött, amely a katolikus II. Jakab helyébe a holland református Orániai Vilmost ültette a trónra angol feleségével, Maryvel együtt. Ez tiltotta még a múlt században is katolikusok méltóságviselését, sőt – e pillanatban is – azt, hogy olyan személy, aki valaha örökölheti a trónt, katolikussal házasodjék össze.

Ma Nagy-Britanniában a politika demarkációs vonala nem protestánsok és katolikusok, hanem jobb- és baloldal között húzódik. Ezért tarthat az anglikán egyház jó része egy táborba a dél-amerikai forradalmi katolikusokkal, sőt marxistákkal is, s ezért találja teológiai szempontból olyan

könnyűnek számos anglikán pap, egy mély hitű anglikán miniszter vagy a kenti hercegnő, hogy nők pappá szentelése vagy más elvi kérdések miatt áttérjen a római katolikus vallásra. Alighanem ez a politizálódottság, s a hittételek ezzel járó rugalmas kezelése az oka a keresztyén hit általános megrendülésének is abban az országban, amelynek hivatalos vallása az anglikán. Jotischky László (London)
Új Magyarország,
1994. szeptember 6. 12. old.

Amiről nem kell vitatkozni

Platthy Iván, a kultuszminisztérium egyházi kapcsolatok osztályvezetője nyilatkozott az állam és az egyház közös ügyeiről. Mint olyan ember, aki évtizedek óta dolgozik az államigazgatásban, határozottan állítja, hogy az elmúlt négy évben nem volt hazánkban keresztyén kurzus. "Előfordultak ügyetlenségek, butaságok. Esetleg néhány polgármester jó ügy mellett rosszul exponálta magát. Mindez hozzátartozik a normális emberi élethez egy újrakezdés idején." Ugyanígy állítja: "A szükséget az egyházak megértik. Egyáltalán nem irreális igényekkel állnak elő. Szinte mindig csak annyit kérnek, ami a vállalt feladatokhoz kell." "Az állampolgárokon nem lehet spórolni..., tudomásul kell venni, hogy – eddig – az egyházak kétezer ingatlanért vállaltak felelősséget. Ez kétezerrel csökkentette az állam ingatlanterheit. A felszabadult kapacitás egy részét vissza kell forgatni. Nem kegyből, hanem azért, mert azok állami feladatokat látnak el. Ezen nem kellene vitatkozni.

Prohászka időszerűsége

Gergely Jenő történész nyilatkozik 1990-ben írott, de csak most kiadott Prohászka Ottokárról szóló könyvéről. Szerinte a korlátokat, amelyek az egyházi cselekvést gátolják, még a Németh-kormány bontotta le, 1989-ben. A katolikus sajtót tanulmányozva, az elmúlt öt évben nem fedezett fel konkrét megújulási programot. "Panaszkodás negyven év sérelmei miatt, viták az egyházi vagyon visszaadása körül. Nagyjából ez minden. Érdemes megnézni, mit csinált Prohászka hasonló helyzetben. Lehet tőle tanulni." Gergely véleménye, hogy Prohászka a Szentírásnak egy új olvasatát adja, amely a XX. századi ember számára elfogadható. Szerinte Prohászkáért először a progresszív körök lelkesedtek, saját egyházában aggodalommal figyelték tevékenységét. Úgy látja: "Ez a Prohászka igazán aktuális szerintem a mai Magyarországon." /MK/

Lelkipásztorkodás a cigányokért

A Vándorlók és Útonlévők Pápai Tanácsa november 7-én tanulmányi napot rendezett Rómában a cigányok lelkipásztori gondozásáról. A találkozón 13 európai ország képviselői vettek részt.

A tanácskozás során a következő három pontot emelték ki:

a/ Európában a cigányok száma nyolc és fél – tizenegy millió közöttire becsülhető. A történelem során döntő többségük katolikusnak vallotta magát, de aggasztó a pünkösdisták térhódítása körükben – hangzott el a római tanácskozáson.

b/ A gyors társadalmi változások következtében önazonossági válság tapasztalható a cigányok között: hagyományos tevékenységeik feleslegessé válnak, és növekszik a hátrányos megkülönböztetésük.

c/ Egyre inkább a társadalom peremére szorulnak; ugyanakkor új iskoláztatási formákat keresnek maguk számára, valamint jogaik védelmét.

A hatékony lelkipásztorkodás előmozdítására a következő javaslatok születtek: úgy kell segíteni a cigányokat, hogy ők maguk váljanak lelkipásztori munkatársakká népük körében; legyenek állandó lelkipásztoraik; törekedni kell arra, hogy közülük többen érezzenek elhívatottságot a papi pálya iránt; értékelni kell a cigányok népi vallásosságának pozitív elemeit; népükből származó példaképeket kell eléjük állítani. /MK/

525 éve született Rotterdami Erasmus

"Senkinek nem engedek" – ez volt a jelszava Rotterdami Erasmusnak. És ehhez tartotta magát egész életében.

A katolikusok és a reformáció kezdetén a protestánsok is egyértelmű nyilatkozatot vártak tőle a tekintetben, melyiküknek pártjára áll. Ő viszont következetesen óvakodott attól, hogy egész életére jellemző megfontoltságát és fegyelmezettségét feladja, vagy elhamarkodottan foglaljon állást.

Erasmus a reformáció úttörője volt. Katolikus papként mégis hű maradt egyházához, annak ellenére, hogy ezzel magára vonta Luther kiméletlen kritikáját: "Maradj csak az, amennyiben azt óhajtod, ami mindig lenni akartál: nézője a mi tragédiánknak!"

A katolikusok sem voltak hozzá sokkal barátságosabbak: "azt a tojást tojta, amelyikből Luther kikelt."

Diadal és tragédia – mindkettő jelen volt az 1469 október 28-án született Rotterdami Erasmus életében. Egy pap és egy özvegyasszony házasságon kívül született második fiaként látta meg a napvilágot. Törvénytelen születése miatt egész életében szégyelte magát. Tanulmányainak befejezése után Ágoston-rendi szerzetes lett, 1492-ben szentelték pappá. Amikor azonban Cambrai püspöke titkári állást kínált neki, elhagyta a kolostort. A püspök lehetővé tette Erasmus számára, hogy tanulmányokat folytasson a párizsi egyetem teológiai karán, amely akkoriban az ortodoxia fellegvárának számított.

A skolasztikus teológia azonban nem nyerte el a tetszését: "Nem hiszem, hogy a keresztyén akkor tarthatja magát keresztyénnek, ha agyafúrt, homályos és nyakatekert módon állandóan a skolasztika problémáiról vitatkozik" – bírálta későbbi párizsi professzorait.

Annál nagyobb hatást gyakorolt rá külföldi tartózkodása. Oxfordban John Colet előadásait hallgatta Szent Pál leveleiről. Colet a leveleket az eredeti görög szöveg alapján magyarázta, és Erasmus ekkor döbbent rá, hogy a görög nyelv ismerete elengedhetetlen a Biblia megértéséhez és értelmezéséhez.

Hozzálátott, hogy a héber mellé a görög nyelvet is elsajátítsa. Már azzal, hogy a latin mellett héberül és görögül is tudott, messze kiemelkedett korának tudósai közül. Az Alpoktól északra Erasmus volt a legjelentősebb humanista. Kiterjedt levelezést folytatott kora szinte valamennyi kiemelkedő tudósával teológiai, filozófiai, nyelvészeti és történelmi témákról. Stílusát a választékosság jellemzi, amely nem volt ment bizonyos finom iróniától sem. A legnagyobb hangsúlyt a műveltségre, ma azt mondanánk, a kulturális ismeretek birtoklására helyezte.

Azt a nézetet hirdette, hogy a képzettség, a műveltség, mindenekelőtt azonban a klasszikus ókor ismerete elválaszthatatlan a keresztyén hittől, és elvezeti az embert az erkölcsi érettségre.

1516 és 1518 között mindenütt őt ünnepelték, tanácsát kérték és elhalmozták a tisztelet minden jelével. A politikától azonban távol tartotta magát.

Sokszor és gyakran kiadott művei közül legjelentősebb görög nyelven közreadott Újtestamentuma. Luther is Erasmus eredeti görög szövegkiadását használta az Újszövetség fordításánál. Erasmus a pontos szövegkiadás mellett a Biblia nemzeti nyelvre való fordítását is szorgalmazta.

Az első nagyobb terjedelmű magyar fordítások is az ő szellemi hatására jelentek meg, Pesti Gábor, Komjáti Benedek és Sylvester János munkájaként.

Erasmus eleinte barátságos közönnyel szemlélte Luther működését, később azonban szembefordultak egymással. A nagy humanista 1524-ben megjelent írása a szabad akaratról a wittenbergi reformátorral való szakításhoz vezetett. Erasmus Lutherrel és a reformációval szemben éppoly kritikus maradt, mint saját egyházával szemben. A katolikusokban a skolasztikus teológia mellett a külsőségek kedvelését, a hit gyakorlásának elvilágiasodott formáit bírálta.

Ám mindennek ellenére elhagyta kedvenc városát, Baselt, amikor a protestáns hitre tért. Csak élete utolsó évében tért oda vissza, s ott halt meg az 1536. esztendő július 11-ről 12-re virradó éjszakáján

Néhány műve magyarul is olvasható, többek között "A balgaság dicsérete", valamint szemelvények leveleiből és egyéb írásaiból.

KNA/MK

"SZOLGATÁRS-NÉ"

AKIK TÁRSAINK A SZOLGÁLATBAN

EGY ASSZONY ÉRTÉKE (= 8 TEHÉN?)

Különösen kedves barátainkkal ültünk együtt a vacsora-asztalnál. Annyi minden közös dolog köt bennünket össze ezzel a házaspárral, hogy mindig nagyon sok a mondanivalónk egymásnak, ha találkozunk. Az egyik téma a misszió, a másik az írás, amelyek mindig nagyon élénkké és vidámmá teszik a társalgást. Néha valóban nehéz szóhoz jutni, annyira, hogy úgy kell kiharcolni a szót egy határozott "Hé, most én következem!" fölkiáltással.

Amikor megdicsértem a barátnőm szép ruháját, Georg nevetett és azt mondta: "Hát persze, az én feleségem is 8 tehenet érő asszony". Aztán elmesélte egy eljegyzés történetét a Csendes-óceán egyik déli szigetén.

Johnny Lingo volt a neve Nurabandi szigetén egy jómódú fiatal legénynek, a nevét kissé a nyugati nyelvhez igazítva. Ez a fiú beleszeretett egy jelentéktelen kislányba a szomszédos szigeten, Kiniwatán. A "jelentéktelen" jelző talán még túlzó is, – Sarita sovány volt és csontos, lógó vállal és lehorgasztott fejjel járt-kelt a vidéken.

Sarita apja remélte ugyan, hogy kap majd valamennyi menyasszony-árat érte, de belül titkon attól félt, hogy mégsem. A szigetén az volt a szokás, hogy a menyasszony árát tehénben fizették ki. A legeszesebb és legszebb lányok ára öt tehénre is fölment. Sam azt remélte, hogy legalább egyetlen egy tehenet kap majd a lányáért.

Egy napon Johnny Lingo üzent Sam Karoonak, Sarita apjának, hogy megkéri a lánya kezét, és szeretne róla tárgyalni vele. Johnnyt Nurabandi legügyesebb kereskedőjének tartották, míg Sam Kiniwata legrosszabb kereskedője hírében állt. Johnny igazán fiatal volt még, mégis a leggazdagabb embernek tartották a szigetén.

Sam haladéktalanul összeült a családjával, hogy kidolgozzák a haditervet. Három tehenet fognak kérni, de belegyeznek a kettőbe, miközben biztosak voltak abban, hogy Johnny nem fog többet adni, csak egyet.

Elérkezett a nagy nap. Johnny Lingo olyan ajánlattal kezdte meg a tárgyalást, ami mind Samet, mind az egész Kiniwatát meglepte és megörvendeztette: "Sarita apja, nyolc tehenet kínálok neked a lányodért!"

Öt hónappal az esküvőjük után egy férfi érkezett látogatóba Johnny Lingohoz Nyugatról. A vendég előzőleg Kiniwatán volt, ahol elmesélték neki a nyolc tehén történetét. A sziget lakói ennyi idő múlva is azon mulattak, hogy Sam Karoo, a legrosszabb üzletember a szigeten hogy vezette orránál fogva a gazdag fiatalembert a szomszéd szigetről.

Nurabandin ezzel szemben Johnny Lingo nagy tiszteletben állt. A szigeten senkinek sem jutott eszébe még csak elmosolyodnia sem a háta mögött, ha a neve fölmerült.

Johnny Lingo első kérdése az volt a nyugati vendéghez: "Feltételezem, hogy Kiniwatán már hallott rólam. Onnan való a feleségem."

"Igen, tudom".

"Mit beszélnek rólam az emberek?"

"Hát, azt mondják..., hogy az elmúlt ünnepek alatt nősült."

A látogató szemmel láthatóan meglepődött ezen az egyenesen neki szegezett kérdésen. Johnny Lingo észrevette a vonakodását, és igyekezett további információt kicsikarni belőle. Végül a vendég beszámolt arról, hogy mit hallott Kiniwatán: "Azt mondják, hogy nyolc tehenet fizetett a menyasszonyáért. Szeretnék tudni, hogy miért."

Ebben a pillanatban egy csodaszép fiatalasszony lépett be a szobába, hogy egy csokor virágot tegyen az asztalra. Megállt egy pillanatra, hogy rámosolyogjon Johnnyra, majd könnyű léptekel kiment. A vendég még soha életében nem látott ilyen szép nőt: az egyenes vállak, a határozott áll, a sugárzó szemek – mindezek egészséges öntudatról tanúskodtak, amivel bárki egyet is értett.

Johnny Lingo félreérthetetlen büszkeséggel a hangjában mondta: "Ő Sarita, a feleségem."

"De", – ellenkezett a látogató – "hiszen ő ... ő csodaszép! Kiniwatán azt mondták, hogy jelentéktelen, és hogy Sam Karoo önt az orránál fogva vezette."

Mosoly áradt szét Johnny ábrázatán. "Úgy gondolja, hogy túl sok volt érte a nyolc tehén?" – érdeklődött.

"Semmi esetre sem", – igyekezett biztosítani őt a vendég, "de hogy lehetséges az, hogy ennyire megváltozott?"

Johnny újra komoly lett. "Belegondolt egyszer is abba", – kérdezte – "hogy mit jelenthet egy asszonynak, ha azt kell tudnia, hogy a férjének elég volt a legalacsonyabb árat fizetnie érte, amikor megkérte? Ha később összejönnek az

ÉNEK-ZENE A GYÜLEKEZETBEN

Jobbágy István

A MAGYARORSZÁGI BAPTISTA GYÜLEKEZETI ÉS KÓRUSÉNEKLÉS MÚLTJA ÉS JELENE – I.

A tanulmány szerzője egyházi karnagy, énekszövegíró, a neszmélyi baptista gyülekezet presbitere.

A magyarországi baptista közösség, egyház, a reformáció harmadik ágának, az ún. anabaptista reformációnak az örököse. A baptizmus magyarországi története több szakaszra tagolódik: az énekléssel kapcsolatos vizsgálódásainkat, megállapításainkat is célszerű ennek megfelelően elrendeznünk, hiszen a harmonia sacra az egyházban szólal meg, s annak történetéhez szorosan kötődik.

Az anabaptista korszak és a habánok kora

Ez a korszak jelen ismereteink szerint 1523-tól Mária Terézia uralkodásáig (1740-1780) terjed. Schröter Kristóf – ahogy magyarul szoktuk nevezni – német származású anabaptista prédikátor 1523-ban már Eperjesen hirdeti az igét, s őt követően Fischer András – szintén német származású prédikátor, aki 1540-ben Krasznahorka váránál vértanúságot szenvedett – és több más neves személyiség munkássága nyomán erősödik meg az anabaptizmus a Felvidéken: Kassán, Rozsnyón, Nyitrán, Pozsonyban s végül Felső-Magyarország nagy részén.

Az anabaptista mozgalom a teljes Szentírás kizárólagos tekintélyét vallja, s ezen alapszik tanításának központi magva is: a felnőtt hitvalló keresztség – az eredeti formájában. E gyakorlat bibliai alapjaira utalnak az újszövetségi görög szóalakok (baptista, baptizó). Erről a gyakorlatról ír pl. Nicetas a Remesiana (334-414) is fő művében, a Libelli Instructionisban, amely keresztelendők számára való utasításokat tartalmaz; de ezt a középkori gyakorlatot bizonyítják – többek között – az itáliai bazilikák mellett épült keresztelőkápolnák (baptisztériumok) is. (Az "anabaptista", azaz "újrakeresztelő" név egyébként az ellenfelektől származik). Az anabaptizmus a cseh-morva tájakról Magyarországra menekült hutteriták, közismertebb nevükön: habánok betelepülésével (Erdély, Dunántúl) szinte az egész akkori Magyarországon elterjedt. A habán kézművesség (elsősorban a fazekasság) Európaszerte híres volt.

A magyarországi anabaptista korszak, a XVI-XVIII. század gyülekezeti közösségeinek istentiszteleti rendjét, szokásait jelenleg nem ismerjük. (Az elfogulatlan egyháztörténeti kutatás sürgős feladata lenne ezek feltárása, tudományos igényű feldolgozása és publikálása). Az azonban bizonyos, hogy az ének szerves része volt az anabaptista gyülekezet istentiszteletének. Ennek becses dokumentuma a német nyelvű ún. Riedemann-féle anabaptista énekes kódex, amely szerkesztőjéről, Riedemann Péter (1506-1556) anabaptista püspökről kapta a nevét (jelenleg Esztergomban, a Főszékesegyházi Könyvtárban őrzik). Az e kódexben található énekek – sajnos, hangjegyek nélkül – a kor általános szokása szerint sok strófával íródtak, ami jelezheti az anabaptisták nagyfokú énekszeretetét is.

A magyarországi anabaptista közösségek gyülekezetek az ellenreformáció, a cuius regio, eius religio hatására, Mária Terézia országlása alatt, a XVIII. század közepére eltűntek, egy részük felszívódott, más részük Erdélybe, onnan pedig Oroszországba menekült.

Az újabbkori baptizmus

A kezdetek

Az anabaptizmus mintha búvópatak módjára tűnt volna el – alapvető tanításait a XIX. század közepe táján előtűnő baptista misszió kezdte hirdetni ismét. Ennek a missziónak tápláló forrása azonban már Hamburg, ahol Johann Gerhardt Oncken (1800-1884), a neves prédikátor állt a baptista missziós központ élén. Szokás őt az újabbkori európai baptizmus atyjának nevezni. Oncken indíttatására 1846-ban telepedett le Pesten a német származású Rottmayer János (1818-1901), aki 1866-ban Kolozsvárra költözött. Őt követték Vojka János (1824-1895) és mások,

---

Folytatás az előző oldalról

asszonyok, és túl akarják szárnyalni egymást abban, hogy kiért mennyit fizetett a férje, és az egyik négy tehenet említ és a másik talán még hatról is beszélhet, mit érezhet az az asszony, akit egy vagy két tehénért adott el az apja? Képzelje csak el! Én nem kívántam volna ilyet az én Saritámnak."

Aztán így folytatta Johnny: "Akartam, hogy Sarita boldog legyen, de még többet is akartam. Ön azt mondja, hogy megváltozott, és ez így is van. Sok dolog meg tud változtatni egy nőt, külső és belső hatások. De az a legfontosabb, hogy ő mit gondol önmagáról. Míg Sarita Kiniwatán volt, semmire sem értékelte magát. De most tudja, hogy minden nőnél értékesebb itt a szigeten."

"Feleségül akartam venni Saritát" – fejezi be a történetét Johnny. "Csak őt szerettem, senki mást. De én olyan feleséget kívántam magamnak, akinek nyolc tehén az értéke!"

Ebből a történetből rájöttem, hogy mi "8 tehenet érő nők" vagyunk Isten számára. Mert Ő, ugyanezt az elvet alkalmazva, a legmagasabb árat fizette értünk!

Nem kell-e mélyet lélegeznie, és fölemelnie a tekintetét az örömtől, hogy fölismerheti az Ön fölbecsülhetetlen értékét? Éppen nekünk, nőknek, akik időnként hajlamosak vagyunk ezt kétségbe vonni. A karácsonyi történet Isten mélységes szeretetét bizonyítja irántunk. Egyetlen Fiát adta oda értünk.

Elisabeth Mittelstadt
Lydia – II. évf. 4.

akik a Hamburgi Baptista Bibliaiskolában nyertek képzést.

Az első énekeskönyvek

Az újabbkori baptista éneklés történetében az első kiadvány a Rottmayer János összeállításában megjelent Énekek keresztényi vasárnapi iskolák számára (1876) című énekfüzet, 31 énekkel. Az énekek nagyrészt átvételek a nazarénusok által kiadott Új Sion Hárfa (1866) című gyűjteményből, más énekek pedig későbbi keletűek, s a Rottmayerrel barátságban álló kolozsvári református teológiai tanárok közül többen fordították őket, az ő kérésére. (Ebben jelent meg – tudomásunk szerint Magyarországon elsőként – a Csendes éj kezdetű ének is). Ebből az énekeskönyvből elsőként a gyermekeket tanították. Második kiadása 1880-ban jelent meg, 36 énekkel.

Szintén baptisták jelentették meg a Farkas Sándor református lelkész által szerkesztett Gyermeklant 2. kiadását 1892-ben, 60 énekkel, négyszólamú letétekkel, amelyek alkalmasak voltak kíséretre és éneklésre is. Ezek a gyermek-énekeskönyvek felnőtteknek való énekeket is tartalmaztak. Meg kell jegyeznünk, hogy ugyanezen időben a hazai német ajkú gyülekezetek, amelyek főként Pesten és a nagyobb városokban jöttek létre, a német baptisták Glaubensstimme című énekeskönyvét használták.

Az ún. kéziratos énekeskönyvek

A magyar nyelvű gyülekezetek használatára eleinte kézírással másolták az énekeket, s ennek főként a pénztelenség volt az oka: a megjelent énekeskönyveket nem tudták megvenni a hívők, csak 1-2 példány volt a gyülekezetben belőlük. Így keletkeztek tehát 1880 táján az ún. kéziratos énekeskönyvek a nagyobb missziós központokban: Mezőbajon (1880) 35 énekkel, Soltvadkerten (1885) 87 énekkel, Rákoscsabán (1888) 163 énekkel, Hajdúböszörményben (? – elveszett), s bizonyára más gyülekezetekben is. E kéziratos énekeskönyvek kotta nélkül íródtak, a dallomokra csak utalnak: "... sz. ének nótájára", "azon nótára" stb.

A kéziratos énekeskönyvek forrása a már említett Új Sion Hárfa (1866), továbbá a Glaubensstimme, amelyből Lisztes Mihály (1849-1898) fordított sok éneket. (Lisztesről később szólunk, most csak annyit, hogy német tudását Bécsben szerezte, ahol mint lovászmester állt hercegi udvari alkalmazásban.)

Az énekdiktálás gyakorlata

Évtizedekig fennállt egy sajátos gyakorlat: az énekdiktálás, amelyre részben a pénztelenség miatt, részben pedig az akkoriban még igencsak meglévő analfabétizmus miatt volt szükség. Az énekdiktáló az igeszóló mellett foglalt helyet a szószéken, és miután soronként előre diktálta a szöveget, vele együtt énekelt a gyülekezet mindig egy-egy mondatot. Ez egyfajta liturgiává vált, és még sokáig akkor is megmaradt egyes gyülekezetekben, amikor már nem is volt indokolt.

Az énekeskönyvek kiadásának elindulása

A múlt század vége felé indul meg szinte szoros egymásutánban, olykor egyidejűleg a különféle baptista énekeskönyvek megjelentetése. Ezek egyikébenmásikában a négyszólamú letéttel közölt gyülekezeti (egyházi nép-) énekkel együtt karénekek is találhatók: ezek az ún. vegyes használatú énekeskönyvek.

A Kis zsoltár 1893-ban lát napvilágot 250 énekkel; szöveges kiadás. Szerkesztője Csopják Attila (1853-1934) és Bodoki Lajos (1850-1926). Ezt követi a Sion énekei 1896-ban, 222 vegyes használatú énekkel. Szerkesztője Udvarnoki András (1865-1945) és Csopják Attila. 1896-ban jelenik meg a Kis zsoltár 2. bővített kiadása is 300 énekkel, majd a Sion énekei 2. bővített kiadása 1900-ban, 319 énekkel.

E vegyes használatú gyűjtemények a német baptistáknál használatos énekeket tartalmazták, ami a történeti előzményekből érthető. Zenei stílusrétegeik: zömükben klasszikus lutheránus korálok, továbbá a XVIII. századi pietizmus korálljai főként a Herrnhutban (1735) és Herrnhagban (1740) kiadott énekeskönyvekből, illetve különféle szerzőktől. A korálok mellett zeneileg könnyebb fajsúlyú, angolszász-amerikai eredetű ún. ébredési énekek találhatók még szintén négyszólamú letétekben. Az utóbbiak a XIX. századi európai és amerikai, igen hatásos tömegevangélizációs időszak termékei.

Az első énekkari kiadványok

Az előbbi vegyes használatú énekeskönyvek mellett igény mutatkozik karénekek külön megjelentetésére is. 1904-től jelenik meg az Evangéliomi Énekesek Lapja, kottamellékletekkel. Szerkesztője Orosz István (1874-1936) és Szabadi F. Gusztáv (1871-1966), akikről szintén később szólunk. Ugyanazon évben adják ki Orosz István szerkesztésében az Evangéliomi karénekek füzetét 27 énekkel, 1905-ben pedig a II. füzetét 21 énekkel, 1000-1000 példányban. Mindezek kapcsán szólnunk kell az énekkari munka kezdeteiről is.

Az énekkari munka kialakulása, énekkarok szervezése

Alapvető tényként kell említenünk a baptista énekkari munkával kapcsolatban, hogy a misszióban kezdettől fogva jelentős szerepe volt az éneklésnek. S nemcsak az életteljes gyülekezeti éneklés volt a jellemző, hanem – ahol csak minimális feltétele is volt – szinte a gyülekezetek alakulásával egy időben énekkart is szerveztek. Voltak gyülekezetek, amelyekben a fél gyülekezet énekelt az énekkarban. Igyekeztek minél több hívőt bevonni a kórusmunkába és megtanítani a többszólamú éneklésre. Sokfelé elterjedt a gyülekezeti énekek többszólamú éneklése, amit az ún. vegyeshasználatú énekeskönyvek is lehetővé tettek. Így kialakult, sőt, mondhatjuk, általánossá vált a többszólamú éneklés igénye és gyakorlata a baptista közösségben. Ez kulturális küldetésnek is számított a századfordulót megelőzően és az azt követő néhány évtizedben, hiszen a vallásos élet elsekélyedése, az általános elvilágiasodás volt jellemző a magyar társadalom széles rétegeire, és korcsmai nótákat, trágár szövegeket dalolt az igénytelenség. Nyilvánvaló volt tehát az ún. hívő énekek fölemelő hatása, különösen a perifériára szorult rétegeknél.

Meyer Henrik (1842-1919), a pesti Wesselényi utcai gyülekezet német származású prédikátora 1877-ben megalakítja az első magyarországi baptista énekkart, és a német énekkar mintájára sorra szerveződnek a magyar gyülekezetek énekkarai is. Időrendben felsorolva, a kezdeti korszakban alakult énekkarok: Nagyszalonta (1886, Orosz István), Tahitótfalu (1899), Dömsöd-Dab (1890), Berettyóújfalu (1891), Kolozsvár (1893, O. I.), Derecske (1893, O. I.), Nagyvárad (1894, O. I.) Bihardiószeg (1894), Hajdúböszörmény (1894, O. I:), Békés I. gyülekezet (1894), Szada (1895), Budapest-Nap utca (1896, O. I.), Kiskőrös (szlovák ajkú, 1896), Békéscsaba (szlovák ajkú, 1896), Erzsébetfalva (Pestszenterzsébet, 1898), Székelyhíd (1899), Arad (1901), Karcag (1901), Albertirsa (1902), Újpest (1902), Rákoscsaba (1902), Kürtös (román ajkú, 1903) és Liptószentmiklós (szlovák ajkú, 1906).

E korszak jeles énektanítója, akit az első karveze-

tők között tart számon a baptista missziótörténet, a már említett Lisztes Mihály. Lisztes zenei téren munkatársa volt Kornya Mihálynak (1844-1917), a nagyszalontai neves igeszólónak, akit az utókor a "paraszt-próféta" jelzővel tisztelt meg kiváló és rendkívül eredményes, az ország nagy területeire kiterjedő igehirdetői munkásságért. Lisztes Mihály, az autodidakta, nemcsak született zenei tehetség, hanem kiváló pedagógiai érzékkel is megáldott lelkimunkás, aki érti a módját az egyszerű emberek énektanításának. Járja az országot (miként a XVI. századi Sztárai Mihály énekszerző-prédikátor is tette), amolyan utazó, aki tanítja az énekeket, irányít, énekkarokat szervez.

Lisztes Mihálynak fontos zenei küldetése volt azért is, mert a korai baptizmusban is létezett egy (a kálvinizmushoz hasonlóan) puritán szárny, amely hangszerellenes volt (Nagyszalontán pl., amikor a fiatalok harmóniumot vittek be az imaházba, az öregek kivitték, majd ez ismétlődött). Mindez beletartozik a kettős egyházszervezet korának történéseibe. Tény ugyanis, ahogy 1895-ben nézetkülönbség támadt a Magyar Baptista Szövetkezet (Szövetség) vezetői között a baptista közösség állami elismertetése tekintetében. Így vált ketté a baptista közösség az ún. "elismert" és az "el nem ismert" szárnyra. Az utóbbiak képviselték a puritánabb vonalat. Az újraegyesülés csak Trianon után, 1920-ban következett be, amikor a különféle missziói területek hitközségei a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége néven egységes egyházszervezetet alakítottak ki. Az említetteknél fogva tehát nehezen terjedt a harmónium használata az ország egyes tájain, más területeken pedig pénz hiányában nem tudtak hangszert venni.

Lisztes sajátos hangszerével, facimbalommal tanította az énekeket. Készítője a román származású Brumár Mihály (1873-1916) volt, aki hordóabroncsokat vágott szét különféle hosszúságra, s ezeket erősítette fel fa-alapra, és ütő alkalmatossággal szólaltatta meg. (Amolyan xilofon-féle hangszer volt ez). Hasonlót készített és használt Porkoláb Sándor (1871-1947) is Derecskén.

E korszak másik, mondhatjuk jelentősebb, vezető egyénisége – akinek a nevével már szintén találkoztunk – Orosz István (1874-1936). A székely legény kerékgyártóként kezdte, de jól hegedült is, majd Pestre kerülve zenei tanulmányokat folytatott a Nemzeti Zenede Józsefvárosi Konzervatóriumában Hackl N. Lajosnál (1867-1942). Évfolyamtársa volt Szabadi F. Gusztáv (1871-1966) is, aki több évtizedre vezető személyisége lett zenei életünknek. Hackl vezette be a két hallgatót – egyebek közt – a klasszikus egyházzenei alkotásokba – nevelésének hatása meglátszik a később kiadott baptista karénekgyűjteményeken.

Orosz István – mint az énekkarok felsorolásánál is jeleztük – énekkarokat szervezett. Ő már hegedűvel tanított ott, ahol nem volt harmónium. Kitanulta a kottaszedés és a szövegszedés mesterségét is, hogy olcsóbban állíthassák elő az énekeskönyvet. Több énekeskönyv kiadásánál mint az Énekügyi Bizottság titkára fogta össze a szerkesztés, kiadás munkálatait.

Ebből az úttörő korszakból ismerjük az első adatot a későbbi rendszeres zenei képzés egy korai kezdeményére is: 1902-ben, az egykori sátoraljaújhelyi gyülekezetben Káll Gyula szervezett 5-6 hónapos ének-zenei tanfolyamot.

Az első gyülekezeti énekeskönyv

Mérföldköve a magyarországi baptizmus történetének az első gyülekezeti énekeskönyv, A hit hangjai megjelentetése (az "elismertek" kiadásában) 1905-ben, 768 énekkel. A kiadvány a már említett Glaubensstimme 700 énekének az átvétele, amelyek zömükben klasszikus korálok és a XVIII. századi pietizmus értékes koráljai. A fordítást és a szerkesztést bizottság végezte, amelynek tagjait nem nevezi meg az Előszó, de a kutatások kimutatták a következő neveket: Lisztes Mihály, Kőrösi János (1877-1915), Udvarnoki András (1865-1945), Bodoki Lajos (1850-1926), Balogh Lajos (1863-1919), továbbá, akiknek adatait jelenleg nem ismerjük: Herter Mihály, Eiler József, Matula Gyula és Kornya Sarolta (Kornya Mihály leánya).

A fordítást szinte példátlan tempóban, szűk egy év alatt készítették el. A 700 énekhez a szerkesztők hozzátettek a Függelékben 68 éneket a már említett angolszász-amerikai evangélizációs anyagból. Az énekeket négyszólamú letéttel közölték. A hit hangjai énekeskönyv nyolc kiadást ért meg. (A 9., reformkiadás, jelentős változást mutat. Ezt tanulmányunk folytatásában ismertetjük.)

Újabb énekeskönyvek

Az 1907-es esztendőben újabb énekeskönyvek jelentek meg: az Új Sion énekei 57 karénekkel (szerk. Orosz István) 1.000 példányban, a Búcsúhangok 120 temetési énekkel (szerk. Balogh Lajos); továbbá az "el nem ismert" baptisták kiadják az Evangéliomi zsoltárok című gyűjteményt 598 vegyes használatú énekkel 5.000 példányban, valamint a Halottas énekek c. gyűjteményt, mindkettőt Kőrösi István (1885-1972) szerkesztésében.

Új gyermekénekeskönyv, a Kis énekes

A gyermekek éneklésre tanítása szintén fontos része volt a baptista misszió történetének. Ez nemcsak a vasárnapi iskolában történt, hanem a baptista családokban is: odahaza rendszeresen énekelt együtt a család aprajanagyja. A gyermekek tehát már otthonról hozták magukkal az éneklés szeretetét és örömét.

A Rottmayer-időszak gyermek-énekeskönyvei után jelent meg a Kis énekes 1908-ban 218 énekkel a német Singvögelein és más gyűjtemények átvételeként. A fordítást főként Csopják Attila és Szabadiné Kaiser Karolina (1873-1913) végezte. Figyelemre méltó, hogy több gyülekezeti éneket is beiktattak, hogy előkészítsék és bevonják a gyermekeket a gyülekezeti éneklésbe. S rendkívül hasznos volt, hogy az énekeskönyv végén zenei alapismereteket közöltek, hogy ezzel is segítsék az énekek megtanulását, s ugyanakkor terjesszék a zenei írás-olvasást, a zenei műveltséget. Utólag elmondhatjuk, hogy ez a nemes szándék és törekvés a maga módján – ha csak jelzésként is – előrevetítette a későbbi "Éneklő Magyarország" programját.

Orgonák építése

A facimbalom és a hegedű használatát az éneklés során felváltotta a harmónium, amely leginkább elterjedt a baptista gyülekezetekben. Említésre méltó azonban, hogy már a század elején megjelenik az orgona néhány tehetősebb gyülekezetben. Ezek időrendben: Budapest-Nap utca (1906), Békés I. gyülekezet (1912), Szalárd (Szilágyság, 1906), Kiskőrös (1906), Hajdúböszörmény (1910), Kétegyháza (1918), Soltvadkert (1910), Bihardiószeg (1911), Nagyvárad (1912), Erzsébetfalva (Pestszenterzsébet, 1912), Tahitófalu (1912?).

A kóruséneklés további fejlődése

Visszatérve a kóruséneklésre: kisebb előrelépést jelentett az Evangéliomi Kar- és Magánénekek (1910) gyűjteménye 56 énekkel (szerk. Csopják Attila).

Az első, igazán nagy jelentőségű lépést az 1913-as esztendő hozta, amikor a Magyar Baptisták Könyvnyomdájából kikerült az Evangéliumi Karénekek Szabadi F. Gusztáv szerkesztésében. A könyv tartalmát az alcím így összegzi: Válogatott zsoltárok, hála-, dicsérő- és lelkiénekek gyűjteménye. E kóruskönyv 343 énekével több mint fél évszázadig volt fő kiadványa hazai baptista énekkaroknak, sőt sok helyütt ma is használják, főként tematikai gazdagsága miatt. Az első kiadás 10.000 példányban, s ezenkívül román nyelven 7.000 példányban jelent meg. Ez igen nagy példányszám, ha meggondoljuk, hogy becslések szerint a magyar baptisták összlétszáma ez idő tájt 20-21.000 lehetett (amely a két szárny között kb. fele-fele arányban oszlott meg). A magyar kiadásból 1926-ban változatlan utánnyomás készült. Trianon után, 1928-ban Nagyváradon is kiadták az Evangéliumi Karénekeket, főként az elszakított Erdély baptista énekkarai számára. A nagyváradi kiadáshoz azonban egy másik ottani gyűjteményt is csatoltak, a Gedeoniták énekeit. Az Evangéliumi Karénekek magyarországi 2. kiadása kisebb formátumban, de változatlan tartalommal, 1947-ben került ki a sajtó alól 5.000 példányban.

Zenei anyagában az Evangéliumi Karénekek és a Gedeoniták énekei is főként a bécsi klasszikus stílushoz tartozik, kisebb arányban pedig a romantika-utóromantika, a Liedertafel-stílus jegyeit mutatja. Található továbbá ezekben is az angolszász-amerikai könnyebb fajsúlyú anyagból, ugyanakkor előremutatóan több nagy mester (Händel, Beethoven, Mendelssohn, Gounod) kórusművei is helyet kaptak bennük, ami bizonyítja, hogy az igényesebb művek felé is kívánták fordítani a figyelmet. Magyar szerzők nevei közül olvashatjuk Kapi Gyula (1850-1923), Kádár Géza (1880-1944), Kováts Lajos (1870-1921), Major J. Gyula (1858-1925), Morascher Hugó (-?-) és a könyv szerkesztője nevét. Műveik stílus tekintetében ugyan nem tartoznak a mai értelemben vett magyar kórusmuzsikához, hiszen a könyv megjelenésekor még alig születhetett ilyen, de mindenképpen dicséretes a magyar szerzők művei iránti igény.

Szöveg, prozódia

Utalnunk kell az eddig tárgyalt kiadványok szövegi kérdéseire is. A fordítók nevét, ahol ismertek, az egyes kiadványoknál már említettük. A szövegek között szép számban találhatók igen ihletett, költői versek, a kor sajátságos egyházi-költői képeivel, hasonlataival. Tartalmukat tekintve zsoltári szövegek, dicsőítő énekek, evangélizáló, bűnbánati, ünnepköri énekek, bibliai textusokhoz kapcsolódó szövegek és – a hitélettel kapcsolatos – más tartalmú énekversek. Kisebb számban vannak azonban – mai füllel hallgatva – nehézkes nyelvezetű kevésbé sikerült fordítások is, de ez az akkori németes nyelvi környezet alapján érthető.

A zenei prozódia szempontjából is akad kívánnivaló, ami magyarázható a sokszor gyors munkával: igen rövid idő alatt kellett elkészíteni a fordításokat. A "Karénekes" szövegeiben azonban általában jó a prozódia.S nem is lehet számonkérni a fordítóktól az esetenként tapasztalható ilyen hiányosságokat, hiszen ebben az időben még nem dolgozták ki a magyar prozódia szabályait a hazai zenei oktatásban – még csak akkor kezdtek vele foglalkozni a zenetudósok (Kodály, Bárdos). Más egyházi énekeskönyveknél is fennállt ugyanez a probléma.

Majdnem száz év távlatából visszatekintve elmondhatjuk, hogy ezek az énekeskönyvek elérték mindazt a célt, amit nekik szántak a baptista misszió eme dinamikus hőskorában.

(Folytatjuk)

(Magyar Egyházzene,
I. évf. 1993/94. 2. sz.)

Szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe a
Magyar Egyházzene
című folyóiratot.

Előfizetési díj egy évre 800 Ft, a Magyar Egyházzenei Társaság tagjainak 600 Ft.

Szerkesztőség:
Déri Balázs felelős szerkesztő,
Enyedi Pál, Farkas Zoltán, Kemény Kinga szerkesztők.

A szerkesztőség és a kiadóhivatal levelezési címe: 1093 Budapest, Lónyai u. 3. V/2.

ÖKUMENIKUS ÉNEKJEGYZÉKEK

az evangélikus, református, baptista /A hit hangjai/
és ökumenikus /1981/ énekeskönyvek alapján

A/ EGYÜTT ÉNEKELHETŐ KÖZÖS ÉNEKEK

/általában közös dallam, közös szöveg – v.elt.: verszakok száma eltérő/

Ev.	Ref.	Bapt.	Ökum.	Megjegyzés	
Ajtódnál valaki megáll	552	–	–	26	–
A keresztfához megyek	207	–	69	38	–
Áldjad én lelkem a	57	264	12	18	–
Áldó hatalmak oltalmába	355	–	–	22	–
Áldott az Isten	145	–	35	–	v.elt.
A mélyből hozzád száll	554	–	–	61	–
A mi szívünk téged óhajt	377	227	–	–	v.elt.
A pünkösdnek jeles napján	235	374	v.ö.C	–	v.elt.
A Sion hegyén, Uram Isten	488	65	349	11	v.elt.
Az én időm, mint a szép nyár	516	366	436	–	v.elt.
Az Úr csodásan működik	328	–	201	12	–
Az Úr szent Bárányára	427	459	144	64	–
Bár szétszakadva él	268	–	–	56	–
Bocsásd, meg Úristen	404	220	–	63	v.elt.
Boldog, kinek a béke	457	–	366	–	–
Csendes éj	167	–	53	–	–
Csordapásztorok	164	–	579	–	1–5. 9.v. közös
Dicsőség mennyben az	168	326	54	35	v.elt.
Dicsőült helyeken	50	278	–	–	1.v. közös
Ébredj, bizonyságtévő lélek	467	396	365	53	v.elt.
Égi csillag tiszta fénye	185	–	376	–	v.elt.
Eltévedtem, mint juh	422	215	–	65	Ök.v.elt.
Erős vár a mi Istenünk	254	390	270	49	–
Felvirradt áldott, szép	217	356	–	–	–
Föld és nagy ég	68	–	–	23	–
Gondviselő jó Atyám vagy	86	277	194	–	v.elt.
Győzhetetlen én kőszálom	379	346	141	–	dallam var.
Hadd menjek, Istenem	521	422	217	77	–
Hadd zengjen énekszó	151	–	39	–	v.elt.
Hallgass meg minket	275	235	–	–	–
Ha reánk tör a homály	559	–	–	54	–
Harsány szó kiált az égbe	493	–	v.ö.B	44	–
Ha te Jézust követed	539	–	676	–	–
Hogyne dicsérném az Istent	53	–	8	14	v.elt.
Imádkozzatok és buzgón kérjetek	88	475	344	66	–
Im nagy Isten, most előtted	430	345	140	–	–
Irgalmazz, Úristen	77	256	199	–	v.e. dall. var.
Isten élő Lelke, jöjj	244	463	128	45	–
Isten szívén megpihenve	266	395	276	58	v.elt.
Itt van Isten köztünk	280	265	319	3	v.elt.
Jer, dicsérjük az Istennek Fiát	363	286	–	–	v.elt.
Jer, dicsérjük Istent	40	v.ö.B	v.ö.B.	4	–
Jer, kérjük Isten áldott Sztl.	232	234	–	–	–
Jézus a jó Pásztor	401	–	–	29	–
Jézus boldogságom	357	v.ö.B.	–	28	–
Jézus él, én is vele	223	–	v.ö.B.	40	–
Jézus, Istennek Báránya	194	339	–	–	v.elt.
Jézus Kr. egy Mesterünk	366	371	–	–	–
Jézus Kr. Mesterünk	398	–	–	31	–
Jézus Kr. szép fényes hajnal	92	485	–	–	v.elt.
Jézus, te égi szép	389	–	507	27	–
Jézus, világ Megváltója	191	342	v.ö.B.	39	v.elt.

Jöjj be, ó mért állasz	139	–	36	–	–
Jöjj, népek Megváltója	131	303	31	–	Ref.v.elt.
Jövel Jézus, lelkem	383	–	34	–	–
Jövel, Szentlélek Isten tarts	230	368	–	–	–
Jövel, Szentlélek Úristen, töltsd	229	370	116	47	szöveg var.
Ki dolgát mind az Úrra	331	v.ö.B.	v.ö.B.	15	–
Kimegy a Magavető	531	–	609	–	v.elt.
Királyi zászló jár elöl	189	v.ö.C.	76	–	v.elt.
Kitárom előtted szívem	147	–	37	–	–
Krisztus Urunknak áldott	158	315	47	–	dall.var.
Lásd, Urunk, egy nap	124	v.ö.C.	–	81	–
Lelki próbáimban	451	338	–	–	–
Már nyugosznak a völgyek	113	503	406	–	–
Megy a pásztor	542	–	669	–	–
Mely igen jó az Úristent	47	255	335	21	1.v.közös
Ments meg engem, Uram	494	364	–	–	–
Mennyből jövök most	150	v.ö.C.	v.ö.C.	36	–
Mi Atyánk, ki vagy	72	v.ö.B	v.ö.B	5	–
Mind adjon hálát	54	160	316	6	v.elt.
Mind célját, mind napjait	453	–	253	–	v.elt.
Mindenek meghallják	322	236	–	–	v.elt.
Minden ember csak halandó	512	405	–	–	v.elt.
Mindenható Úristen	405	213	–	–	v.elt.
Mint a szép híves patakra	76	42	191	7	v.elt.
Mit Isten tesz, mind jó	348	v.ö.B.	v.ö.B.	16	v.elt.
Mondjatok dicséretet	276	196	–	–	v.elt.
Mostan kinyílt egy szép	551	–	578	–	–
Nagy hálát adjunk	48	225	336	–	v.elt.
Ne hagyj elesnem	79	257	–	–	v.elt.
Ne szállj perbe énvelem	412	v.ö.B.	–	69	v.elt.
Ó, felséges Úr, mi kegyes	44	8	20	24	v.elt.
Ó, szeretet Forrása	479	–	389	–	1.3.v. el. 2.v.
Ó, terjeszd ki, Jézusom	120	–	412	82	–
Ó, Uram, bárcsak tüzed égne	468	–	119	–	2.v.nem közös
Örülj, szívem	309	436	298	71	v.elt.
Paradicsomnak te szép	365	337	–	–	v.elt.
Pázsitdombon üldögél	536	–	601	–	–
Semmit ne bánkódjál	261	380	274	–	v.elt.
Sűrű erdő mélyén	537	–	668	–	1.v.közös
Szelíd szemed, Úr Jézus	385	465	166	72	–
Szent, örök Isten	431	v.ö.C.	–	75	–
Szép fényes Hajnalcsillagom	361	v.ö.B.	v.ö.B.	30	–
Szívemet hozzád emelem	321	25	346	10	v.elt.
Tarts meg, Urunk, szent igédben	255	v.ö.B.	–	55	–
Tebenned bíztunk	339	90	428	17	v.elt.
Téged Úristen, mi ker.	41	242	–	–	–
Térj magadhoz, drága Sion	263	394	–	–	v.elt.
Testvéreim javáért	455	–	370	–	más dallam
Tisztítsd meg szíved	460	–	252	74	v.elt.más d.
Új világosság jelenék	258	301	–	–	v.elt.
Uram Isten, siess	80	151	–	52	–
Uram, ó add, ha vándorutam	525	–	461	80	–
Úr Jézus, hozzád kiáltok	75	239	–	–	v.elt.
Urnak szolgái, mindnyájan	46	134	378	25	–
Utas vagyok e világban	518	409	–	–	v.elt.
Várj, ember szíve készen	140	312	–	–	–
Vezess, Jézusunk	443	434	205	–	–

B/ EGYÜTT NEHEZEN ÉNEKELHETŐ KÖZÖS ÉNEKEK

/általában közös dallam, eltérő szöveg – v. elt.: verszakok száma eltérő/

	Év.	Ref.	Bapt.	Ökum.	Megjegyzés
Áldunk téged, Istenünk	42	–	26	–	–
A menny Urának tisztelet	43	–	1	–	–
A szép boldogító	166	–	52	–	–

Az élet nékem Krisztus	504	–	429	–	v.elt.
Az élő Isten járt velem	349	–	411	–	–
Bizony betelik az idő	502	–	444	–	v.elt.
Bűnös lelkem hozád siet	74	179	–	–	v.elt.
Életünkben szüntelen	499	218	–	–	–
Éltem minden dolgában	344	–	182	–	–
Emlékezzél, hogy mi történt	403	386	–	–	v.elt.
Fel útra, ti hívek	163	327	51	–	–
Harsány szó kiált az éjbe	493	–	440	v.ö. A.	–
Hittel nézek keresztfádra	206	–	62	–	más d.k.sz.
Im jászlad mellett	161	329	46	–	v.elt.
Isten nékem erőm	338	275	–	–	–
Jer, dicsérjük Istent	40	267	5	v.ö. A.	–
Jer, örvendjünk keresztyének	318	298	–	–	v.elt.
Jertek, hívek, Jézus elé	138	328	–	–	v.elt.
Jer, temessük el a testet	498	415	438	–	R.v.elt.B:m:d
Jézus boldogságom	357	294	–	v.ö. A.	v.elt.
Jézus él, én is vele	223	–	87	v.ö. A.	v.elt.
Jézus én bizodalmam	369	357	430	–	v.elt.
Jézus Krisztus, dicsértessél	154	–	41	–	v.elt.
Jézus Krisztus, itt vagyunk	274	164	314	–	–
Jézus Krisztus, mi kegyelmes	262	381	–	–	v.elt.
Jézusom, ki bűnös lelkem	418	295	–	–	v.elt.
Jézus, szenvedésedről	204	–	60	–	v.elt.köz.sz
Jézus, világ Megváltója	191	v.ö. A.	67	v.ö. A.	v.elt.
Jöjj, Isten népe, áldjuk őt	156	313	40	/	v.elt.
Készítsd magad, kedves lélek	308	–	291	–	v.elt.
Ki dolgát mind az Úrra hagyja	331	274	193	v.ö. A.	v.elt.
Krisztus feltámadt	213	185	75	41	v.elt.
Légy velünk kegyelmeddel	277	200	339	–	–
Lelkem, vigyázz, készülj fel	441	–	359	–	–
Mélységes mélyből kiáltunk	402	217	137	–	–
Mennyei jó Atyánk	296	–	393	–	–
Mennynek,földnek teremtője	96	–	405	–	v.elt.
Mi Atyánk, ki vagy	72	483	11	v.ö. A.	v.elt.
Mi kegyes Atyánk	483	432	–	–	v.e. más dall
Mint fogadjalak téged	141	–	57	–	v.elt.
Mit Isten akar énvelem	332	271	185	–	–
Mit Isten tesz, mind jó nekem	348	272	196	v.ö. A.	v.elt.
Nagy Isten, néked zeng	59	228	4	–	Bapt. v.elt.
Nékünk született mennyei Kir.	179	282	–	–	v.elt.
Ne szállj perbe énvelem	412	205	–	v.ö. A	v.elt.
Ó, bárcsak ezer nyelvem	63	–	174	9	v.elt.
Ó, drága Jézus	198	340	–	–	v.elt.
Ó, jöjj, ó, jöjj Immánuel	133	–	32	37	v.elt.
Ó, jöjj teremtő Szentlélek	231	373	–	–	v.elt.
Ó, Krisztusfő sok sebbel	200	341	63	–	v.elt.
Ó, maradj velem	121	511	409	–	v.elt.
Ó, maradj velünk, Krisztusunk	259	–	272	–	–
Szentlélek Isten, légy velünk	236	–	120	–	–
Szép fényes Hajnalcsillagom	361	296	99	v.ö. A.	Ref. v.elt.
Tarts meg Urunk, szent igédben	255	233	–	v.ö. A.	v.elt.
Teremtő Istenünk	345	328	–	–	v.elt.
Uram Jézus, én imádságomra	421	441	–	–	v.elt.
Úr Jézusunk, fordulj hozzánk	279	166	315	–	–
Vándorlásunk esztendei	175	–	413	–	v.elt.

C/ EGYÜTT NEM ÉNEKELHETŐ KÖZÖS ÉNEKEK

/általában eltérő dallam, eltérő szöveg – v.elt.: versszakok száma eltérő/

	Ev.	Ref.	Bapt.	Ökum.	Megjegyzés
Adj békét a mi időnkben	291	192	341	–	v.elt.
Adjon Isten jó éjszakát	130	–	708	–	v.elt.
A hold fölkelt az égre	119	502	408	–	v.elt.
Ama nap, a harag napja	495	363	–	–	v.elt.

A pünkösdnek jeles napján	235	v.ö. A.	636	–	hasonló szöv.
Ártatlanság Szent Bárányа	378	335	–	–	v.elt.
Átölelt Isten nagy kegyelme	327	–	163	–	–
Az Úristenre építem	352	269	–	–	v.elt.
Dicséret, tisztesség legyen	56	–	24	–	–
Dicsérjük Istent! Mind, ki	52	391	–	–	v.elt. köz.dal
Dicsérlek Uram, tégedet	94	–	401	–	v.elt. köz.dall.
Eljött hozzánk az üdvösség	320	–	156	–	v.elt.
Eléküldötte az Úr hűséges	132	310	–	–	v.elt.
Én Istenem, én bűnös ember	423	223	–	–	v.elt.
Én Istenem, ha végtelen	407	206	–	–	v.elt.
Én lelkem, útra készülj	209	–	56	–	v.elt.
Győzelmet vettél	388	–	613	–	közös dall.
Hagyd az örök Istenre	342	265	189	–	–
Halleluja! Áldott reggel	281	–	268	–	–
Igaz bíró, nagy Úristen	73	490	–	–	v.elt.
Jézus élte életemnek	201	–	68	–	v.elt.
Jézus hív; Jertek énutánam	438	–	206	–	v.elt.
Jézus legyen jelszavunk	182	–	421	–	v.elt.
Jézus Krisztus, Üdvözítőnk	214	293	–	–	v.elt.
Jöjjetek testvérek	444	455	–	–	v.elt.
Jövel, Szentlélek Úristen, lelk.	234	369	121	–	v.elt.köz.sz.
Keresztfán az Isten Fia	290	–	74	–	v.elt.köz.sz.
Két tanítvány indul útnak	221	–	90	–	–
Kihez folyamodtam	413	226	–	–	v.elt.
Királyi zászló jár elől	189	344	v.ö. A.	–	v.elt.
Ki tudja, mily közel végórám	513	–	427	–	v.elt.
Krisztus ártatlan Bárány	188	184	–	–	v.elt.
Krisztus, ki vagy nap és világ	209	500	–	–	v.elt. köz.sz.
Krisztusunk ma született	260	–	567	–	v.elt.
Lásd, Urunk, egy nap	124	343	–	v.ö. A	köz. dall.
Látod, Isten életünket	78	428	–	–	–
Legelső érzésem legyen	100	–	401	–	v.elt.
Légy csendes szívvel	340	270	190	–	v.elt.
Már elmegyek az örömbe	508	419	–	–	v.elt.
Mennyből jövök most hozzátok	150	316	48	v.ö. A.	v.elt.
Mily nagy az Úr kegyelmessége	58	–	18	–	v.elt. köz.d.
Mit használ keresztyénségem	448	–	262	–	v.elt.
Most zengjen hálaének	181	–	420	–	v.elt.
Ne csüggedj el, kicsiny sereg	260	393	–	–	–
Nem hagyom el Jézusom	367	–	224	–	–
Nincsen több más, csak őt	193	–	92,132, 312	–	közös dall.
Ó, áldandó Szentháromság	83	210	–	–	v.elt.
Ó, nagy Isten, sok a vétkem	408	206	–	–	v.elt.
Szent örök Isten	431	251	–	v.ö. A.	közös dall.
Szép karácsony ünnepén	173	318	–	–	közös dall.

Összeállította:
Marschalkó Gyula
ny. lelkész

A zenei nevelés mai problémájáról

—

kommentár nélkül.

„...SOKAN ÉLNEK MÁSKÉPPEN..."

Sipos Ete Álmos

A sátánizmus

Az elmúlt évek lelki-szellemi áramlatainak hullámain hazánkban is megjelent egy különös jelenség, melyet sátánizmusnak neveznek.

Az átlagember számára eddig ismeretlen jelenséggel azért kénytelenek foglalkozni egyre több fórumon, mert a sátánizmus a társadalmi szubkultúra világából kilépett és – ha praktikáival nem is – de eszméivel elérte az ifjúság egy részét már falunkban is. A kriminalisztika és a pszichiátria világszerte "belebotlik" e jelenségbe, keresve a magyarázatot és megoldást.

Önkritikusan kell megjegyeznünk, hogy e kérdésben újra lemaradtunk és a 24. órában foglalkozunk vele.

1. A sátánizmus lényegét sem lehet megérteni a történeti gyökerek ismerete nélkül, ezért pár szót erről is szóljunk.

1. 1. A Sátán személyével és a vele lehetséges kapcsolat tiltásával először a Bibliában találkozunk. Az Éden-kertben megjelenő kígyó mögött a Sátán, Isten ellensége áll. A Biblia tanítása szerint a bálványimádás veszélye abban van, hogy az Sátán-imádás! (1Kor 10:20). Pl. a Moloknak bemutatott gyermekáldozat célja tulajdonképpen a Sátán megnyerése. Az 5Mózes 18:9-12-ben; 3Mózes 19:31-ben; 3Mózes 20:6-ban olvasható súlyos szankciók arra hívják fel figyelmünket, hogy az embert kezdettől fogva kísértette az, hogy a Sátánnal direkt kapcsolatot teremtsen.

A keresztyénség történetével párhuzamosan fut az első századoktól napjainkig a Sátán-kultusz valamilyen ajánlata és gyakorlata. Azonban a Sátán-imádat soha nem nyert legalitást és nyilvánosságot, hanem megmaradt a földalatti, titkos (okkult) szervezetek szűk keretei között.

1. 2. A Sátán személyének nyílt elismerését, sőt nyílt isteni imádatát először a Francia Forradalom hozta (1789).

Abbé BARNUEL francia történetíró szerint a Francia Forradalom szellemi előkészítői között fontos szerepet játszott egy Ordo Templi Orientis (Templomi lovagrend) nevű titkos szervezet, mely keresztyénellenes, sátánimádó szervezet volt. Ők szervezték azt a párizsi "istentiszteletet" a forradalom után, melyre a templomba érkezők a földre fektetett kereszten, azt megtaposva, léphettek be a templomba, ahol az oltáron egy mezítelen nő feküdt, mellette a kehelybe gyermekvért öntöttek, s az imádságban Isten és Jézus neve helyett mindig a Sátán nevét kellett mondani. A forradalom bukásával ugyan újra illegalitásba szorul a sátán-imádás praktikája, de jelzés-értéke megmarad.

1. 3. Új és döntő fordulatot e tekintetben az 1960-as évek hoztak, az USA-ban. A régi mozgalom újra fellángol és a vallásszabadság ürügyén nyíltan polgárjogot követel és kap.

Anton Szandor LAVEY (amerikai állatidomár) 1960-ban megalakítja és államilag regisztráltatja a SÁTÁN EGYHÁZÁT. A szakirodalom neo-sátánizmus névvel jelöli eme mozgalmat. Lavey két fontos könyvet ír, melyek mindmáig meghatározói sátánizmusnak: a "SÁTÁN BIBLIÁ"-ját, melyhez használati utasítást nyújt a "SÁTÁNISTA RITUÁLÉ" c. könyve.

A sátánizmus elterjedésében azonban döntő szerepe volt a zenének. Mégpedig a Rock and Roll utódaként keletkezett "hardrock" muzsikának, illetve a BEATLES EGYÜTTESNEK. Az együttes tagjaiból többen is okkult szervezetek, pogány vallások tagjai voltak, aktív spiritiszták, akik dalaik nagy részében a Sátánt és a démonvilágot dicsőítették és hallgatóikat a Sátán imádására szólították. A Rolling Stones már 1967-ben kiadott egy nagylemezt: "Their Satanic Majasties Request" (Őfelsége, a Sátán kívánsága) címen. Ehhez a lemezhez tartozik híres daluk: "Symphathy for the Devil" (Vonzódás az ördöghöz). Amikor Mick Jagger 1969-ben 300 ezer néző előtt bemutatta ezt a dalt, a résztvevők egy része eksztatikus állapotban az emberekre rohant és leszúrtak egy 18 éves fiút. A Sátán-kultusz vonalát vitte tovább Ozzy Osbourne, aki 1969-ben megalakította a Black Sabbath nevű együttest, melynek világhírűvé lett lemezein és lemezborítóin is nyílt propaganda folyik a Sátán-imádás mellett. De sok más híres együttes is: AC/DC, SEX PISTOLS, THE EAGLES, stb. fontos szerepet játszottak abban, hogy a sátánizmus hatalmas erővel terjedjen az ifjúság körében.

2. A sátánizmus tanítása. A neo-sátánizmus tanításának gyökerei századunk legnagyobb okkultistájáig nyúlnak, akit Aleister CROWLEY-nak hívtak (1875-1947). Crowley angol származású ember volt, a Cambridge-i egyetemen tanult, majd tanulmányai befejezése után beutazta a Távol-Keletet, ahol a legsötétebb okkult praktikákkal ismerkedett meg, azokban aktívan részt vett, s hazatérve több könyvet írt erről a kérdésről.

Házánál Sátán-imádó, spiritiszta szeánszokat tartott, homoszexuális orgiákat rendezett, végül kábítószer-mérgezésben halt meg borzalmas körülmények között, megőrülve. Könyveiben nyíltan leírja, hogy életcélja "a keresztyén vallás tönkretétele". Hitvallása így hangzott: "Légy erős, ó ember! Kövesd kívánságaidat! Élvezz mindent, amit megkívánsz! Ne félj, nincs Isten!"

Írásaiban kifejti, hogy a démonok az ember barátai, akiket meg lehet nyerni magunknak, mégpedig megfelelő áldozat bemutatásával. Legjobb erre a célra feláldozni egy "magas, ártatlan, értelmiségi családból származó fiú-gyermeket!" Ő hirdette meg azt a gondolatot, hogy az ifjúság megnyerésének titka három eszköz szabad használatában van. Meg kell kínálni őket: a szabad szexszel, a kábítószerrel és a keleti eredetű okkult, erős ritmusú zenével. Crowley lelkes olvasója és követője volt A. Sz. Lavey, a Sátánista Egyház megalapítója, to-

vábbá Kennety Anger a Rolling Stones együttes "guru"-ja. A sátánizmus tanítását Lavey: Sátánista Bibliájában találhatjuk.

Lássunk néhány alapelvet:

a/ A Sátán az élvezetet képviseli az önmegtartóztatással szemben.

b/ A Sátán a valódi életet valósítja meg az álmodozás helyett.

c/ A Sátán barátságos azokhoz, akik neki szolgálnak.

d/ A Sátán bosszút követel, nem pedig a "másik orca" odatartását.

e/ A Sátán vállalja a felelősséget azokért, akik a maguk felelősségére élnek.

f/ A Sátán minden bűnt megenged, mivel egyedül ez vezet testi-lelki kielégülésre.

Lavey könyveiben tombol Jézus Krisztus és Isten ellen. Dicsőíti a szexualitás minden perverz formáját és a szadizmus minden megnyilvánulását megengedhetőnek tartja. A "Sátánista rituálé"-ban kifejti, hogy az általa előírt ceremóniák gyakorlása nyomán az ember hatalmat kap saját sorsa felett. A sátánista irodalom könyvcímei félrevezetőek a gyanútlan olvasók számára. Íme néhány: Mózes 6.7.8. könyve, Salamon kulcsai, Énók könyve, stb.

3. A sátánizmus szertartásai

3. 1. A fekete mise. Lényege: Krisztus áldozatának meggyalázása és kigúnyolása. A szertartáson az oltárra mezítelen nőt fektetnek, testére festve a sátánista szimbólumok valamelyikét, így idézve meg a démonokat. Az imádság: Isten káromlása, a szavakat visszafelé olvasva ejtik ki. Az áldozati kehelybe gyemekvért tesznek.

Szertartásaikon (ember)áldozatokat mutatnak be, olykor élve megcsonkítják őket, és gyermekekkel végignézetik a szertartást.

Miért? – Így akarják a Sátánt megnyerni, neki helyet készíteni, hogy átvegye az univerzum feletti uralmat.

3. 2. Szexmágia. Mindenféle perverzitást gyakorolnak, állatokkal közösülnek, mert ezáltal is kedvében lehet járni a Sátánnak, aki erőt, védelmet nyújt számukra, (Lásd: Baál kultusz!) 1989 áprilisában a mexikói Matamoros-ban pl. 15 ifjú holttestét ásták ki a nyomozók. Fejüket levágva egy üstben találták meg egy kecskefejjel, vérben úszva. Kiderült: egy kábítószeres sátánista csoport tagjainak áldozata volt ez, a Sátánnak, hogy védje meg őket a rendőröktől. Vagy sokan emlékeznek még a hasonló indítékú Manson-féle gyilkosságra 1969-ben.

3.3. Rock-koncertek. – Már említettük, hogy a sátánista eszmék terjesztésének fontos eszközei a rock- és beatkoncertek. Az ún. heavy metal, black metal muzsika a sátánizmus propagálói. Fontosabb együttesei: Slayer, Possessed, Metallica, vagy itthon a Pokolgép stb. Ennek a muzsikának szövegei bestiálisak, a totális anarchia szószólói, nyomdafestéket nem tűrőek. Egy nyugati tanulmány megállapítja, hogy a kemény rock életforma, s nem zenei stílus!

Már említettük, hogy a sátánizmus és spiritizmus között igen szoros kapcsolat van, s ez magyarázza is, meg fokozza is destruktív hatását. Nem lenne felesleges megismerkedni a sátánizmus leggyakrabban használt szimbólumaival sem, melyet sok fiatal gyanútlanul és büszkén visel nyakában, trikóján, szobája falán, stb.

Tanulmányunkban nem kívánunk foglalkozni a jelenlegi magyar helyzettel, részben azért, mert nem állnak rendelkezésünkre a rendőrség erre vonatkozó adatai. A rendőrség ezirányú diszkréciója különben indokolt és érthető, hiszen a fent elmondottak hatása is destruktív és félelmet indukál. E tanulmány írójának személyes tapasztalatait pedig a gyónási titok védi. Annyit azonban bátran állíthatunk, hogy a sátánizmus tanításai és szellemisége hazánkban is megtalálható, terjednek. Extrém formái a szubkultúra, a galerik világában jelennek meg, de az eszmék, az életformát alakító szellemiség, s a devianciát okozó lelki-pneumatikus hatások és erővonalak túllépik a szubkultúrák határait, s fertőzik az egész ifjúságot.

4. A sátánizmus bibliai kritikája.

Mivel e tanulmány lelkipásztoroknak íródik, feltehetnénk a kérdést, van-e ezek után még szükség, hogy kritikát adjunk?

Úgy gondoljuk, igen! A sátánizmus jelenségét több oldalról és több szempontból vizsgálják minden társadalomban. Vizsgálják szociológusok, pszichológusok és a kriminalisztika szakemberei is. Szerintük a jelenség főbb okai: elmagányosodás, egoizmus, a modern pedagógia értéksemleges nevelési elvei, melyek bizonytalanságot szülnek, kábítószer-szindróma, ideológiai vákum, neurotikus, deviáns egyedek kiútkeresése, stb. Úgy érzem, – hogy most már a magam nevében is szóljak –, a fenti magyarázatok még az alapos kérdezőt sem, hát még egy hívő lelkigondozót, nem elégítik ki!

Mert: miért öl valaki, ha szeretetre vágyik? Ha agresszív valaki, miért fordul a kereszt ellen, ahol bőven volt szadizmus és agresszivitás? Mi a magyarázata annak, hogy a sátánizmus soha nem fordult a buddhizmus, az iszlám, a marxizmus vagy a materializmus ellen? Mi a magyarázata az irracionális kegyetlenkedéseiknek? Mi az oka és magyarázata annak, hogy bírósági tárgyalásokon az elfogott sátánisták "belső kényszerre", "hangokra" hivatkozva védekeznek?

Hazudnak ilyenkor, vagy igazat mondanak? Mi a magyarázata annak, hogy a sátánizmus jelensége "fittyet hány" minden materialisztikus magyarázatra, s jócskán túllépi a racionalitás határait! A sátánizmus jelensége a Biblián tájékozódó lelkipásztor számára két fontos bibliai tanítást húz alá nyomatékosan. Az egyik az, hogy van Sátán, aki élő személy és igen nagy hatalom. Ezt a tényt a Biblia első lapjától az utolsóig egyértelműen tanítja. A másik fontos tanítás, hogy a Sátánnal – éppúgy, mint Istennel – direkt-kapcsolatba lehet lépni! Ezt az utat azonban Isten lezárta az ember előtt tilalmaival (5Móz 18:9-19; 3Móz 20:6; 1Sám 15:23; 1Krón 10:13; ApCsel 19:18-19; Jel 21:8; 22:15 stb.). Aki e tilalmak ellenére mégis a lezárt utakra lép, az találkozni fog a Sátán félelmes, pusztító hatalmával ill. annak következményeivel. A lezárt utakat a biblia részletesen megnevezi: ezt nevezi a szakirodalom okkultizmusnak, mely összefoglaló neve a mágia (varázslás), a mantika (jóslás) és a modern bálványimádás hármas nagy területének. Az okkultizmus (melynek minden formáját Isten utálja!) átjárja kultúránkat, egyházi életünket és olykor teológiánkat is, mind a mai napig tabu. Pedig az okkultizmus alapos ismerete nélkül hogy tudunk megkötözötteket lelkigondozni?

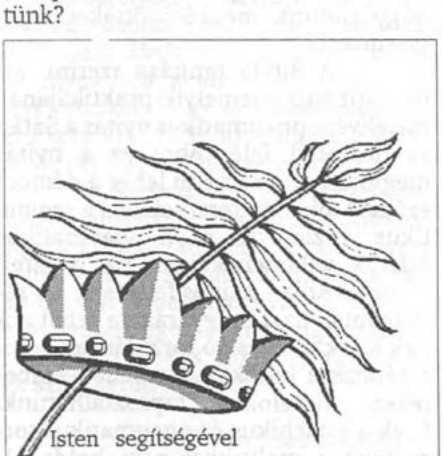
A Biblia tanítása szerint az okkultizmus bármelyik praktikájának cselekvése pneumatikus nyitás a Sátán és démonai felé. Ahol ez a nyitás megtörténik, számolni lehet a démoni erőhatások manifesztációival a szomatikus, pszichikus és a pneumatikus szférák valamelyikében. Ezt a tételt demonstrálja – sajnos fényesen – a sátánizmus. Ez a magyarázata tehát annak a sokféle ijesztő torzulásnak, amit a sátánista körökbe keveredett embereken, fiatalokon tapasztalhatunk. Ezek a pszichikus és pneumatikus torzulások – melyekkel nem boldogulnak a pszichiáterek sem – csúnyán rácáfolnak arra a tréfás könnyelműség-

re, amivel a Sátánról szóló bibliai tanítást akár társadalmunk, akár egyházunk kezeli! Az a tény, hogy a Jelenések könyve az okkultizmus kérdésével több helyen is foglalkozik arra utal, hogy e jelenség végigkíséri az emberiség történelmét. Ezért kellene e témával teológiai és lelkigondozói szempontból is sokkal komolyabban foglalkoznunk.

Természetesen e kérdésről mindig a krisztológia fényében kell beszélnünk, annak az örömhírnek fényében, hogy Jézus Krisztus legyőzte a Sátánt, aki megvert ellenség. A Biblia szerint ma a Kígyó végső vonaglása folyik. Azonban azt is látnunk kell világosan, hogy a "győzelem" szoteriológiai fogalma nem a fizikai megsemmisítést jelenti! A Sátán legyőzetett, de nem szűnt meg! Mint sebzett oroszlán, mely vesztét érzi "szertejár, keresvén, kit elnyeljen...!" Ha ezt értjük, rögtön világossá válik az is, hogy miért támadja a sátánizmus éppen a keresztyénséget, mi baja a tízparancsolattal. Mi értjük, hogy ki az, aki arra kényszeríti az érintett fiatalokat, hogy öljenek! (J. Lennon gyilkosa is erre hivatkozott a bíróságon!) A Biblia tanításának fényében értjük jól a sátánisták kegyetlenkedéseinek okát, sőt azt is, hogy végül egyetlen fiatal sem talált megbékélést ebben a mozgalomban.

Abban is biztosak lehetünk, hogy a legtöbb sátánistának fogalma sincs arról, hogy mit csinál, illetve, hogy milyen területre lép, amikor elkezdi gyakorolni e vallás szertartásait. Ez egyébként az okkultizmus egyéb szertartásaira is jellemző! Legtöbben egy "jó bulira" készülnek és nem tudják, mi lesz a következménye! Szinte valamennyien a tudatlanság áldozatai!

5. Ezért különösképpen is kell, hogy foglalkoztasson bennünket lelkipásztorokat a kérdés: mit tehetünk?

Isten segítségével
hatalmas dolgokat viszünk véghez,
ellenségeinket ő tapossa el.
Zsolt 60:14

Ha valahol érvényes az ige józanító figyelmeztetése, akkor itt igazán: "nem test és vér ellen van nékünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen... a gonoszság lelkei ellen.." (Ef 6:12). Ez azt jelenti, hogy a sátánizmus kérdését nem lehet rendőrségi intézkedésekkel és elmegyógyintézeti kezelésekkel megoldani!

A pneumatikus támadásokat pneumatikus eszközökkel lehet csak kivédeni. A legfontosabb, amit tehetünk a prevenció, a megelőzés. Ez azt jelenti, hogy világos tanítást kell adnunk a felnőtteknek, szülőknek, nevelőknek éppúgy, mint a gyermekeknek az okkultizmusról. Megdöbbentő a tudatlanság és tájékozatlanság e téren! Mondjuk el az embereknek, hogy mit tanít a Biblia erről a kérdésről! Vegyük végre észre, hogy immáron évtizedek óta igen jól körvonalazható okkult szellemi hullám árasztja el különösképpen is a keresztyén világot, melynek szennyes hullámai átitatják kultúránkat, sőt vallásos életünket is! Korunk meseírói nyíltan vallják, hogy meséik célja: megismertetni a gyermekeket az okkult világgal. Filmek tucatjai készülnek ilyen céllal. A videofilmek tekintélyes százaléka okkult üzenetet hordoz! Ha a gyermekek ezen a lelki eledelen nőnek fel, s erre a hullámhosszra állnak rá, később érthető módon, különös "érzékkel" nyúlnak a horoszkóp-irodalom, asztrológia, álmoskönyvek, sci-fi irodalom után, s kapván kapnak a transzcendentális és egyéb meditációk, az agykontroll, s a spiritizmus vonzó ajánlatai után. Az ilyen módon beetetett fiatalt persze, hogy vonzzák a sátánista hard rock és metal-muzsika okkult szövegei és az a "légkör", az a szellemiség, amit ez a jelenség minden területen sugároz!

Óriási hibát követ el az a lelkipásztor, aki ezt a kérdést bagatellizálja, bolondságnak nevezi, vagy éppen egy legyintéssel elintézni véli, amire már volt és van elég példa! Sajnos, lelkipásztorok gyermekei is belekeveredtek már ilyen közösségekbe. Talán ezeknek a szülőknek kellett volna megírniok ezt a tanulmányt is, hogy felmérhessük e kérdés súlyát!

Nem véletlen tehát a Biblia súlyos és kemény "szankciólistája" az okkultizmus minden gyakorlójával szemben! – Isten védeni akar! Talán sikerült érzékeltetnem az elmondottakból azt is, hogy mennyire fontos gyermekeinknek és a szülőknek is a zene szerepéről beszélni! Az 1960-as évektől egyre világosabban kiderül, hogy az átlag ifjúság zenéje manipulatív zene, melyek segítségével rövid idő alatt extázisba lehet "segíteni" egy nagy tömeget is.

Jól tudta ezt Crowley is, az említett okkultista, a Beatlesek egyik szellemi példaképe. Természetesen, aki erről a témáról akar ma szólni az ifjúságnak és a kemény rock ellen beszél, számolnia kell a legkeményebb ellenállással. (Egy tévéinterjúból, melyet e témában készítettek velem, teljes egészében kihagyták a sátánizmus és a rock muzsika kapcsolatáról mondott szavaimat!) Ez is jelzi, hogy milyen "éleslövészet" folyik e területen!

Kérdés: megtehetjük-é, hogy hallgassunk, amikor látjuk a veszedelmet? Az elmondottakból következik, hogy kötelességünk figyelmeztetni a szülőket arra, hogy idejében válogassák meg gyermekeik olvasmányait, szerettessék meg velük a szép muzsikát, ellenőrizzék azokat a filmeket, videókat, melyeket gyermekeik néznek. És figyeljenek gyermekeik baráti körére is!

Rendkívül fontos, hogy a reánk bízott gyermekek megismerjék ne csak a Biblia tartalmát, hanem tisztában legyenek annak kijelentés voltával és abszolút isteni tekintélyével. Azzal, hogy amit ott olvasunk Isten tulajdon szent szava, ami egyrészt véd bennünket minden gonosztól, másrészt pedig nem lehet következmények nélkül ellene vétkezni.

Végül röviden pár szót arról is ejtsünk, hogy mi a teendőnk, ha olyan fiatallal beszélünk, aki a sátánisták hálójába került, s abban aktívan részt vett? A lelkigondozói beszélgetésben feltétlenül ki kell derülnie annak, hogy a Sátán imádása, segítségül hívása súlyos bűn Jézus Krisztus ellen, amiért bocsánatot kell kérni! A Sátán imádása istenkáromlás! Aki ebben vétkezett, szakítson meg minden kapcsolatot ezekkel a körökkel, égesse el az ott használt irodalmát, s kérje Jézus Krisztus oltalmát! Ha valakinek a kérdésben nincs világossága, kérjen segítséget olyan lelkésztestvértől, akinek adatott ez a kegyelmi ajándék, hiszen nem mindenki járatos a megkötözöttek lelkigondozásában.

Befejezésül csak annyit: a sátánizmus kérdését az okkultizmus kérdésétől elkülönítve tárgyalni és kezelni teológiai dilettantizmus. Egy mérgező gyümölcsöt termő fa ágának csúcshajtásait vagdosni és várni, hogy véletlenül majd megjavul ettől az akciótól a fa, hasonlóképpen balgaság lenne. Ha nem merünk az okkultizmus fájához hozzányúlni, hiába kritizáljuk a sátánizmust!

Református Egyház

Ismét egy napjainkban még kevesbé ismert szektáról adunk hírt. Ezt az írást a Szerző akadémiai szakdolgozatának egyik alfejezeteként írta meg. A szekta működéséről és életéről feltárt adatok késztessenek mindannyiunkat fokozott felelősségvállalásra, hogy az Úr által ránk bízott nyáj biztonságban készülhessen visszatérő Ura, az Úr Jézus Krisztus eljövetelére.
A Szerző a témával kapcsolatos kutatásait még nem fejezte be, reméljük munkájának további gyümölcsei is gazdagítják a szolgálatban forgolódókat.

Dan László

MOON EGYESÍTŐ EGYHÁZA

Bár ismereteim, és a számomra hozzáférhető irásos anyag a szekta mélyebb tanulmányozásához nem elegendő, a meglevő anyagot azonban nagyon fontosnak találom beépíteni ezen dolgozat keretei közé. Fontosságuknak az adhat magyarázatot, hogy a szekta tagjai jelen vannak szinte minden nagyobb városban. Az anyaggyűjtési időszakban lehetőségem volt találkozni velük. Képviselőik még nagyrészt külföldiek, de erős a törekvésük, hogy minél hamarabb magyar embereket képezzenek ki, és tegyenek használhatóvá a közösség eszméinek terjesztésére. Ezek az információk, s a személyes tapasztalatok késztettek arra, hogy a meglevő anyagot feldolgozva lehetőséget teremtsek e témában való további kutatásra.

Története

A szekta alapítója: San Myung Moon, született 1920-ban Changjuban (ma Észak-Korea). Presbiteriánus családban nevelkedett, majd ő is ennek a közösségnek lett a tagja. 1948-ban az egyház kizárja tagjai közül, "szektáriánus tevékenysége" miatt. Moon magánéletében számos olyan dolgot láthatunk, amelyek megkönnyítik számunkra a szekta megítélését és kezelését. Csupán a házasságait és válásait nézve felvetődik a kérdés, hogyan lehet egy ilyen embernek hitele az őt követők előtt.

Házasságai: 1940. Choe Sung Kil
1955. Kim Myung Hee
1960-tól Hak Ja Han

Az Egyesítő Gyülekezet alapítási dátuma 1954. május 1. Az azóta eltelt 40 év alatt számos országba eljutott a szekta tanítása. Ma már egy világméretű szervezettel állunk szemben. A 90-es évektől egyre intenzívebben vannak jelen Kelet-Európában, és természetesen hazánkban is kifejtik tevékenységüket.

Tanításuk

Moon tanításának lényege: Ádám és Éva bűnesete miatt az emberiség megváltóra szorul. Látásuk szerint a megváltás Jézus feladata lett volna, azonban ezt a feladatot korai halála, valamint nőtlensége miatt nem tudta megvalósítani.

Tanítványai szerint Moon és jelenlegi felesége az új Ádám és Éva. Hirdetik, hogy Moon a visszatért Krisztus. Iratukban a következő címekkel tisztelik követői:

- az univerzum győztese és a teremtés ura,
- Isten Fia és a Sátán legyőzője,
- tiszta és tökéletes Isten Fia.

Szent könyvük: Az isteni principiumok. Ezt kijelentésforrásnak tekintik köreikben. Ebben a könyvben találkozhatunk néhány olyan gondolattal, ami a kívülről szemlélődő számára is megdöbbentő. Teljes mértékben jogosnak tartják a két világháborút, és szentesítik is azt. A zsidóüldözést kívánatosnak tartják. "A hatmillió meggyilkolása Németországban jogos volt, mert a zsidók Jézust megfeszítették."

Teológiájukat erős koreai nacionalista ideológia színezi. Miszerint a koreai nép egyidejüleg Isten és a Sátán frontvonala; minden nemzetnek szolgálnia kell; az utolsó időkben koreai lesz a világnyelv.

A belső használatra szánt bizalmas szövegekben Moon totális engedelmességet és alávettetést követel tanítványaitól. Meghatározza, hogy a pénzszerző csoportoknak mennyi pénzt kell havonta összegyüjteni (példaként nézzük meg az Egyesült Államok-beli helyzetet, ott négy személy havi feladata 12.000 USD). A Messiásnak gazdagnak kell lenni, ez áll tanítása középpontjában.

Tanításaiban javasolja a világvallások és a kereszténység manipulálását. Sajátos küldetéstudata révén végcélként olyan teokráciát jelöl meg, amelyikben a döntő hatalom a megváltó (Moon) kezében van. Ennek a végcélnak az elérését szolgálja a gazdasági birodalom felépítése is.

Módszereik

A szekta fő célpontjának az értelmiségi fiatalokat jelölte meg. Így főleg az egyetemistákat környékezik meg különféle praktikákkal.

Térítési módszerük legegyszerűbb formája: járókelők leszólítása az utcán.

Jól bevált módszerük az, amikor "szakkonferenciákat" szerveznek. Ezeket legtöbbször látszólag közömbös témákból tartják.

A kiscsoportos beszélgetések a kiszemeltek meggyőzésére szolgálnak. Több esetben szerveznek egy-négy hetes tanfolyamokat, amelyeknek a célja a teljes izoláció és fanatizálás. Az általuk kiszemeltek közül a legtehetségesebbeket külföldi ösztöndíjjal, és költségeik teljes megtérítésével próbálják megnyerni a szekta számára.

A közelmúlt egyik példája is bizonyítja azt, hogy mennyire valóságosak az előbb említett dolgok. A Debreceni Orvostudományi Egyetem négy diákját utaztatták ki ilyen módszerrel az Egyesült Államokba. A hidegzuhany azonban kint érte őket, amikor nyilatkozatokat akartak velük aláíratni. A fiatalok azonban - valami furcsa megérzésre hallgatva - nem írták alá a nyilatkozatokat. Azóta újra itthon vannak és folytatják tanulmányaikat.

A szekta nem árulja el a kiszemelt áldozatok előtt igazi célját, hanem különböző "fedőszervezetek" révén igyekszik a társadalomba behatolni.

Kutatásaim alatt találkoztam egy budapesti szervezettel, akik munkájuk folyamán közel 300 álcázott moonista organizációt regisztráltak. Csupán két esetet ragadjunk ki a sorból:

- a Budapesti Műszaki Egyetemen működő CARP,
- a Művelődési Minisztérium Oktatáskutató Intézet igazgatója (Dr. Kozma Tamás) által is képviselt Professzorok Akadémiája a Világbékéért.

Megdöbbentő azt látni, hogy ezek a szervezetek hazai és külföldi konferenciákra úgy hívnak meg neves politikusokat és értelmiségieket, hogy azok valójában nem tudják, hogy jelenlétük csupán a szekta hitelesítését szolgálja.

Látnunk kell, hogy amikor ezen szekta tevékenysége ellen harcolunk, milyen hatalmas erőkkel állunk szemben. Milliárdos gazdasági vállalkozás az, ami tulajdonképpen az alapját képezi ezen szektának.

Az elmúlt években számos szülői panasz érkezett a szektákkal foglalkozó különböző szervezetekhez. A szülők beszámoltak arról, hogy gyermeküket az iskola előtt szólították le. A találkozásnak az lett a végeredménye, hogy a gyermekek otthagyva iskolájukat kommunákba költöztek.

A felsőoktatási intézményekben tevékenységük igen intenzív. A Gödöllői Agrártudományi Egyetemen több indoctrinációs hetet rendeztek, amit félrevezető módon "keresztény hétnek" propagáltak.

Tevékenységük egész Kelet-Európára kiterjed. Magyarországról 1992-ben 40 egyetemistát vittek "tanulmányútra" az USA-ba.

Egy példával szeretném illusztrálni felháborító tevékenységüket. 1992-ben 25 magyar egyetemistát vittek ki Szöulba, hogy tömeges esküvőn a sportstadionban Moon úr válassza ki párjukat és eskesse meg őket. Teljesen nyilvánvaló a szekta törekvése, teljesen szétrombolni a nyelvi és nemzeti gyökereket. Így ezek a gyökértelen, becsapott fiatalok a szekta tökéletes eszközévé lesznek.

A megnyilvánulásokból érzékelhető, hogy nemcsak hazánkban, hanem a fejlett nyugati társadalmakban is feszültséget okoz a jelenlétük és a tevékenységük. A The New York Times (92.12.30), a Das Magazin (1993.01.16) beszámolnak szülői tiltakozásokról, a szekta körében gyakorolt agykontrollról, a botrányos tömeges házasságokról, a verbuválás csalárd módszereiről, valamint némely egyházi "együttmunkálkodóról".

A Moon szekta jelentős erőket mozgósít annak érdekében, hogy tevékenységüket folytathassák. Szinte állandóan propagandisztikus írásokat juttat el a parlament emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottságához, valamint az országgyűlési képviselőkhöz is.

Az Egyesítő Gyülekezet az egyik fő szervezője a destruktiv kultuszok összehangolását szervező mozgalomnak. Jellemző példa erre a "bizalmas" jelzéssel kiadott meghívó frankfurti konferenciájukra. Ezen a konferencián a Krisna, Bhagwan, Moon, Scientology csoportok együtt dolgozták ki "vallásszabadság" ürügyén összehangolt stratégiájukat.

Élet JEL
Baptista ifjúsági lap

Kedves Szolgatársak!

Kérjük, hogy a lapban található Életjel hirdetést tegyék ki a gyülekezeti faliújságra, s ha lapunkat hasznos olvasmánynak ítélik, ajánlják a testvérek figyelmébe!

Segítségüket szerkesztőtársaim nevében is előre köszönöm.

Boltos Péter
szerk.

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE

Gyűjtötte, válogatta: dr. Gerzsenyi László

Plutarkhosz görög életrajzíró mondta: "Megtanultam, hogy a harag nem gyógyíthatatlan, ha valaki meg akar belőle gyógyulni." Harag

•

Egy bombázó legénysége kényszerleszállást végzett az óceánon, és egy gumitutajon mentette az életét, amin magukkal tudtak vinni bizonyos élelmet és ivóvizet. A hatodik napon, amikor a vizük elfogyott, az egyikük ezt mondta: "Imádkozzunk!" A hetedik napon biztonságosan megérkeztek az egyik malájziai szigetre. Ott az egyik katona ezt mondta a riporternek: "Amikor beléptem a hadseregbe, azt gondoltam, hogy keresztyén vagyok. Most már tudom, hogy az vagyok. Ez az élményem megtanított arra, hogy a Csendes óceánon hányódó gumitutajon nincs helye az ateizmusnak." Hitetlenség

•

Egyszer egy erdész együtt sétált városban lakó testvérével a város legforgalmasabb utcáján. Közben hirtelen megkérdezte testvérétől: "Hallod a tücsköt?" A testvére semmit sem hallott a nagy zajban, de az erdész lehajolt, és fölvett a járda betonjáról egy kis tücsköt. Városi testvére csak ámult az eseten, de ezt a magyarázatot kapta a bátyjától: "Minden attól függ, hogy a füled mire képezed ki." Ezután az erdész eldobott egy pénzdarabot a járdán, mire sokan megálltak és keresni kezdték. A fülük edzett volt a pénz zajára, de nem hallotta meg a tücsök ciripelését. Isten szava

•

Valakit megkérdeztek afelől, hogy mit jelentett neki a bemerítés. Ezt válaszolta: "Nagyon sokat jelentett, de nem szabad túl hosszú ideig a víznél maradnunk." Bemerítés

•

Amikor Raffaello egyik nagy festménye elkészült, és először vitték Drezdába, a kastélyban akarták elhelyezni a király jelenlétében. Bevitték a trónterembe, de a teremben a legkedvezőbb helyen maga a királyi trón állt. A király látva a problémát, félretolta a trónust és ezt mondta: "Adjatok helyet a halhatatlan Raffaellonak!" Krisztus

•

Egyszer egy fiatalember azt mondta lelkipásztorának, hogy még sohasem hitt semmiben, amit nem tudott megérteni. Erre a lelkipásztor így válaszolt: "Akkor fiam, a te hitvallásod a legrövidebb, amit valaha ismertem." Hitetlenség

•

Az isztambuli Hagia Sophia mecsetthez vezető folyosón egy nyitott Biblia képe látható ezzel a felirattal: "Az Úr mondta: én vagyok az ajtó; ha valaki énrajtam megy be, életet talál." A mohamedánok meghagyták ezt a feliratot, amikor elfoglalták a keresztyén templomot. Ebben semmit nem vettek észre, ami Jézus Krisztusra utalt volna. Minden mást, ami a keresztyénségre vonatkozott, megsemmisítettek. Jézus Krisztus

•

Amikor Sir Walter Scott író haldoklott, azt kívánta, hogy a veje olvasson neki valamit. Az ifjú megkérdezte, hogy melyik könyvből olvasson, és a haldokló író ezt válaszolta: "Miért kérdezed? Csak egy könyv létezik." Biblia

•

Nankingban a misszionáriusok Újszövetséget osztogattak a japán katonáknak, és az egyik japán tiszt odament hozzájuk és ezt mondta: "Kérlek titeket, ne adjatok több Újszövetséget a katonáinknak, mert ha olvassák kiveszi belőlük a harci kedvet, és többé nem akarnak háborúskodni." Biblia

•

Egyszer Gandhi meglátogatott egy keresztyén templomot Dél-Afrikában. Az ajtónál megállította egy férfi, és azt mondta neki, hogy abban a gyülekezetben nem szívesen fogadják a színesbőrűeket. Azt is közölte Gandhival, hogy vannak más egyházak is az olyanoknak, mint amilyen ő. Azt mondják, hogy azon az estén Gandhi megesküdött rá, hogy soha többé nem lép be keresztyén templomba. Keresztyénség

•

Egy gyülekezet diakónusai összejöttek, hogy megbeszéljék a gyülekezeti munka haladását. Így szóltak lelkipásztorukhoz: "Szeretünk téged nagyon, de azt gondoljuk, jobb, ha visszavonulsz! Ebben az évben egyetlen ember sem tért meg a gyülekezetben." A lelkipásztor ezt válaszolta: "Igazatok van, ez egy nagyon meddő év volt. De úgy emlékszem, hogy egy valaki mégis megtért, a kis Bobby Moffat. De ő annyira törékeny és semmitmondó, hogy azt hiszem, mégsem lehet nagy eredménynek tekinteni." Évekkel később Robert Moffat, a nagy misszionárius visszatért az afrikai misszióмezőkről, és Anglia királya fölállt előtte és levette a kalapját. Mustármag

•

Valaki életének kockáztatásával mentett ki egy kisfiút a vízből. A fiú így hálálkodott: "Köszönöm, uram, hogy megmentett?" Az életmentő ezt válaszolta: "Ez rendben is van, fiam, de szeretném majd látni, hogy érdemes volt téged kimenteni." Kihívás

•

Egy napon hatalmas fekete férfi jelent meg a lelkipásztor irodájának az ajtajánál, különös célból. Beszélgetés közben kihúzott elnyűtt irattárcájából egy megsárgult újságlapot, és odaadta a lelkésznek, hogy olvassa el. Az újságcikk leírta, hogy egy néger megszabadított egy fehér leányt egy csapat támadó kezéből, és utána a nagyváros vezetői kitüntetést adományoztak a négernek. A város pogármestere és vezető tisztségviselői aranyérmet adtak át neki hősiességének megbecsüléseként. A néger ezután belenyult a szíve fölötti belső zsebébe, és kihúzott egy bőrtárcát, majd kivett belőle egy arany kitüntetést, és alig tudta visszafojtani megindultságát. Aztán ezt mondta: "Lelkész úr, vannak olyan napok, amikor nagyon mélyre süllyedek, és már alig bírja lelkem elviselni. Ekkor így imádkozom: »Uram, segíts nekem, hogy olyan jó ember legyek, mint amilyen jónak gondoltak azok a fehér emberek, akiktől ezt az arany kitüntetést kaptam«." Kihívás

A londoni Nemzeti Galériában van a "Kornélia és ékszerei" című festmény, amelyen két asszony beszélget egymással. Az egyikük megmutatja Kornéliának a drágagyöngyeit, és megkérdezi a Gracchus-gyermekek anyjától, hogy mik az ő ékszerei. Kornélia átöleli két fiát és így szól: "Ezek az én ékszereim." Édesanya

●

Egy szombaton az egyik édesanya megkérte a férjét, aki történetesen a statisztikai hivatalban dolgozott, hogy vigyázzon a gyermekekre, amíg elmegy bevásárolni. Mikor visszatért, férje teljesen kimerülten átadta neki a jelentést, hogy mi történt, amíg a felesége távol volt:

14-szer letöröltem a gyermekek könnyeit
16-szor megkötöttem a cipőfűzőjüket
22-szer vizet adtam nekik
Gyermekenként 3 luftballont vettem
A luftballonok átlagos élettartama 12 másodperc volt
34-szer figyelmeztettem a gyermekeket, hogy ne menjenek át az utcán
A gyermekek 34-szer át akartak menni az utcán
Hányszor fogom ezt újból elvállalni? Egyszer sem.
Édesanya

●

Amikor Joseph Scriven menyasszonya vízbe fúlt, a keserűség és reménytelenség hónapjai után egy éneket írt, hogy ezzel tegyen bizonyságot Jézus Krisztusról mint vigasztalóról és teherviselőről: "Ó, mily hű Barátunk Jézus, Minden bajban megsegít!" Krisztus

●

Amikor Clovis, a frankok királya először hallotta Krisztus keresztrefeszítésének történetét, felkiáltott: "Ha ott lettem volna a frankjaimmal, bosszút álltam volna ezért a gonoszságért." Kereszt

●

Selwyn püspök 1840-ben misszionáriusként működött Új-Zélandon a maori kannibálok között. Ezt a levelet írta munkájáról: "Bűnös emberek közt vagyok, akik hozzászoktak a féktelen bűnözéshez ifjúkoruktól kezdve. Ha a bennszülötteknek beszélek a gyilkosságról, a gyermekölésről, a kannibalizmusról és a házasságtörésről, szemembe nevetnek, és azt mondják, hogy olyan gonosznak gondolhatom őket, amilyeneknek akarom, de a felsoroltakat nem tekintik úgy, hogy bármi kárt okoznának nekik. Amikor azonban elmondom, hogy ezek és más bűnök Isten Fiát, a világmindenség nagy Teremtőjét az örökkévaló dicsőségből a földre hozták, hogy testet öltsön, átokká legyen és meghaljon, akkor megnyitják szemüket, fülüket és szájukat, és még többet akarnak hallani róla. Mostanában elismerték, hogy bűnösök, és azt mondják, hogy elhagyják bűneiket." Kereszt

●

Luther Márton traktátust írt a keresztyén szabadságról, amelyben ez olvasható: "A keresztyén a legszabadabb ember a világon, és senkinek sincs alávetve. A keresztyén a legszolgálatkészebb minden ember között, és megalázza magát mindenki előtt." Keresztyénség

●

Dwight L. Moody találkozott egy emberrel egy szállodában, és szokása szerint hirtelen rákérdezett: "Barátom, keresztyén ön?" A megkérdezett ember kicsit meglepődve így válaszolt: "Mit gondol, az vagyok?" Moody ezt felelte: "Nem valami vörösen izzó..." Keresztyénség

●

Booth tábornok, az Üdvhadsereg alapítója, tíz szabályt írt elő a keresztyén életre nézve: (1) Tekintsd testedet a Szentlélek templomának, és tisztelettel, gondossággal bánj vele! (2) Elméd legyen aktív! Gondolj másokra, hogy cselekedj értük valamit! (3) Szakíts időt a megszentelődésre, és naponta olvasd Bibliádat és imádkozzál! (4) Támogasd saját gyülekezetedet! Vegyülj el mások között! (5) Ápold Isten jelenlétét! Be akar lépni életedbe, úgy, amint ezt megengeded. (6) Vond be Istent életed legapróbb részleteibe! Majd természetesen hívod Őt segítségül a baj és a nagyobb problémák idején. (7) Imádkozz a bajban levő világért és vezetőiért, akik a sokféle nemzet sorsát kezükben tartják! (8) Légy hálás Isten áldásaiért, az országért, otthonért, barátokért és számos más áldásért! (9) Úgy dolgozz, mintha minden a munkádtól függne, és úgy imádkozz, mintha minden az imától függne! (10) Ne úgy gondolj a halálra, mint félelmetes erőre, hanem mint valami nagyszerű és új tapasztalatra, amikor találkoznak azok, akik szerették egymást, és valóra válnak a reménységek. Keresztyénség

●

Egy lelkipásztort új gyülekezetbe hívták, ahol ugyanazt a prédikációt mondta el három egymás után következő vasárnapon. Végül az egyik diakónus félrehívta a lelkipásztort, és emlékeztette őt arra a tényre, hogy ugyanazt a prédikációt alkalmazta már három vasárnapon. A lelkipásztor ezt mondta: "Akkor mondok új prédikációt, amikor a gyülekezet tagjai elkezdik gyakorolni ennek az első prédikációnak a tanítását. Keresztyénség

●

"Kinek a prédikációjára tértél meg?" – kérdezték egy fiatalembertől, aki ezt válaszolta: "Senkinek a prédikációjára, hanem édesanyám életének a példájára tértem meg." Megtérés

●

Egy legenda szerint egy mexikói gyülekezet tagjai nagyon sok virágot vittek az oltárra minden karácsonykor. Egy napon, miközben az emberek százai vitték virágaikat a katedrálishoz, egy kislány sírni kezdett, mert neki semmi virágja nem volt. Egy pap rátalált és megkérdezte, hogy miért sír. A kislány sírva mondta: "Nincs semmi virágom." A pap azt ajánlotta neki, hogy szakítson le egy gyomot az útszélről. A kislány csodálkozott, hogy vajon miért kell neki gyomot leszakítania, de úgy tett, ahogy hallotta. Amikor odahelyezte a gyomot az oltárra, a nagy zöld levelek vörös fényben kezdtek ragyogni, és az volt a legszebb karácsonyi virág. Azóta a legenda szerint a mikulás-virág a karácsony virága. Karácsony

●

Néhány évtizeddel ezelőtt egy kis templomot elsöpört egy hurrikán az óceán partján. A gyülekezet úgy érezte, hogy nem tudja újból felépíteni. Aztán egy napon a haditengerészet képviselői odamentek a lelkészhez, hogy megkérdezzék, fel akarják-e ismét építeni a templomot. A lelkész megmagyarázta, hogy nem tudják felépíteni. A haditengerészet képviselője így szólt: "Ha önök nem építik fel a templomot, akkor mi építjük fel. A régi templom tornya rajta van ábráinkon és térképeinken. Az egy olyan jel, ami a hét tengeren vitorlázó hajókat irányítja útjukon." Gyülekezet

●

Raffaello ünnepelt freskóit kritizálva, egy pap megjegyezte: "Pál apostol arca túlságosan vörös." A festőművész így válaszolt: "Elpirult, amikor meglátta, hogy kiknek a kezébe került az egyház." Gyülekezet

●

Egy napon, amikor Toscanini vezette az énekkart egy fővárosi operában, az egyik szoprán szólista, aki híres és temperamentumos volt, szembeszegült a karmester sok javaslatával és felkiáltott: "Én vagyok ez előadás sztárja."

Toscanini helyreigazította: "Asszonyom, ebben az előadásban nincsenek sztárok." Együttműködés

•

Megkérdezzük a falevelet: "Teljes vagy-e önmagadban?" A falevél így válaszol: "Nem, az életem az ágakban rejlik." Megkérdezzük az ágakat, és azok ezt válaszolják: "Nem, az életünk a gyökérzetben van." Megkérdezzük a gyökereket, és ezt válaszolják: "Nem, az életünk a törzsben, az ágakban és a levelekben van. Szedjétek le az ágakról a leveleket és meghalunk." Ugyanígy van az élet nagy fájával. Semmi sem teljes önmagában. Együttműködés

•

Xavéri Ferenc mondta, hogy már ezer meg ezer gyónást hallott, de soha senki sem gyónta meg a kapzsiságot. Ez olyan bűn, amit nem szoktunk emlegetni. Kapzsiság

•

Azt mondják, hogy amikor egy híres tábornok csatára készült, észrevette, hogy remegnek a térdei. Megvetően nézett a lábaira és így szólt: "Reszkettek? Pedig ha tudnátok, hogy hova viszlek titeket a következő fél órában, sokkal jobban reszketnétek." Bátorság

•

Augustinus egyéni hitvallása ez volt: "Az egész Biblia a pásztorbotom, a teljes Krisztus az üdvösségem, az egész egyház a közösségem, és az egész világ a munkaterületem." Hitvallás

•

Valaki panaszkodott amiatt, hogy neki csak egy talentuma van. Kíváncsi barátja megkérdezte: "Mi az az egy talentumod?" Amaz így válaszolt: "A bírálat talentuma." Barátja így folytatta: "Azt javaslom, hogy úgy tegyél, mint a példázatban szereplő egy talentumos szolga. A bírálat hasznos lehet, ha más talentumokkal keveredik, de akinek csak a bírálat a talentuma, az legjobban teszi, ha elássa a talentumát." Bírálat

•

Az egyik képtárban valaki kritizálta a remekműveket: "Nem látom miért vannak odáig ezekkel a képekkel." A képtár őre ezt válaszolta: "Uram, itt a látogatók és nem a képek vizsgáznak." Bírálat

•

Valamikor ezt mondta E. Stanley Jones: "Egész életemben keresztet hordoztam. Most ez a keresztem lehullt rólam. Arra jöttem rá, hogy egy másik keresztért kezdtem imádkozom, mert a kereszt tett azzá, aki ma vagyok." Kereszt

•

Megkérdezték egy haldokló keresztyéntől, hogy érzi magát. Ezt válaszolta. "Fejem, nagyon békésen pihen három párnán – a végtelen hatalom, a végtelen bölcsesség és a végtelen szeretet párnáján." Halál

•

George Bernard Shaw ezt írta: "Két tragédia van az életben. Az egyik az, hogy nem teljesül szívünk kívánsága. A másik az, hogy teljesül." Kívánság

•

Miután valaki megtekintette Guido Reni híres festményét a Louvre múzeumban, amely azt mutatja, hogy Mihály arkangyal a Sátán torkára teszi a lábát, ezt mondta: "A világ mindenképpen gazdagabb azzal, hogy ördög is van benne, ameddig az ördög nyakán tartjuk a lábunkat." Ördög

Egy ősi akadémia elsőéves hallgatóit Bölcseknek nevezték. A másodéves hallgatók neve az volt, hogy Filozófusok. A harmadéves hallgatókat pedig Tanítványoknak nevezték. Tanulás

•

Egy kisfiú, aki nagyon szerette a zenét, végtelenül elkeseredett, mert sem zenélni, sem énekelni nem tudott. Egy napon elmondta keserűségét Amatinak, a hegedűkészítőnek, aki így szólt hozzá: "Gyere el a házamba, és megpróbálod. A szív éneke számít, mert sokféleképpen lehet zenélni. Egyesek hegedülnek, mások énekelnek, megint mások képeket festenek, valakik szobrokat faragnak, míg mások művelik a földet és virágot ültetnek. Mindenki énekel és zenével tölti be a világot. Te is tudsz zenélni." Ez a bátorítás ösztönözte Antonio Stradivarit arra, hogy a világ legnagyobb hegedűkészítőjévé legyen. Bátorítás

•

A börtönbe zárt Thomas Cranmer, tizenhatodik századbeli canterbury érsek, visszavonta meggyőződését. Ezt mondták neki: "Írd alá ezt a dokumentumot, vagy meghalsz." Aláírta, de nagyon sok lelki furdalást szenvedett hitének megtagadása miatt. Később ennek ellenére máglyahalálra ítélték. Az égő máglya mellett állva, először a jobb kezét tette be a lángokba és így szólt: "Ez egy méltatlan kéz, mert vétkezett akkor, amikor aláírta a hitet megtagadó írást, és először ennek kell szenvednie." Aztán ott tartotta a kezét, amíg megfeketedett és elégett, majd maga is beugrott a lobogó máglyarakásba. Hit

•

Dwight L. Moody mondta: "A kis hit a mennybe viszi a lelkedet. De a nagy hit a mennyországot hozza a lelkedbe." Hit

•

Azok alatt a hosszú hónapok alatt, amíg Bunyan János a bedfordi börtönben volt, megírta a Zarándok útját, a világhírűvé vált művet. Miközben írta, különösen sokat aggódott a családja miatt. Egyik levelében ezt vetette papírra: "A feleségemtől és gyermekeimtől való távollét olyan, mintha a húst tépnék a csontomról, de nemcsak azért, mert most nem láthatom őket, hanem azért is, mert gyakran gondolok azokra a nehézségekre és nyomorúságokra, amelyeket szegény családom szenved, mivel távol vagyok tőlük. És különösen szegény vak gyermekem, aki közelebb van a szívemhez, mint bárki más. Amikor vak gyermekem nyomorúságára gondolok, szinte megszakad a szívem." Mártíromság

Vidám esetek

Valaki a haját nyíratja a borbélynál. Amikor befejeződik a hajvágás, a borbély odaad egy tükröt a vendégnek és ezt kérdezi: "Tetszik így?" A vendég alaposan megnézi a fejét minden oldalról, majd hátradől a székben és így szól: "Egy kicsit hosszabbra szeretném ."

•

Előadó: Ha valaki enged akkor, amikor átlátja, hogy nincs igaza, az bölcs. De aki akkor enged, amikor igaza van, az...

Egy hang a közönség soraiból: Nős!

Tanító: Hány csont van a testedben, Jancsi?
Jancsi: Kétszázkilenc.
Tanító: Nem jól mondtad, csak kétszáznyolc.
Jancsi: Igen, tanító bácsi, kérem, de ma reggel csontot nyeltem.

•

Egy rendőr megállítja és fel akarja írni a gyorshajtó motorbiciklist: Mi a neve?
Motorbiciklis: Alkomegnaro Nillevel Pokzsib Nyamhidluk.
A rendőr zsebrevágja a noteszét és így szól: Még ez egyszer elengedem, de többet ne kerüljön a szemem elé!

•

Bíró: A felesége azt állítja, hogy ön egy egész hónapig nem szólt hozzá.
Vádlott: Igen, bíró úr, nem akartam őt félbeszakítani.

•

– Édesapám, le tudod írni a neved becsukott szemmel?
– Persze, hogy le tudom írni.
– Akkor hát próbáld meg; itt van a félévi bizonyítványom!

•

Vevő: Az a tojás, amit tegnap itt vettem, már nem volt friss.
Kereskedő: Az az ön hibája, asszonyom.
Vevő: Miért lenne az én hibám?
Kereskedő: Azért, mert már egy hónappal ezelőtt is mondtam, hogy vegye meg.

•

– Hallotta, hogy minden külföldről érkező levelet felbontanak?
– Hát ezt meg miért csinálják?
– Azért, mert különben nem tudnák elolvasni.

•

Tanító: Mondj hat olyan állatot, amely a sarkvidéken él!
Tanuló: Egy fóka és öt jegesmedve.

•

Orvos: Ha egy szem altató nem segít, akkor három óra múlva újból vegyen be még egyet. Ha az sem segít, akkor újabb három óra múlva ismét vegyen be egyet. Ha az sem használ, akkor már úgyis elmúlt az éjszaka.

•

– Egy széket szeretnék vásárolni!
– Milyen célra?
– Ülni szeretnék rajta.
– Olyan modellünk jelenleg nincs. Tessék benézni a jövő héten.

•

– Doktor úr, borzalmas, mennyire étvágytalan vagyok.
– Örüljön neki! Úgyis olyan drága minden.

•

A vendég a pincértől ebédre nyúlat rendelt. Amikor befejezte az étkezést, odament hozzá a vendéglős, és udvariasan megkérdezte: ízlett-e az ebéd. A vendég így válaszolt:
– Ha olyan meleg lett volna a leves, mint a bor, a bor pedig olyan öreg, mint a nyúl, meg lennék elégedve. Egyébként kár a nyúlért, mert még sok egeret foghatott volna.

•

– Miért nem jár a templomba?
– A templombajárás csak a tudatlan és műveletlen embereknek való.
– Éppen ezért csodálom, hogy ön nem jár a templomba.

•

Az orvosi szigorlaton a beteg állapotáról a következőket közli a professzor:
– A páciensnek idegzsugorodása van az egyik lábában, és ezért sántít. Ön ebben az esetben mit tenne? – teszi fel a kérdést a medikusnak.
– Én is sántítanék.

•

Klári ezt mondja kisöccsének, Zolikának:
– Zolikám, nemsokára nagybácsi leszel.
Zolika sírva mondja:
– De én tűzoltó akarok lenni.

•

– Pincér úr, mostanában valahogy sokkal kisebbek az adagok!
– Optikai csalódás az egész! Kibővítettük az éttermet.

•

Egy kisfiú sírva megy az utcán. Megkérdezi egy járókelő: "Mi a baj, kisfiam?" A kisfiú még mindig szipogva válaszolja: "Anyukám elvesztette a pszichológiai könyvét, és most a saját megítélésére támaszkodik."

•

– Kisfiam, hányszor mondtam már, hogy amikor imádkozunk, akkor zárva kell tartanunk a szemünket?"
– Igen, anyukám, de honnét tudod, hogy nem tartottam zárva?

•

Tanító: Mondd meg nekem, hogy mit jelent az, hogy valaki kannibál?
Tanuló: Nem tudom, tanító bácsi.
Tanító: Ha megennéd apukádat és anyukádat, akkor mi lennél?
Tanuló: Árva.

TEMPLOMBAN

D. L. Moody vendégként járt egy gyülekezetnél, ahol figyelmeztették, hogy a hívek egy része rendszerint még a prédikáció befejezése előtt távozik. Amikor Moody a prédikációja előtt felállt, ezt mondta: – Ma reggel kétféle emberhez akarok szólni, először a bűnösökhöz, majd a szentekhez.

Egy ideig a bűnösökhöz intézte a mondanivalóját, majd engedélyt adott nekik, hogy távozzanak. Ez egyszer a gyülekezet minden tagja megvárta a prédikáció végét.

•

A pap dörgedelmes hangon ecsetelte a legfőbb bűnökkel járó következményeket, majd a szörnyű bűnhődés érzékletes leírása után így szólt a gyülekezethez:
– Álljon fel az, aki a mennyek országába akar jutni!
Mind felálltak, majd leültek.
– Most pedig álljon fel – folytatta –, aki a pokolra akar kerülni!
Egy-két percnyi néma csend után Murphy felállt. A pap rábámult a fekete bárányra, és megkérdezte tőle:
– Murphy, te a pokolra akarsz jutni?
– Nam, atyám. Csak megsajnáltam, hogy egymagában áll.

Reader's Digest, 1994. dec.

Támogassa előfizetésével lapunkat!
Kérésre ingyenes ismerkedési példányt küldünk

Élet JEL
Baptista ifjúsági havilap

Bizonyságtételek, riportok 2–3. oldal
Útmutató tanítások 4–5. oldal
Versek, szép fényképek 6–7. oldal
Tévtanítások leleplezése 8–9. oldal
Hírek, információk, naptár 10–12. oldal

VI. évfolyam • 1995. **Ára: 35 Ft**

Ifjúsági folyóirat, nem csak fiataloknak

Hatodik éve már, hogy lapunk, az *Életjel* megjelenik, és hónapról hónapra kézbe vehetik az olvasók. Engedjék meg a Testvérek, hogy bemutassam ezt a folyóiratot.

Az *Életjel* a Magyarországi Baptista Ifjúsági Szövetség havilapja. Elsősorban tehát az ifjúságot kívánjuk szolgálni azáltal, hogy tájékoztatjuk őket a már lezajlott és a leendő találkozókról, tanfolyamokról, képzési lehetőségekről, baptista közösségünk és a nagyvilág keresztyénségének történéseiről. Igyekezünk megismertetni a jó szívvel ajánlható könyvkiadványokat. Vannak mindig friss bizonyságtételek és élménybeszámolók. Természetesen a humor sem hiányzik az oldalakról. Útmutatást pedig rövidebb, olykor hosszabb tanításokkal adunk. Az Életjel a Békehírnökkel azonos méretű, 12 oldalas, két szín nyomásos (de nem kétszínű) újság. Boltos Péterrel, Ferenczi Andreával, Kertész Lajossal és Macher Tivadarral közösen végzem a szerkesztés feladatát. Olvasóink elsősorban a fiatalok határainkon innen és túl (még az óceánon is), de szép számmal vannak az idősebb nemzedékből is, aminek külön örülünk. A lap ára 35 Ft. A féléves előfizetés 210, az évi pedig 420 Ft. A szerkesztőség és kiadóhivatal címe: 1062 Budapest, Aradi utca 48.

Az Életjel nem a Békehírnök versenytársa, hanem segítőtársa ugyanabban a szolgálatban. Ezért fontosnak tartjuk, hogy minél szélesebb körben ismertté váljon közösségünk tagjainak körében. *Minden a címünkre író érdeklődőnek nagyon szívesen küldünk ingyenes mutatványszámot,* hogy saját maga meggyőződhessen, mi is a tartalmunk.

Végül hadd kívánjam a Jó Atya áldását.

HÁLÓ GYULA *lelkipásztor*

